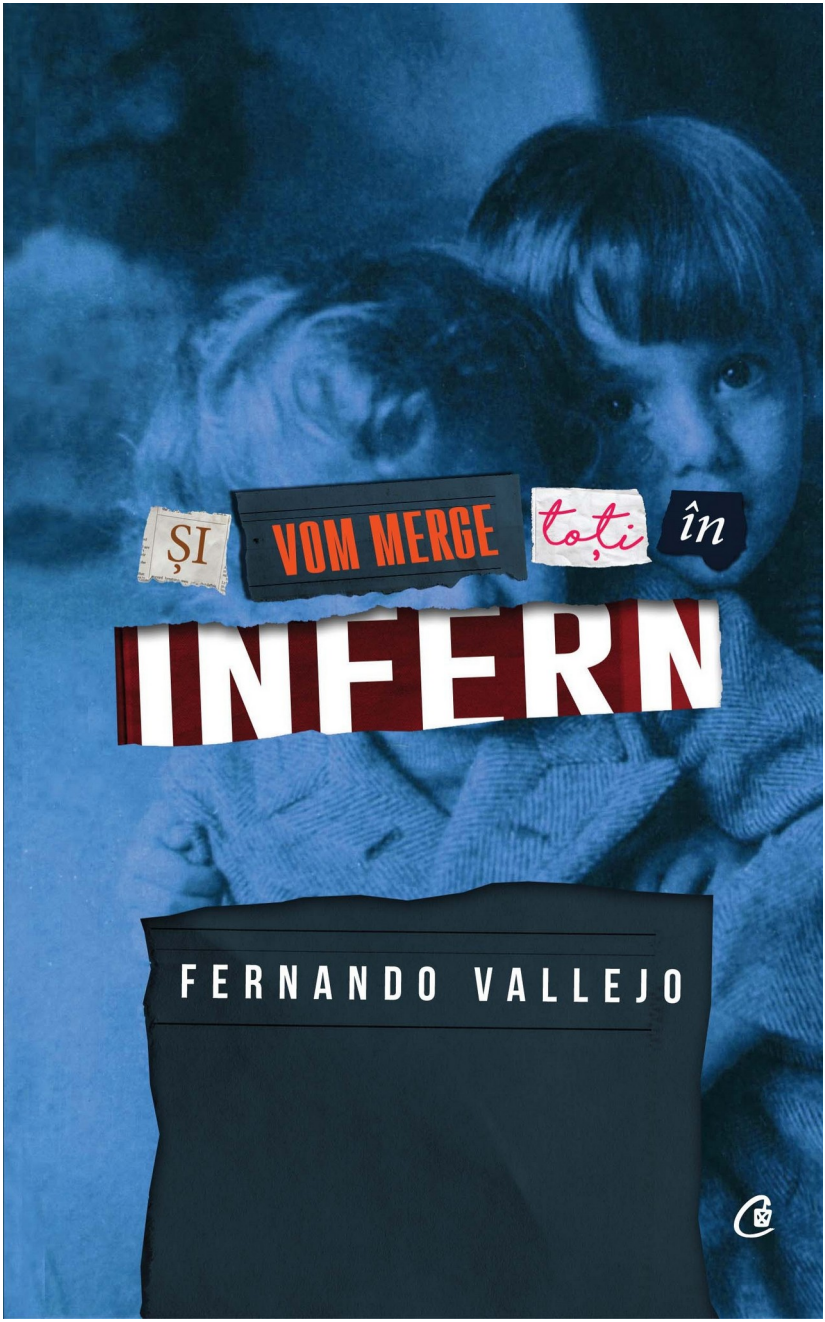

ȘI VOM MERGE toți în INFERN

FERNANDO VALLEJO

FERNANDO VALLEJO (născut în 1942 la Medellín, Columbia) este romancier, regizor şi eseist. A început studii de filosofie şi litere la Bogotá, dar, după numai un an, le-a abandonat în favoarea celor de biologie, pe care le-a şi terminat.

Critic asiduu al Bisericii Catolice, al politicii din ţara natală, al ipocriziei şi al falsei moralităţi, Fernando Vallejo şi-a petrecut cea mai mare parte a vieţii în Europa, SUA şi Mexic, cele trei filme ale sale şi aproape toate romanele (dintre care cinci formează un ciclu autobiografic) au subiecte inseparabile de Columbia, descriind violenţa, pederastia, problema drogurilor, viaţa adolescenţilor şi moartea omniprezentă, deşi, cum remarca cineva, tema lui principală e viaţa. Cel mai cunoscut roman este *La Virgen de los sicarios (Sfânta Fecioară a ucigaşilor plătiţi;* apărut în 1993, ecranizat în 1999 şi publicat în traducere la Curtea Veche Publishing în 2016). Pentru *El desbarrancadero* (*Şi vom merge toţi în infern*, 2001) a primit prestigiosul premiu literar Rómulo Gallegos. Aceste două romane se clasează între primele 13 locuri din lista celor mai bune cărţi în limba spaniolă, întocmită de 81 de scriitori şi critici hispanici.

În 2012 Vallejo a fost recunoscut drept unul dintre cei „zece cei mai influenţi intelectuali din America Latină” de către cititorii revistei *Foreign Policy.*

FERNANDO VALLEJO

Şi vom merge toţi în infern

Traducere din spaniolă şi note de
MARIANA ŞIPOŞ

CURTEA VECHE

FERNANDO VALLEJO
EL DESBARRANCADERO
© 2001, Fernando Vallejo
© 2001, Distribuidora y Editera Aguilar, Altea, Taurus, Alfaguara, S.A.
Romanian edition published by arrangement with Agenţia Literară Livia Stoia.

© CURTEA VECHE PUBLISHING, 2016,
pentru prezenta versiune românească

Când i-au deschis uşa, a intrat fără să salute, a urcat scara, a traversat tot etajul, a ajuns în camera din spate, s-a trântit pe pat şi a intrat în comă. Astfel, eliberat de el însuşi, pe marginea abisului spre moarte, în care avea să se prăbuşească foarte curând, şi-a petrecut singurele zile de pace pe care cred că le-a avut din copilăria sa îndepărtată şi până atunci. Se întâmpla în săptămâna dinaintea Crăciunului, săptămâna cea mai fericită a copiilor din Antioquia[1]. Şi ce mult timp a trecut de când eram copii! Ne-au trecut zilele, anii, viaţa atât de rapid, asemenea apelor râului Medellín pe care l-au transformat într-un canal ca să poarte spre mare, în apele lui murdare, învolburate de furie, în locul scânteietoarelor scrumbii de altădată, rahat, rahat şi iarăşi rahat.

De Anul Nou revenise deja la realitate: la inevitabil, la boala lui, la ospiciul din casa lui plină de praf, casa mea, care ajunsese o ruină. Am spus casa mea? Ce tâmpit! De mult nu mai era casa mea, de când murise tati, şi de aceea praful era peste tot, deoarece, de când nu mai era el, nimeni nu-l mai ştersese. Nebuna pierduse odată cu moartea lui nu doar un soţ, ci şi singura servitoare care a rezistat lângă ea. O jumătate de secol a rezistat, se pronunţă cât ai clipi. Ei erau întruchiparea iubirii, soarele fericirii, căsătoria perfectă. În primii douăzeci de ani, cât timp maşinăria a funcţionat, au produs nouă copii pentru marea slavă a lui Dumnezeu şi a patriei. Care Dumnezeu, ce patrie? Nişte imbecili! Dumnezeu nu există, şi, dacă există, este un porc, iar Columbia, un abator. Şi eu care jurasem să nu mă mai întorc acolo! Să nu spui niciodată din această apă nu voi mai bea, pentru că, în ritmul în care trăim şi ţinând cont de cât de mulţi suntem, în ziua în care ne aşteptăm mai puţin, ne vom trezi toţi bând din apa de rahat a râului Medellín. Spre slava lui Dumnezeu şi a

[1] Unul dintre cele treizeci şi două de departamente administrative ale Columbiei, cu capitala la Medellín.

patriei de care am amintit. Amin.

M-am întors când m-au anunţat că Darío, fratele meu, primul din şirul infinit de fraţi pe care i-am avut, era pe moarte, nu se ştie din ce cauză. Cum nu se ştie, domnilor? E boala aceea la modă, a poponarilor, a creatorilor de modă, care îi aduce în starea de a umbla pe stradă ca nişte cadavre, ca nişte umbre străvezii, împinşi doar de lumină, asemenea fluturilor. Şi cum se numeşte boala asta? Ah, păi nu ştiu. Cu slăbiciunea mea dintotdeauna pentru femei, nu ştiu nimic despre poponari, decât că sunt prea mulţi pe lume şi că printre ei sunt şi preşedinţi de state şi papi. Fără a merge mai departe, nu am ajuns noi să avem aici, în această ţară de asasini plătiţi, ca Prim Demnitar o Primă Doamnă? Şi gurile rele (care ştiu mai mult despre asta decât limbile de foc ale Sfântului Duh) vorbesc despre slăbiciunea apostolică de care e stăpânit Papa Paul pentru le marchette, băieţii care se prostituează în Roma. Aceeaşi slăbiciune care m-a cuprins şi pe mine când am fost acolo şi l-am cunoscut sau mai bine-zis l-am văzut de departe, într-o duminică dimineaţa, în Piaţa Sfântul Petru, binecuvântând de la fereastră. Cum să-l uiţi? El, sus, binecuvântând, şi jos, noi, turma, înghesuiţi în ţarcul pieţei. După părerea mea, după umila mea părere, binecuvânta excesiv şi la întâmplare, cu prea mare dezinvoltură, ca şi cum ar fi avut mâna ruptă, smulsă din încheieturi, făcând în aer cruci pe care mai mult trebuia să le ghicim. Aşa cum un notar îşi deformează scrisul de la cât semnează, tot aşa, de atâta binecuvântat, Sanctitatea Sa îşi alterase binecuvântarea. Binecuvânta neglijent, încoace şi încolo, la nord, la sud, la est, la vest, spre cine voia şi spre cine se nimerea, la dreapta, la stânga, la întâmplare. Ce revărsare de binecuvântări a plouat peste noi! În dimineaţa aceea Sanctitatea Sa avea mânuşiţa mai slobodă decât un medic când prescrie antibiotice.

Am sunat şi mi-a deschis Marele Idiot, avortonul, ultimul

fiu pe care Nebuna l-a adus pe lume (la o vârsta nepotrivită, într-un moment nepotrivit, când ovulele, genele erau deja afectate de mutaţii). A deschis şi, fără să mă salute, s-a întors cu spatele şi s-a dus la computerele lui, la internet. Pusese stăpânire pe casă, pe această casă pe care tati ne-a lăsat-o când ne-a părăsit, părăsind şi această lume. Mai întâi a pus stăpânire pe salon, apoi pe grădină, pe sufragerie, pe curte, pe camera cu pian, pe bibliotecă, pe bucătărie şi pe tot etajul, incluzând şi camerele de la etaj şi acoperişul şi, pe acoperiş, antena televizorului. Ca să nu mai spun că erau ale lui până şi plantele căţărătoare care învăluiau şirul de ferestre ale faţadei, după cum tot ai lui erau şi şoarecii umili care intrau noaptea în casă să caute ceva de mâncare, viciu de care noi ne-am vindecat definitiv de când tati a murit.

— Şi avortonul ăsta de ce nu salută, că doar nu am dormit împreună azi-noapte?

Nu îmi vorbea de ani şi ani de zile, nici nu mai ţin minte de când. Clocea de mult timp în el o ură viscerală împotriva mea, împotriva unei iubiri, a propriului frate, cel care vă vorbeşte, cel care spune aici eu, stăpânul acestei prăvălii. În sfârşit, ce puteam face, cât timp Darío era încă în viaţă, eram condamnaţi să trăim sub acelaşi acoperiş, în acelaşi infern. Micul infern pe care Nebuna l-a construit cu drag, puţin câte puţin, zi de zi, timp de cincizeci de ani. Un mic infern tradiţional, asemenea unor companii solide care nu se fac cu improvizaţii.

Am trecut pragul. Mi-am lăsat geamantanul jos şi atunci am văzut Moartea pe scară, instalată acolo, pe prima treaptă, căţeaua, cu surâsul ei inefabil abia schiţat. Se întorsese. Cel puţin dacă ar fi venit după mine... Da’ de unde! Pentru acest servitor (al dumneavoastră, nu al ei) are respect. Mă vede acolo şi se îndepărtează, aşa cum făceau haitienii când apărea pe stradă Duvalier[2].

---

[2] François Duvalier (1907–1971), cunoscut ca Papa Doc, preşedinte

— Nu urc, doamnă, nu pe dumneavoastră am venit să vă văd. Asemenea Nebunei, încerc să nu urc şi să nu cobor scări, merg întotdeauna pe teren drept. Şi până mă întorc, aveţi grijă de dumneavoastră şi de geamantanul meu, dacă tot sunteţi aici, că în ţara asta de hoţi ţi se fură într-o clipă de neatenţie până şi chiloţii, iar Moartea poate rămâne fără coasă.

Şi am lăsat-o pe ştirbă de pază şi eu m-am dus în curte. Era acolo, într-un hamac atârnat între un mangotier şi un prun, sub un cearceaf întins peste sârmele de rufe, ca să îl apere de soare.

— Darío, parcă ai fi în cortul unui şeic, omule!

S-a ridicat zâmbindu-mi ca şi cum ar fi văzut în mine viaţa însăşi şi doar bucuria, care îi strălucea în priviri, era de ajuns să-i readucă la viaţă chipul: restul era un sac de piele zbârcită pe oase şi pătată din cauza sarcomului.

— Ce s-a întâmplat, măi frate, de ce nu m-ai anunţat că te simţi atât de rău? Şi eu, care te-am căutat la telefon din Mexic zile la rând la Bogota şi nu răspundea nimeni. Am crezut că ai telefonul deranjat din nou.

Nu, deranjat era el care murea încet-încet, de luni de zile, din cauza diareii, o diaree continuă pe care nici Dumnezeu Tatăl, cu toată atotputernicia şi milostenia lui vădită faţă de oameni, nu o putea opri. Cât despre telefon, era vorba doar de două fire desprinse, pe care, cu nepăsarea lui străină de cerinţele acestei lumi, le lăsase aşa, pe podea, în timp ce în aer se înălţa, oprit de tavan, un nor des de marijuana care se tot lărgea. Telefonul se putea repara. El, nu. Cu sida sau fără sida, era un caz pierdut. Şi asta o spun eu, fratele lui.

— Deschide ferestrele alea, Darío, să iasă fumăraia asta, că-mi întunecă mintea.

Nu, nu le deschidea. Că dacă le deschidea intra aerul

---

autoproclamat pe viaţă şi dictator haitian căruia i se atribuie peste 30 000 de asasinate politice.

rece de afară. Şi continua să stea nepăsător în hamacul atârnat de la un perete la altul. Ce dezastru era apartamentul lui din Bogota! Mai rău decât această casă din Medellín în care murea. E suficient să vă descriu, de exemplu, baia. Ca să ajungi acolo, trebuia să urci o treaptă.

— Şi treapta asta ce rost are aici? Constructori cretini!

În ce minte a putut apărea ideea să faci baia cu o treaptă mai sus decât restul coşmeliei? Mă împiedicam de treaptă când intram şi călcam în gol, gata să cad pe brânci, când ieşeam.

— Îl bag undeva de două ori pe ăla care a construit-o. O dată în mă-sa şi a doua oară în mă-sa mare.

Baia nu avea lumină, de fapt avea un bec, dar becul era ars, iar hârtia igienică se terminase de mult timp, de pe vremea lui Columb şi a poponarului de Gaviria[3]. Şi trebuia să fii atent dacă voiai să te aşezi pe closet, că te loveai cu genunchii de perete. Să-l văd eu pe Sanctitatea Sa Wojtyla aşezat acolo! Sau sub duş, cu un firicel de apă rece-rece-rece, care cădea pic-pic-pic, la trei centimetri de unghiul format de ceilalţi doi pereţi îngheţaţi. Şi te loveai nu numai cu genunchii, ci şi cu coatele, dacă încercai să te săpuneşti. Dar exista săpun?

— Darío, unde naiba este săpunul?

Săpun nu era. Că se terminase. Şi săpunul se terminase. Totul se termină în această viaţă. Iar acum, cel care se termina era el, fără ca Dumnezeu şi nimeni altcineva să poată împiedica acest sfârşit.

S-a ridicat cu greutate din hamacul din grădină să mă salute şi, îmbrăţişându-l, am simţit că strângeam la piept un sac de oase. O pasăre tăie aerul uscat cu o chemare stridentă, metalică: „Gruah! Gruah! Gruah!” Sau ceva asemănător, ca şi cum ai rostogoli o cutie de conserve.

— Încerc de zile întregi s-o văd, spuse Darío, dar nu ştiu

---

[3] César Gaviria, preşedinte al Columbiei între 1990 şi 1994.

unde e, că mereu se ascunde.

Că pasărea zbura croncănind astfel din mangotier în prun, din prun în hăţişul de zorele căţărate pe zid, din zorele pe acoperiş, fără să poată fi zărită.

— Eu ştiu toate păsările care vin pe-aici, în afară de asta.

Ajuns aici cu povestirea, îmi amintesc că, acum un an, am urcat cu tati în clădirea de alături, terminată recent, să vedem apartamentele pe care tocmai le scoteau la vânzare şi, pentru prima oară, m-am uitat de sus la mica grădină a casei mele: un mic pătrat de un verde intens, foarte intens, spre care zburau păsările. O grădină dintre puţinele care mai rămăseseră în cartierul Laureles, ale cărui case dispăreau una câte una, sub lovituri de târnăcop, cumpărate şi demolate de mafie, pentru ca apoi să înalţe în locul acestora clădirile lor de mafioţi.

— Şi cui cred ei că vor vinde atâtea apartamente? l-am întrebat pe tati.

— Nu au cui, mi-a răspuns. Astăzi la noi nu mai există decât bogaţi foarte bogaţi şi săraci foarte săraci.

Iar bogaţii nu vând pentru că săracii nu cumpără.

— Săracii nu cumpără niciodată, ei fură! am comentat. Fură şi fac copii pentru ca să existe şi mai mulţi săraci care să fure şi să aducă pe lume copii. Cel puţin, tati, bine că o să mori şi nu o să-ţi vezi dărâmată casa.

— Ce vorbeşti! O să moară secolul ăsta, care e deja foarte bătrân. Nu eu. Am de gând să îngrop mileniul şi să mai trăiesc până la o sută cincisprezece ani. Sau mai mult.

— O sută cincisprezece ani, cu cât alcool bei? Nu există ficat care să reziste la aşa ceva.

— Ba există, cum să nu! Ficatul este un organ foarte nobil care se regenerează mereu.

După trei luni zăcea mort în patul lui, tocmai pentru că ficatul nu i se regenerase. Cum să se regenereze? La noi, singurii care se regenerează sunt aceşti nemernici de la

preşedinţie. Sărmanul meu tată, pe care l-am iubit atât de mult! A trăit optzeci şi doi de ani, bătuţi pe muchie. Ceea ce, dintr-un anumit punct de vedere, este mult, dar, din altul, este foarte puţin. Optzeci de ani nu ajung nici pentru a putea învăţa o enciclopedie.

— Nu-i aşa, Darío? Trebuie să avem răbdare să vedem dacă reuşim să ajungem pe culmea acestui secol care se arată tot mai dificil. Dacă trecem de anul 2000, totul o să fie mai uşor: vom merge drept spre eternitate la coborâre. Trebuie să crezi în ceva, fie şi în forţa de gravitaţie. Fără credinţă nu se poate trăi.

Atunci, în timp ce îl priveam cum îşi pregătea o ţigară de marijuana, mi-a povestit cum s-a petrecut atât de rapid dezastrul: la câteva zile de când începuse să ia un medicament pe care eu i-l trimisesem din Mexic, a început să se îngraşe şi să i se rotunjească faţa ca prin miracol. Miracol, pe naiba! Niciun miracol! De fapt, nu mai urina şi acumula astfel lichidele: după faţă, au început să i se şi umfle picioarele şi, odată cu asta, lucrurile s-au înrăutăţit definitiv pentru că nu a mai putut să meargă nici până acasă, la apartamentul lui din Bogota situat în vârful unui deal, înalt, înalt de tot, atât de înalt, încât norii din cer se confundau cu norii lui de marijuana. Am înţeles imediat ce se întâmplase. Fluoximesteron, porcăria pe care i-o trimisesem, era un androgen anabolizant care se experimenta în cazurile de sida, chipurile, pentru a combate epuizarea bolnavilor şi a le mări masa musculară. În loc de asta, lui Darío i-a provocat o hipertrofie a prostatei care i-a obstrucţionat căile urinare. Aşa se explica retenţia lichidelor şi miracolul îmbujorării.

— Păi, Darío, prostata este un organ stupid, omule. De la ea încep aproape toate formele de cancer la bărbaţi şi, în afară de reproducere, nu foloseşte la nimic. Trebuie scoasă. Şi, cu cât mai repede, cu atât mai bine, imediat după naştere, înainte ca puştiul să crească şi să se

reproducă nenorocitul. Şi, odată cu asta, să îi scoată şi apendicele, şi amigdalele. Şi, uite aşa, fără atâtea chestii inutile, îngeraşul va putea să zburde în voie şi nu va mai avea ocazia să facă rău.

Şi, imediat, în timp ce el termina de răsucit ţigara de marijuana şi începea să tragă din ea la fel de firesc ca femeile bigote care se împărtăşesc în fiecare zi, i-am explicat planul meu care consta în următoarele cinci puncte geniale: unu, oprirea diareii cu un antidiareic pentru vaci, sulfaguanidina, care nu fusese folosit niciodată la oameni, dar mie mi-a venit ideea dat fiind ca nu era prea mare diferenţă între oameni şi bovine, decât aceea că femeile produc cu două ţâţe mai puţin lapte decât vacile, cu cinci sau şase, doi, să-şi scoată prostata, trei, să-i dau după aceea din nou fluoximesteron, patru, să publice în „El Colombiano”, ziarul din Medellín, binecunoscutul anunţ „Mulţumesc Sfântului Duh pentru binecuvântările primite”[4] şi, cinci, să plecăm împreună să sărbătorim pe Coasta de Azur.

— Ce părere ai?

Că era de acord. Îmi spunea asta înecându-se cu fumul ierbii blestemate şi binecuvântate.

— Marijuana asta este binecuvântată, Darío? Sau nu?

Sigur că era, datorită ei era în viaţă. Sida îi scădea pofta de mâncare, dar marijuana i-o reda.

— Atunci, fumează, omule, mai departe.

Cuvinte tâmpite. Nu era nevoie să i le spun. Fratele meu era fumător înrăit de marijuana de cel puţin treizeci de ani, de când eu însuşi i-am prezentat iarba inefabilă. Cu inconsecvenţa mea faţă de orice lucru, cu nestatornicia care mă caracterizează, eu am renunţat repede la ea. El, nu, a combinat-o cu alcoolul. Şi făceau scurtcircuit.

---

[4] Ironie a autorului, ateu declarat, la obiceiul din ţările catolice de a publica, în paginile de anunţuri ale ziarelor, rugăciuni şi mulţumiri adresate Fecioarei María, lui Isus Cristos sau Sfântului Duh.

Conjugarea celor doi demoni îi provoca fratelui meu tulburări care îl aduceau în starea de a face cele mai mari tâmpenii: spărgea geamuri, tampona maşini, distrugea televizoare. Sărea, pe neaşteptate, la gâtul câte unui poliţist, iar într-o zi, într-un tribunal, faţă în faţă cu judecătorul, l-a aruncat de pe balcon. A stat la închisoarea Modelo o bună perioadă. Cum a ieşit viu de acolo, din acea închisoare, care este un model, dar de abator, nu ştiu. Despre asta nu vorbea, nu mai ţinea minte. Orice avea legătură cu excesele lui nu mai ţinea minte. Era o problemă de familie, spunea el, doar pentru că nouă, probabil, ni s-au ars circuitele în cap.

— Ţi s-au ars ţie, frate. Mie, bat în lemn, nu.

Umbla prin jungla amazoniană în plină zonă controlată de gherilă, cu un rucsac pe umăr plin de sticle de rom şi de marijuana, fără niciun act la el. Va imaginaţi? Nu există persoană în Columbia care să umble fără actul de identitate. În Columbia până şi morţii au carte de identitate şi votează. A-ţi lăsa actul de identitate acasă e ca şi cum ţi-ai lăsa puţa acasă. Cine, cu două centigrame de creier, l-ar lăsa?

— De ce naiba nu-ţi iei cu tine cartea de identitate, Darío, ce te costă?

— Nu o mai am, mi-au furat-o.

— Tâmpitule!

A lăsa să ţi se fure cartea de identitate în Columbia este mai rău decât dacă ţi-ai ucide mama.

— Şi dacă cineva, cu cartea ta de identitate, omoară un om, ce te faci?

Ce o să facă, unde o să se ducă, lasă că nu o să omoare pe nimeni, să încetez cu fatalismul ăsta. Fatalism! Un cuvânt desuet, ieşit din uz, învăţat de la bunica. Vine din latină, de la fatum, destin, care e întotdeauna rău. Raquelita, bunico, ce bine că nu mai trăieşti să vezi degringolada nepotului tău!

Aşadar umbla prin jungla amazoniană fără vreun act de identitate. Cum reuşea să treacă de barajele armatei fără acte la el ca să poată merge să fumeze marijuana în inima junglei? Dumnezeu ştie, că nici despre asta nu vorbea. Despre nimic nu vorbea. Geamurile pe care el le spărgea, casele pe care el le devasta, pe ale lui sau pe ale altuia, erau geamuri şi case care i se ştergeau din minte ipso facto. Ca să nu mai spun de lucrurile oribile pe care mi le-a făcut mie. Când eminentul doctor Barraquer mi-a făcut un transplant de cornee, Darío, cu o lovitură de chitară în cap, mi-a desprins retina. Câte chitare nu a spart în viaţa lui! O melodie cântată, o chitară spartă. Combinaţia dintre marijuana şi alcool dezlănţuia în Darío o adevărată furie a distrugerii. Cum îl suportau prietenii? Nu ştiu. Cum îl suporta familia? Nu ştiu. Cum îl suportam eu? Nu ştiu. Nu ştiu cum l-am suportat cincizeci de ani. Şi vecinii, pentru Dumnezeu, vecinii! Lăsa apa deschisă, încuia uşa apartamentul cu trei chei, ca să nu intre hoţii, şi pleca pentru cincisprezece zile în Amazonia să mediteze. Le inunda tuturor apartamentele: vecinului de dedesubt, celui de mai dedesubt, celui de la parter, cu apa şiroind în firişoare cristaline pe scară, coborând cu zgomot din treaptă în treaptă. Şi nu i se inunda şi lui apartamentul? Ba da, i-l inunda cerul când ploua, prin crăpăturile din tavan, adică din acoperişul clădirii care ajunsese o strecurătoare.

— Darío, trimite pe cineva să repare crăpăturile alea.

— Nu se atinge nimeni de ele! spunea.

Că dacă se urca cineva să le repare, ar fi spart ţiglele.

— E spartă ţigla din capul tău, iresponsabilule, tâmpitule!

Tavanul apartamentului lui Darío, capitel al clădirii, coroană aeriană a oraşului Bogota, aproape de norii de pe muntele Monserrate unde tronează Cristos Împăratul[5], era

[5] În sanctuarul construit pe Monserrate, un vârf înalt de 3 152 m care

ciuruit peste tot. O solemnă şi invincibilă strecurătoare pe care, după ce înceta ploaia, o umpleau de găinaţ porumbeii.

Şi uşa aceea, pentru Dumnezeu, uşa aceea cu triplă încuietoare! După-amiaza, soarele bătea în ea şi, cum era de metal, se dilata şi nu era chip s-o mai deschizi. Şi atunci, el aştepta afară o oră, două ore, trei ore, ca să se răcească şi să se dezumfle. Sau mergea la prăvălia care se afla două străzi mai la vale (pe vecini nu putea conta, pentru că nici măcar nu vorbeau cu el) ca să-i împrumute un lighean cu apă. La întoarcere, urca strada, urca apoi cele cinci etaje cu găleata şi arunca apa pe uşă ca să se răcească, să se dezumfle şi s-o poată deschide. S-o deschidă? Cu care cheie? Pierduse cheile pe drum! Iar dacă uneori nu putea intra din cauza dilatării uşii şi rămânea pe dinafară, alteori, din cauza aceleiaşi dilatări, nu putea ieşi şi rămânea înăuntru. În acest caz, nu mai găsea cheile prin casă şi îl cuprindea o stare de nervi.

— Unde, mama dracului, sunt blestematele alea de chei? striga disperat. Le-o fi luat micul tâlhar care a dormit cu tine astă-noapte.

— Nu a fost cu mine, ci cu tine, şi cheile sunt acolo, îi răspundeam şi i le arătam pe un teanc de hârtii printre gunoaie.

— Ah! exclama nebunul, răsuflând uşurat.

Când veneam la Bogota să-l văd, să văd cu propriii mei ochi progresele însănătoşirii, preferam să mă duc să dorm sub un pod sau într-un canal.

Spre sfârşitul vieţii, despre isprăvile şi distrugerile pe care le făcea ajungeau la mine doar ecouri. Că fratele tău a făcut una, că a făcut alta. Şi râdeau ca să nu mă simt jignit. Când îmi dădeam seama că Darío o lua razna, şi asta

---

străjuieşte la est capitala Columbiei, se afla o sculptură datând din secolul al XVII-lea reprezentându-l pe Isus Cristos prăbuşit sub cruce, căreia i se atribuie puteri miraculoase.

se întâmpla de mult timp, pur şi simplu dispăream. Simţeam că monstrul e pe drum, că se apropie tornada şi nu mă mai vedea nimeni! Şi dacă, fiindcă îl lăsam singur în starea aceea, îl omorau pe stradă hoţii, armata, gherila, poliţia?

— Să-l omoare, plătesc eu înmormântarea!

La această concluzie am ajuns eu, am ajuns cu toţii şi, înaintea tuturor, sărmanul meu tată, care era şi al lui şi care şi-a pierdut primul răbdarea şi a încetat să-i mai vorbească.

Atât de rău ajunseseră lucrurile pentru Darío fiindcă era sărit de pe fix, încât el însuşi, într-o zi, motu proprio, şi-a pus problema de care viciu să se lase, de alcool sau de marijuana. Şi decizia lui a fost: de niciunul. Şi pentru a-şi confirma intenţiile ferme, s-a apucat şi de basuco[6], adică pasta bază de cocaină, care poate fi fumată, un viciu la modă printre adolescenţi, mai ieftin, dar, în acelaşi timp, drogul cel mai devastator care-i face praf pe toţi, cum spunea bunica mea, cu verbul la plural, referindu-se la cei o sută cincizeci de nepoţi ai ei.

Şi, odată cu basuco, i-a descoperit pe tinerii basuqueros, dintre care îşi alcătuise o adevărată grădiniţă de vicioşi. Ba a mers până acolo încât, în timpul unei vizite, a vrut să-mi ofere pe unul dintre ei, dar l-am refuzat, pentru că eu, chipurile, nu mă culcam cu cadavre. Minţeam! Eu nu am nimic împotriva morţilor morţi cât timp sunt încă proaspeţi. Ba chiar îmi fac o mai bună impresie decât cei mai vii dintre vii, care sunt atât de îndărătnici. Refuzam băieţii lui pur şi simplu pentru a-i da fratelui meu un exemplu de fermitate şi de putere a voinţei.

— Darío, fratele meu, îl imploram, trebuie să alegi în viaţă ceea ce vrei să fii, consumator de marijuana, de basuco, alcoolic ori gay sau orice altceva. Toate la un loc

---

[6] Cuvântul *basuco* este compus din abrevierea cuvintelor *base sucia de coca*, bază impură de coca.

nu se poate. Nu le suportă nici corpul, nici răbdătoarea noastră societate. Aşa că decide-te pentru una şi gata.

Nu s-a putut decide niciodată. Dacă se apuca de un viciu, nu-l mai lăsa. A cheltuit tot ce a avut şi nu a lăsat nimic viermilor. Tot, tot, tot şi nimic, nimic, nimic.

Când Darío a murit, Moartea şi viermii ei au trebuit să mănânce rahat, pentru că singurul lucru pe care li l-a lăsat a fost un sac de oase învelit într-un pergament plin de pete.

— Ce plăcere să îi văd pe cei doi frăţiori împreună, iubindu-se atât de mult! spuse de sus Nebuna, apărând la o fereastră.

Era un salut indirect pentru mine, primul ei născut, ultimul sosit în curte, care, de când murise tati, nici nu o mai lua în seamă, căci o înmormântase odată cu el, ca pe o credincioasă soţie hindusă. Frăţiori, auzi! Care se iubesc! Ca şi cum, o jumătate de secol, spiritul dezbinator al acestei sfinte n-ar fi făcut tot ce i-a stat în putere ca să ne despartă, pe Darío de mine, pe mine de Darío, pe unii de alţii, pe toţi de toate, şi în tot acest timp ea făcea mizerie în bucătărie, rătăcea hârtii, năştea copii, răvăşea încăperi, învălmăşind totul, poruncind, înjurând de mamă, după legea haosului micului ei infern în care domnea precum matca, albina-trântor, regina-născătoare a stupului, hrănită cu lăptişor de matcă.

Frăţiori? Nişte bieţi bătrâni ca vai de ei, vrei să spui, scorpie! Şi m-am uitat în sus, spre etajul unde se afla. Apăruse la fereastra bibliotecii care da spre grădină, stând de veghe asupra lumii: de cincisprezece-douăzeci de ani nu mai cobora de la etaj pentru a nu fi nevoită apoi să urce. Cu câteva luni în urmă, de la înaltul ei post de observaţie, a văzut cum cioclii scoteau cadavrul soţului ei, servitoarea ei bună la toate, care pleca să sporească pulberea infinitului. M-am întrebat cât îi va mai rămâne de trăit şi mi-am întors privirea de la ea. Doamna Moarte nu era sus.

Era jos, lângă hamacul fratelui meu.

Punct şi de la capăt. Să continuăm. Sau mai bine spus să ne întoarcem la viciile de care vorbeam, pentru că l-am sărit pe cel mai important: viciul viciilor, viciul maxim, viciul permanent de a fi vii, de care o să ne vindecăm cu toţi într-o bună zi, chiar şi Papa însuşi. Să vedem, Sanctitate, câţi vor asista la înmormântarea voastră, câţi preoţi, episcopi şi cardinali, câţi din garda elveţiană care vă păzeşte şi câţi netrebnici din popor. La a mea, vreau să vină, vreau să revină stolul de papagali care trecea în zbor, brăzdând cu verdele lor albastrul cerului, pe deasupra casei copilăriei mele, casa bunicilor mei, de la Santa Anita, strigând în cor, pe o singură voce batjocoritoare: „Trăiască marele partid liberal, jos jigodiile de goţi!” Goţii, porecla conservatorilor, erau politicieni veroşi, religioşi făţarnici, în timp ce noi eram liberali: rebelii şi târfele. O, cât timp a trecut de-atunci, că praf şi pulbere s-a făcut totul. Din cele două partide care au împărţit cu o lovitură de macetă Columbia în albastru şi roşu, nu au mai rămas decât morţii, unii fără cap şi alţii fără număr. Cadavre decapitate, de conservatori şi de liberali, coborau pe râurile patriei, cu echipajele lor de vulturi care, conducându-i spre infern, în lipsa altcuiva, din plictiseală, pentru a-şi omorî timpul, le scoteau cu ciocul maţele albaştrilor şi roşilor, fără vreo deosebire doctrinară, de partid. Şi nu exista fiinţă vie care să înfrunte aceste râuri, intrând în ele, ca să scoată acei morţi. Râurile copilăriei mele, alea, da, râuri! Ce râu era Cauca! Ce râu, Magdalena! Râuri furioase, vijelioase, care aveau sufletul pur şi ştiau să se facă respectate. Nu ca aceste pârâiaşe timorate de astăzi, cu sufletul canalizat. A trecut mult timp de când Cauca şi Magdalena au secat, au murit, ucise odată cu tăierea copacilor, şterse de pe hartă, cum cred că mă vor şterge şi pe mine, dar se înşală, pentru că dacă râurile trec, cuvântul rămâne!

Cei doi frăţiori erau, aşadar, împreună, stând de vorbă, în hamacul atârnat în grădină, între mangotier şi prun. Sub un cearceaf alb care îi apăra de soarele din cer, şi cu Moartea alături, faţă de care nu există apărare. Sau poate da? Un prezervativ? Atunci puneţi-l pe limbă, când vă împărtăşiţi, ca nu cumva să vă contamineze de sida sfântul preot cu degetele cu care distribuie din gură în gură trupul Domnului, Mielul lui Dumnezeu. În mica biserică Sufragio din amintirile mele, gurile se deschideau una după alta şi limbile erau scoase aşa cum în bordeluri se deschidea prohabul şi se scotea sexul pentru a urina. Limbile şi penisurile stupide reintrau apoi satisfăcute la locul lor şi gurile şi prohaburile se închideau. Ieşind din mica biserică amintită în care se împărtăşise în pace (atunci, în timpurile idilice ale copilăriei mele îndepărtate, când eram puţini în acest oraş şi în această lume), vecinul nostru Arturo Morales, agent de asigurări la firma Seguros Patria, a fost trimis pe lumea cealaltă de un şofer beat.

— Îţi aminteşti, Darío?

Sigur că îşi amintea. Darío împărţea cu mine totul: băieţii, amintirile. Nimeni nu a avut mai multe amintiri comune cu mine ca el.

— Auzi, asigurări de viaţă, frate! Singurul lucru sigur, Darío, este moartea. Ce vrei să mănânci?

— Vreau caviar.

Caviar la tropice!

— Şi nu pofteşti lângă caviar puţin somon afumat?

Da, poftea.

— Nu avem. În casa asta nu există nici măcar fasole.

Spre sfârşitul vieţii, Darío avea pofte de femeie însărcinată. Cred că pentru că ştia că va muri, voia ba una, ba alta, voia imposibilul. Mă duceam în centru, să văd ce

puteam găsi în Medellín pentru el: tamales[7], buñuelos[8]. Dar şi unele, şi altele îi accentuau diareea. Nimic nu îi cădea bine, Darío îmi murea. Atunci, fără a mai amâna mult problema, am hotărât să-i dau, odată cu apa binecuvântată, sulfaguanidina pentru vaci. Cu asta îl omor sau îl salvez, m-am gândit eu. Nici nu l-am omorât, nici nu l-am făcut bine. Sulfaguanidina a avut efect o săptămână şi pe urmă a revenit diareea pe care i-o trimisese Dumnezeu, în bunătatea lui eternă.

Doza de sulfaguanidină am calculat-o după greutate: dacă unei vaci de cinci sute de kilograme i se dă atât, cât trebuie să i se dea unui cadavru de treizeci? Atât. Şi atât i-am dat. De două sau de trei ori pe zi. Rezultatul iniţial a fost miraculos: diareea s-a oprit. După luni şi luni în care nimeni nu putuse s-o oprească.

— V-am spus eu, v-am spus! strigam triumfător.

Nu le venea să creadă. Era ştiinţă pură sau vrăjitorie? Uimit şi recunoscător, fratele meu Carlos a convocat o comisie de medici, care au venit acasă să constate miracolul.

— Eminenţele voastre, domnilor doctori, după cum bine ştiţi (ce să ştie animalele astea care numesc fetusul „produs”, ca şi cum mamele ar fi nişte fabrici de jucării), diareea în cazurile de sida este provocată chiar de virusul bolii, împotriva căruia nu există vreun leac, adică de cryptosporidioză, una dintre sechelele sale, pentru care, de asemenea, nu există tratament. Orice antibiotic şi antiparazitar care s-a încercat pentru a combate

---

[7] Mâncare tradiţională în Columbia şi în alte ţări din America Latină, pregătită dintr-o pastă de mălai căreia i se adaugă, în funcţie de regiune, diferite ingrediente, tăiate mărunt: carne, ceapă, ou fiert, cartofi, morcovi, mazăre. Totul se înfăşoară în frunze de palmier, se leagă cu aţă şi se fierbe la abur, într-o oală specială pentru tamales.

[8] Un fel de gogoşi din aproximativ aceleaşi ingrediente ca pentru papanaşi, însă cu formă perfect sferică. În Columbia se servesc, în special, de Crăciun.

cryptosporidiumul la om a eşuat. Până acum sulfaguanidina nu s-a încercat pe om pentru că este un medicament pentru bovine, iar omul este un animal superior. Iată aici dovada că dă rezultate şi la specia umană, după trei luni de diaree imposibil de oprit.

— Ia să vedem, Darío, ridică un braţ. Acum, celălalt, ca şi cum ceea ce avea el era Parkinson. Scoate limba. Bag-o la loc.

Şi cei cinci medici, uimiţi, examinându-l pe Darío, mă examinau şi pe mine. Obişnuiţi nu să vindece, ci să vadă lumea murind, îşi mutau spăşiţi privirile neîncrezătoare de la unul la altul. Că dacă eram şi eu medic.

— Ca şi cum aş fi, domnule doctor. Aştern un covor persan pe stradă şi încep să dau reţete.

Că bine, că poate cine ştie, că să mai vedem. Că vindecarea unui pacient rămâne „un caz anecdotic”, că asta nu era ştiinţă. Ştiinţă însemna o mie de pacienţi, cel puţin, cu diaree şi sida, înscrişi într-un protocol de „double blind”, adică prin metoda dublu-orb[9].

— Păi pentru dublu-orb eu sunt bun, domnule doctor, că eu am ambele cornee transplantate de la nişte asasini plătiţi şi văd peste tot poliţişti şi am halucinaţii că ucid medici!

Convingerea mea profundă că sulfaguanidina dădea rezultate în cazul cryptosporidiozei provocate de sida şi succesul fulminant în cazul fratelui meu se loveau de o platoşă de scepticism şi infamie. Şleahta de şarlatani cu doctorat refuza să accepte că-i poate înlocui un savant fără diplomă: eu.

— Aşadar tu eşti dintre cei care aştern covorul persan pe stradă! îmi spuse foarte ironic unul dintre cei cinci ticăloşi.

— Aşa este, cum spuneţi dumneavoastră, domnule doctor. Şi când soţia dumneavoastră va avea nevoie, în caz

---

[9] Studiu clinic în care nici pacientul, nici personalul medical nu sunt la curent cu tratamentul administrat.

că o să ia un sifilis sau o gonoree, să mă caute şi o să-i prescriu o reţetă.

Pe mine doctorii mă urăsc, nu ştiu de ce. Poate pentru că îi supun mereu unui examen ca să le pot revalida titlul.

— Doctore, îl întreb ca din întâmplare, asemenea unui om dublu-orb obişnuit să asiste la actele de credinţă, acest cryptosporidium este o bacterie?

— Sigur!

Nu, sigur că nu: este un protozoar. Adică de o sută de mii de ori mai măricel decât o bacterie. Atât de mare, că poţi să bagi cuţitul în burta lui.

Şi pe don Roberto Pineda Duque, profesorul meu de armonie, care era surd ca Beethoven, dar surd şi la suflet, îl examinam când eram mic:

— Ia să vedem, don Roberto, închide ochii şi spune-mi ce notă este asta.

Şi cântam un Re.

— Este Do.

— Nu, don Roberto, este Re.

— Probabil este dezacordat armoniul.

Dezacordat era el, sufletul lui. Era autorul a zece simfonii, cinci poeme simfonice, compusese mise solemne, capricii, concerte pentru vioară sau pian, sonate, toccate şi tunate. Dar capodopera lui era cantata „Rex Œdipus” (Oedip Rege), creaţie supremă, summa cum laude, ceva ce nu se mai auzise, pentru orchestră berlioziană şi cor de o sută cincizeci de voci, fiecare cântând altceva, adică, din punct de vedere polifonic, o altă partitură, şi în care orbirea lui Oedip rivaliza cu surzenia lui don Roberto. Când don Roberto a murit, i-au adus un omagiu în Santuario, satul lui natal, şi ştiţi ce i-au cântat? Requiem-ul lui Mozart! Ca şi cum ar intra hoţii în casa pictorului José Luis Cuevas, un adevărat Ingres al mexicanilor, şi, în loc să-i fure tablourile lui, ar fi furat un Botero[10]!

---

[10] Fernando Botero (n. 1932, Medellín), pictor şi sculptor columbian,

— Darío, i-am spus după plecarea adunăturii de înţelepţi, revenind la singurătatea hamacului nostru, eu cred că tu ai luat sida de la preoţi. Încearcă să-ţi aduci aminte dacă nu cumva, de leneş ce eşti, ai intrat în vreo biserică să te împărtăşeşti.

Că nu, că era o eternitate de când nu mai intrase în acele locuri sfinte.

— Mănâncă atunci puţin din supa asta fierbinte de pui.

Şi am tras aproape banca pe care aşezasem supa fierbinte, atât de apetisantă, că ar fi înviat şi morţii. A sorbit două-trei linguri, pe care i le duceam eu la gură ca unui bebeluş, pentru că el era atât de slăbit, încât nu putea să ţină în mână cana cu supă. Trei linguri, cel mult, şi gata, nu mai voia. Îi dădeam apoi vitamine, hormoni, cafiaspirină, arnică, de toate, dar nu-i erau de niciun folos. Atunci, încredinţându-l lui Dumnezeu şi apelând la ultima soluţie, îi răsuceam o ţigară de marijuana, gândindu-mă că poate iarba fumegătoare îi va reda pofta de mâncare.

— Nu aşa, blegule! îmi spunea şi mi-o lua din mână.

Desfăcea ţigara grosolană pe care o făcusem eu şi o răsucea din nou, în stilul lui, cu o îndemânare şi rapiditate uimitoare, ca un casier de bancă numărând milioane.

— Uite aşa, învaţă! îmi spunea.

De unde găsea brusc atâta vitalitate, dacă în urmă cu doar o clipă nu putuse să ţină nici măcar cana în mână? Trăgea de câteva ori din ţigara pântecoasă, indecentă, şi mi-o întindea.

— Nu, îmi tulbură conştiinţa, care azi de dimineaţă îmi este curată.

Curată ca cerul Bogotei după ploaie, îţi aminteşti, Darío? Nu se va mai întoarce niciodată la Bogota. Va muri curând în casa aceea din Medellín, într-una din camerele de sus, nu ştiu în care din ele, îndopat cu morfină. În momentul acela eu nu mai eram acolo, plecasem din casa aceea, din

---

celebru prin figurile sale supradimensionate în mod grotesc.

acel oraş, din lumea aceasta, spre alte galaxii, ca să nu mă mai întorc niciodată.

Marijuana, aşa cum am spus, îi reda pofta de mâncare, dar din ce în ce mai puţin. Şi, într-o zi, când lucrurile stăteau cum nu se poate mai rău şi diareea îi revenise deoarece sulfaguanidina eşuase (cum să nu eşueze, cu neîncrederea nefastă a medicilor?), mi-a venit cu ideea că renunţă la marijuana, că nu va mai fuma niciodată.

— Pentru Dumnezeu, Darío, l-am rugat, te-am implorat o viaţă întreagă să renunţi la acest viciu stupid şi nu m-ai ascultat niciodată, iar acum, când trebuie să nu te laşi, îmi vii cu asta. Nu înţelegi că nu mai există nimic care să-ţi redea pofta de mâncare? Nimic, nimic, nimic!

Şi, în disperarea mea, strigând la el, am trimis dintr-o lovitură la dracu supa de pui sau de ce-o fi fost. A început să râdă. Şi râsul i-a iluminat faţa, ceea ce îi mai rămăsese din faţă. Niciodată nu am crezut că Moartea poate să râdă. Şi Moartea era acolo, râzând, în hamac, punând stăpânire pe el.

Fratele meu era întruchiparea însăşi a principiului contradicţiei. Acest principiu, atât de răspândit printre oameni şi mai ales printre cei din neamul Rendón, de unde se trăgea Nebuna, se manifesta la el în toată puritatea lui. Imaginaţi-vă un smarald verde, verde, pur, pur, fără incluziuni minerale, aşa cum se găsesc în ţara frunzei de coca.

— Pe mine nu mă conduce nimeni! striga distrugând scaune, mese, case, înnebunit, posedat parcă de energia negativă a unei tornade, tornade care nici măcar nu există în Columbia.

— Nu vrea nimeni să te conducă, Darío, îi spuneam cu blândeţe, încercând să-l liniştesc. Că doar nu eşti o maşină, un tractor! adăugam eu imprudent.

— Nu sunt tractor şi nici maşină, striga furios. Sunt un rahat!

Şi dându-şi frâu liber, începea tornada.

Fără marijuana sau rachiu, era docil, adorabil, ca o crenguţă de palmier în Duminica Floriilor. Doar că, fără marijuana şi alcool, nu mai era el, era altul: era îngerul său păzitor, efemer, volatil, trecător. Mergea prin jungla amazoniană sau pe întinderile savanei, învăluit în fum, îmbibat de alcool, cu o sticlă de jumătate de rachiu în buzunarul de la spate şi altele în rucsac, de rezervă, în cazul în care cea din buzunarul de la spate s-ar fi evaporat. Cumpăra sticle de jumătate dintr-o formă de protecţie, pentru a nu deveni dependent de cantitatea întreagă. Jumătate de litru după jumătate, îngerul păzitor le bea pe toate şi ceea ce a început cu Dr. Jeckyll sfârşea cu Mr. Hyde[11].

— Vrei? m-a întrebat, întinzându-mi sticla.

— Nu, Darío, mie gustul de anason al rachiului îmi face greaţă. Îmi miroase a beţiv, a asasin, a Columbia.

Şi l-am refuzat. Complicitatea care a existat între noi atunci când aveam douăzeci de ani se terminase de mult. Şi nici nu ştiu cum s-a terminat. O fi fost viaţa, care distruge totul.

Of, cât ne-au făcut să suferim Rendonii, rudele noastre de gradul întâi şi de gradul al doilea. Rendonii sunt nebuni. Nebuni şi imbecili. Imbecili şi irascibili. În ciuda acestui fapt, ei umblă liberi, în ţara asta de legi în care nu există o lege care să îi împiedice să se înmulţească. Legislaţia genetică, în Columbia, e în scutece, suntem în plin desfrâu. După calculele mele, printre cele o sută de mii de gene ale lui Homo sapiens, exista în Rendoni cel puţin o mie cinci sute dereglate şi toate legate de creier. Un exemplu: vărul meu Gonzalito, Gonzalito Rendón Rendón, un sălbatic. A pierdut de mult timp acest „-ito “de la sfârşitul numelui,

---

[11] Mărci de alcool a căror denumire este inspirată de personajele romanului *Straniul caz al doctorului Jeckyll şi al domnului Hyde*, de Robert Louis Stevenson.

dar eu mi-l amintesc cu acest diminutiv, de când era mic, şi era apucat de o demenţă cosmică dacă îi spuneau „Mayiya”.

— Mayiya! îl strigam. Mayiya sălbatică!

Şi copilul o lua imediat la fugă pe coridorul casei noastre de la Santa Anita ca să se dea cu capul de pardoseala de piatră, în faţa unor azalee uluite. Zdrang! Zdrang! Zdrang! de dalele reci şi dure.

De ce asemenea izbucnire de furie, de ce un scandal atât de disproporţionat pentru un lucru atât de neînsemnat? Ce îl supăra în această poreclă afectuoasă? Acea terminaţie în „a” a femininului? Dar şi „Saşa” este nume de bărbat în rusă şi se termină tot în „a”, iar dacă îi spun unui rus „Saşa” n-o să înceapă să se dea cu capul de pereţi. Reacţiona Gonzalito la fel şi cu diminutivul? Ia să vedem:

— Mayiyita! Mayiyita fioroasă!

Efectul diminutivului era o mânie de o sută de ori mai mare. Zdrang! Zdrang! Zdrang! Zdrang! Zdrang! Zdrang! Zdrang! Şi această furie a unui copil de numai patru ani relua cu capul, în crescendo, beethovenienele lovituri de timpan. Lumea bubuia.

Deoarece furia lui neputincioasă de copil nu ne putea atinge (cu un cuţit de măcelar, de exemplu, ca să ne taie gâtul), asemenea unui scorpion care, văzându-se înconjurat de foc, îşi întoarce coada împotriva lui însuşi şi a legii lui Dumnezeu şi îşi injectează veninul, aşa şi Gonzalito Rendón Rendón îşi spărgea de dalele tari şi reci de la Santa Anita căpşorul lui tare, tare, nebun, nebun. Atunci îi strigam:

— Scorpion Mayiya!

Şi din nou beethovenienele lovituri de timpan în apoteoză! Îi ieşeau pe frunte nişte cucuie îngrozitoare, ca nişte coarne de soţ înşelat.

— Mayiya încornorată!

Atunci din gură începeau să i se scurgă nişte bale verzui.

Iată portretul unui Rendón în plină acţiune. În ceea ce mă priveşte, atât cât îmi amintesc eu, niciodată, niciodată nu m-am dat cu capul de pereţi. Probabil pentru că la mine numele Rendón e al doilea nume de familie, deci e mai diluat.

Un alt exemplu de Rendoni: unchiul meu matern, Argemiro, care a însămânţat doar într-o singură sfântă femeie treizeci şi nouă de vlăstare, reproducătoare la rândul lor: gemeni, tripleţi, cvadrupleţi. Cu fiecare naştere, el câştiga la loterie: în copii! Şi nu pe o planetă nepopulată care ducea lipsă de oameni.

— Unu, doi, trei, patru, cinci, număra Argemiro pe măsură ce se iveau din femeia lui cvintupleţii sau cvintuplii, cum preferaţi să-i numiţi, căci, în privinţa aceasta, există discrepanţe în limba spaniolă.

Era un om simplu şi bun. Un suflet bun şi furios, în miez de noapte, când toţi dormeau, monstrul din el se ridica şi se năpustea în uşi cu picioarele. Bum! Bum! Bum! sunau loviturile lui asemenea tunetelor. Şi când cei treizeci şi cinci de copii sărmani şi soţia se trezeau îngroziţi, cu sufletul la gură, Argemiro urla:

— Aşa, ca să ştiţi că eu sunt aici.

Uşile casei lui Argemiro erau toate rupte şi crăpate la înălţimea mâniei piciorului său.

Sora acestui furios este Nebuna despre care e vorba aici, o femeie imprevizibilă, autoritară, irascibilă, care ne înjura tot timpul.

— Hijueputa[12]! ne spunea în culmea furiei sale dezlănţuite.

Să-ţi înjuri de mamă propriii copii, nu vi se pare culmea imposibilului în cazul unei mame? Orice femeie pe jumătate echilibrată ar şti că se va întoarce împotriva ei. Ah, dacă cel puţin am fi avut parte de acest „pe jumătate” atât de liniştitor, dar nu.

---

[12] În traducere liberă: „pui de căţea”; prin extensie, „neam de curvă”.

Permiteţi-mi să mă întorc puţin în timp, la oaza de linişte din săptămâna în care sulfaguanidina a dat rezultate şi eu nu-mi mai încăpeam în piele de bucurie, savurându-mi triumful. Îmi începeam ziua aşa: îl ajutam pe Darío să coboare din camera lui în grădină, pe scara abruptă din spatele casei, treaptă cu treaptă, susţinându-l ca nu cumva să se dezechilibreze şi să cadă. Şi ne instalam apoi în tihna hamacului. De fapt, el în hamac şi eu pe un scaun, cu o măsuţă alături, pe care aşezam marijuana. Apoi alegeam seminţele din ea şi le aruncam în grădină.

— Dacă vine poliţia aici să ne caute, vor da peste o junglă, îi spuneam lui Darío în timp ce făceam treaba asta concentrat.

Da, o junglă de mici plante de canabis, verzi, impudice, cu frunzuliţe zimţate, lanceolate. Dar ce, ar veni poliţia aici să ne caute?

— Bine, spun şi eu aşa. Din cauza complexului de vinovăţie pe care îl am de când am aterizat în această lume. Pentru că nu există inocenţi, Darío, pentru că toţi suntem vinovaţi.

Şi iată aici o diferenţă fundamentală între mine şi el. Pentru că eu aveam vagi mustrări de conştiinţă, şi el niciuna. Fiindcă nu avea conştiinţă! Pur şi simplu nu poţi avea mustrări de conştiinţă dacă nu există conştiinţă, o bază. Darío era un inconştient teribil. Aruncase de mult timp acest inconvenient în şanţul de pe marginea drumului, în timp ce alerga în goană cu maşina lui, un Studebaker rablagit, din groapă în groapă, în nori de praf, alungând de-o parte şi de alta a drumului îngust şi întortocheat, întortocheat ca şi intenţiile lui, pui de găină sau vreo femeie însărcinată.

— Am călcat-o pe tipa aia? Sau nu?

— Poate da, poate nu. Nu se vede nimic din cauza prafului. Mergi mai departe.

Şi mergeam mai departe, aşa cum trăiam, zburând,

zburând, zburând.

— Îţi aminteşti, Darío?

Sigur că îşi amintea! De aceea pot spune aici că, dacă aş fi fost eu mortul, nu s-ar fi pierdut nimic, deoarece jumătate din amintirile mele, cele mai bune, cele mai frumoase, erau şi ale lui. Pornirea împotriva femeilor gravide era a mea, dar era ca şi cum ar fi fost a lui, pentru că dacă eu vedeam una şi îi spuneam „accelerează, Darío, să vedem dacă dai peste ea”, el accelera să vadă dacă dădea peste ea.

Inconştienţa sau lipsa conştiinţei este o condiţie sine qua non pentru fericire. Nu poţi fi fericit suferind pentru aproapele tău. Să sufere Papa, că de-aia există: hrănit bine, servit bine şi băut bine, între garda de elveţieni superbi şi opere de artă, cu Michelangelo sus, pe tavan, deasupra patului cu baldachin. Aşa, să tot suferi! De ce, în loc de mania asta de a fi preşedinte, nu ne-a trecut prin cap tuturor în Columbia să fim Papă?

— Fumează, Darío, fumează cât vrei. Satură-te şi, dacă vrei să delirezi, delirează, că eu te urmez până unde se va putea, până în fundul prăpastiei unde începe infernul.

Şi îi spuneam adevărul: aveam să-l urmez până în fundul prăpastiei, în Studebaker, într-o noapte în care mâna nu l-a mai ascultat când să ia o curbă. Dar până în infern, încă nu, şi el este acum acolo, iar eu aici, încercând cu disperare să salvez în rândurile acestea nişte biete amintiri încâlcite.

Având o aşa vitalitate desfrânată, am făcut împreună analizele pentru a vedea dacă purtam virusul ascuns HIV, în ajunul uneia dintre călătoriile mele în Mexic, una dintre multele pe care le-am făcut între ţara plantaţiilor de coca şi ţara minciunii, între care se zbate de mult viaţa mea, de aici, acolo şi de acolo, aici, ca mingea de ping-pong, plecând şi venind, jucându-mi destinul împotriva lui însuşi. Le-am făcut şi am plecat uitând de ele. Îmi amintesc că el

m-a condus la aeroport, aşa cum făcuse de atâtea ori.

— Ai grijă! Mi-a spus sau i-am spus când ne-am despărţit, el de mine sau eu de el, dar nu avea importanţă fiindcă oricum ştiam că n-o să avem grijă de noi. În timp ce o frumuseţe furioasă încerca să bage cuţitul în mine aici, o altă frumuseţe furioasă încerca să-l ucidă în acelaşi fel pe el, acolo.

Întâmplarea cu fetiţa mea a fost aşa: în pielea goală şi în plină erecţie, îngeraşul meu s-a ridicat de pe pat şi, din rucsacul în care zicea că-şi adusese treningul pentru sala de gimnastică, a scos un cuţit de măcelar, ascuţit, înfiorător, furios. M-am repezit şi mi-am luat hainele, am ieşit cu ele în braţe din cameră şi, încercând să mă îmbrac din mers (să nu cumva să mă surprindă vreun cititor într-o astfel de înfăţişare), am coborât în salturi scara. Iar el, la fel, în spatele meu, teribil de nervos, agitând cuţitul acela vulgar. Aşa am trecut prin faţa recepţiei hotelului şi am ieşit în stradă pe jumătate îmbrăcat. El s-a oprit în uşă, frânând brusc din cauza luminii zilei. Păcat că nu i-am făcut o fotografie acolo, în poziţia aceea, cu ambele arme în poziţie de atac, scoase din teacă, despuiate, ca să i-o trimit lui César Gaviria la OEA[13]!

Întâmplarea prin care a trecut Darío cu fetiţa lui a fost mai gravă: cuţitul aproape i-a atins inima, oprit de stern sau poate de o coastă. Cum am aflat de poveste? Păi, să vedeţi. Mergeam pe Carrera Séptima[14] din Bogotá, într-una din revenirile mele în Columbia, posterioare celei despre care tocmai am povestit, când, ajungând la Terraza Pasteur, furnizor de soldaţi şi de copii ai străzii, popas obligatoriu în zilnica noastră vía crucis, am dat nas în nas

---

[13] Organización de los Estados Americanos (OEA): Organizaţia Statelor Americane, al cărei secretar general a fost, între 1994 şi 2004, César Gaviria, după ce şi-a încheiat mandatul de preşedinte al Columbiei.

[14] Şoseaua Şapte, cel mai important bulevard din Bogota, cu patru benzi de circulaţie pe sens, care străbate oraşul de la nord la sud, pe o lungime de 22 de kilometri.

cu fetiţa. Şi Darío îi spune:

— Ai vrut să mă omori, paştele mă-tii de nenorocit!

Băiatul îşi lăsă privirea în jos şi îi dădu fratelui meu o explicaţie înduioşătoare, că marijuana pe care i-o dăduse atunci Darío îi luase minţile, pentru că, zicea el, de un an, de când era în armată, nu mai fumase iarbă. Cu alte cuvinte, spun eu acum, a fost o simplă manifestare a sindromului abstinenţei.

— Aha..., a comentat simplu Darío, şi eu am rămas cu gura căscată.

Continuându-ne drumul, Darío mi-a povestit că băiatul obişnuia să meargă cu el din când în când în paradis, într-un nor de fum de marijuana, în apartamentul lui, şi că totul fusese bine până la întâmplarea aia, când nu se văzuseră de un an, timp în care sărmanul nu se atinsese de iarbă, şi, când a fumat din nou, a înnebunit pur şi simplu şi, luând cuţitul din bucătărie, din bucătăria propriei sale victime, asasinul a vrut să-l lichideze, aşa cum erau, dezbrăcaţi amândoi, uniţi trup şi suflet. După înjunghierea ratată, Darío, care pe vremea aceea mergea la sala de gimnastică şi se găsea într-o formă excelentă, a putut să-l domine şi să-i ia cuţitul, după care i-a făcut vânt, aşa dezbrăcat cum era, pe scară. Apoi, pe fereastra cu vedere la stradă, i-a aruncat hainele. În mijlocul străzii, în plin centru al cartierului La Perseverancia[15], acolo, sub privirile oamenilor, s-a îmbrăcat îngeraşul acela, cu tunsoarea aceea aproape de zero a soldaţilor, care îmi place atât de mult sau, mai bine zis, îmi plăcea, ne încânta pe amândoi, in illo tempore.

— Uită-te aici, lângă inimă, vezi?

Şi, descheindu-şi cămaşa, Darío mi-a arătat cicatricea din locul unde fusese înjunghiat.

— Nu te mai gândi, Darío, i-am spus, că astea sunt lucruri trecătoare, prostii, uită-le, că aşa e viaţa, nu ne lasă

---

[15] Cartier muncitoresc situat în partea de est a capitalei Columbiei.

decât cicatrici.

În plus, mai spun eu acum, pentru aşa ceva exista cutia toracică!

În ziua următoare atentatului, i-au comunicat rezultatul analizelor: sida.

Pe la cinci dimineaţa a sunat telefonul şi, din ţara asta străină şi îndepărtată, am răspuns: era el, ca să-mi spună că primise rezultatul analizelor.

— Ce analize? l-am întrebat.

— Pentru sida, pe care le-am făcut împreună, tâmpitule.

— Aha! am spus, amintindu-mi că fusesem la Bogota, cu zece zile în urmă, la un laborator să ne facem analizele. Şi cum au ieşit?

— Ale tale, negativ, ale mele, pozitiv.

În clipa aceea, i-am cerut lui Dumnezeu ca laborantul să se fi înşelat, să fi încurcat eprubetele, pentru ca rezultatul să fie invers, al meu pozitiv şi al lui negativ. Dar, nu. Dumnezeu nu există, dovadă că fratele meu este deja mort, iar eu aici nu fac altceva decât să mi-l reamintesc tot timpul. Pe de altă parte, dacă bolnavul de sida aş fi fost eu, şi cel sănătos, el, jur pe Dumnezeu, care mă aude, că el mi-ar fi dat un picior în fund şi m-ar fi azvârlit în stradă. Aşa era fratele meu Darío, iresponsabil în ultimul grad.

Au trecut patru ani de la analize şi iată-ne acum aici, în grădina casei noastre din Medellín, în tihna unui hamac, rememorând totul şi spărgându-ne capul ca să aflăm cine ar fi putut să-l contagieze, din dorinţa foarte omenească de a şti, de a şti cine a fost cel care te-a ucis. Eliminând împărtăşania ca mod de contaminare, rămâneau acei paria de la Terraza Pasteur de pe Carrera Séptima din Bogota, ţara Columbia, planeta Marte. Dar care? Care dintre cei zece sau o mie sau zece mii?

— Care, Darío, hai, spune, care? Stoarce-ţi creierii, ca să aflăm!

— Mmmm, îmi răspundea, cu un „m” aşa cum l-am scris

eu şi prin care voia să spună: nu ştiu.

Ce să ştie iresponsabilul ăsta! A murit fără să ştie cine l-a ucis.

În ceea ce mă priveşte, mie nu-mi dă nimeni sida, nu am cum s-o iau, pentru că sida nu intră prin ochi. Dacă nu ar fi aşa, omenirea s-ar fi sfârşit de mult.

Of, Darío, ce îmi faci tu mie, să-mi mori în acest moment atât de delicat pentru mine! Nu puteai să mai aştepţi puţin?

Nu, Darío voia totul pe loc, în clipa aia, ipso facto.

Încep să scriu într-un fel atât de încâlcit, tăind paragrafele cu lovituri de macetă, separând frazele, din vina lui Vargas Vila[16], sub influenţa blestemată a acestui scriitor columbian de pe planeta Marte care scria în stilul psalmilor, dar, lucru curios, nu pentru a-l tămâia pe Dumnezeu, ci pentru a-şi impresiona aproapele. Vargas Vila era un gay jenant, dar, cu toate acestea, a vorbit în cărţile lui doar despre sexul cu femei. Un prefăcut. Un prefăcut pervers. Dar să ne întoarcem în grădină.

În grădina fostei mele case, plantele căţărătoare acopereau zidurile în întregime. Când m-am întors în Columbia, pentru că Darío era pe moarte, i-am adus din Mexic un leac, o plantă miraculoasă originară din Brazilia, care se vinde acolo, o plantă foarte rară, foarte scumpă, dar care vindecă orice şi care se numeşte gheara pisicii. Vindecă sida, cancerul, lupusul eritematos sistemic şi corupţia oficială, în mod sigur deja în scădere. Se vinde uscată şi mărunţită sau în nişte capsule mici şi este mai scumpă, în greutate brută, decât cocaina şi şofranul.

— Ce mai e şi asta? m-a întrebat Darío când am vrut să-i dau prima pastilă.

---

[16] José María Vargas Vila, scriitor columbian (1860–1933), autor al unor romane de dragoste, unele chiar erotice, foarte citite în epocă, dar şi criticate dur de Biserică. După primul său roman, *Aura sau violetele* (1887), a fost realizat, în 1924, primul film columbian.

— Gheara pisicii, i-am răspuns şi i-am explicat cât costa şi care sunt calităţile ei curative.

— Gheara pisicii e şi asta, şi mi-a arătat plantele căţărate pe zidurile casei. Nu e bună nici s-o mănânce şoarecii, care mor de inaniţie în casa asta.

— Of, Darío, de ce s-or întâmpla lucrurile aşa, sa fii atât de aproape de paradis şi să te vaieţi cum nu poţi să ajungi la el!

Atunci el a auzit din nou pasărea cu acel „gruah, gruah” al ei. Că dacă îl auzeam şi eu.

— Nu. Aud maşinile claxonând pe stradă.

— Ascultă atent.

Dar oricâtă atenţie acordam păsării invizibile, eu tot n-o auzeam. Pentru mine era şi mută, nu doar nevăzută.

— Este imposibil să n-o auzi, scoate un zgomot foarte puternic, face „gruah, gruah, gruah, gruah...”.

Atunci, ca din senin, a început să plouă. Una din acele ploi torenţiale din Medellín, marţiene, în care plouă cu pietre. Acolo, picăturile sunt pietre căzute din cer, iar gheaţa sparge ţiglele de pe acoperiş şi capetele oamenilor. De aceea existau înainte streşini. Acum nu mai sunt, pentru că omenirea avansează şi, când omenirea avansează, dă înapoi. L-am ajutat pe Darío să se ridice din hamac şi am început să strâng în grabă şandramaua. Darío a făcut câţiva paşi ca să se adăpostească sub acoperiş, dar a căzut şi nu mai putea să se ridice. Am aruncat jos ce aveam în mână, nişte farfurii, şi am alergat să-l ajut. Nu mai avea greutate, dispărea. Din fratele meu Darío, care mi-a fost alături atâţia ani, care m-a ajutat să trăiesc, rămăsese doar sufletul, un suflet confuz. Şi oasele.

Patru ani trecuseră între rezultatul analizelor şi situaţia de acum. Dar contagierea, după calculele mele, venea de mai demult, căci începuse să piardă în greutate cu mult timp în urmă şi de aceea l-am dus să facă analizele. Un doctor, prieten de-al lui, îi diagnosticase o hipoglicemie,

cuvânt care sună foarte bine, foarte înţelept, dar hipoglicemia, ca boală, nu există, exista doar ca o stare trecătoare. Boala fratelui meu era sida, în evoluţie, transmisă Dumnezeu ştie cu cât timp în urmă.

— După părerea mea, Darío, s-a întâmplat atunci când ai luat sifilisul.

— Care sifilis?

— Pe care ţi l-am vindecat eu.

— Nu-mi amintesc.

— Îmi amintesc eu. Am arhivat aici, în computerul din capul meu, tot rezumatul dosarului tău. Odată cu sifilisul, ai luat şi sida. Infecţia ta a fost mixtă, promiscuă, din cauza unei promiscuităţi deşănţate. Dar, bine, nu-ţi reproşez nimic, doar comentam şi eu. Din interes ştiinţific.

O minciună. Pe mine ştiinţa nu mă preocupă nici cât negru sub unghie. Cu ştiinţă sau fără ştiinţă, tot vom muri. Ce importanţă mai au doi-trei sau patru ani în plus... Ce bine că Darío a murit şi a scăpat de încălzirea globală.

Că Darío era într-o formă excelentă când soldatul acela a vrut să-l omoare, aşa cum am povestit, e un fel de a spune sau o simplă aproximare a faptelor. Deja începuse să piardă în greutate şi de aceea mergea la sala de gimnastică. Pierdea în greutate nu din cauza vreunei hipoglicemii, ci fiindcă avea sida. În cazul lui, asta a fost prima manifestare a bolii, apoi, dacă cineva nu-l mai vedea câteva luni, atunci când îl reîntâlnea observa deja pe faţa lui o uşoară schimbare greu de definit, o culoare cenuşie sau arămie. Culoarea morţii! O veche cunoştinţă a noastră, grasă şi rea, cu care am dat nas în nas într-un ascensor, ea intrând şi noi ieşind, l-a salutat exact cu aceste cuvinte, care mă vor însoţi, după cât se pare, până în mormânt:

— Darío, ce ţi s-a întâmplat?

S-a întâmplat că murea de sida, idioato!

Şi acelaşi lucru, cu aproximativ aceleaşi cuvinte, se întrebau şi cei din casă:

— Ce se întâmplă cu Darío de a slăbit aşa? mă întreba Nebuna.

— E din cauza marijuanei care îl împiedică să se îngraşe, răspundeam eu.

— Şi de ce nu renunţă la ea?

— Mai degrabă te lasă tati pe tine. Şi marijuana este tot un fel de căsătorie pe viaţă, tot un infern.

Şi am spus bine. Căsătoria dintre tatăl meu şi Nebună era un infern, chiar dacă apărea deghizat în paradis. Şi spun aici şi susţin şi repet ceea ce am spus şi susţinut şi repetat mereu, că infernul cel mai rău este cel pe care nu reuşeşti să-l detectezi pentru că eşti legat la ochi ca animalele de povară. Tati avea pe ochi un bandaj negru, gros, opac, pe care nu am putut să i-l dau jos niciodată.

— Las-o pe bătrâna asta şi pleacă în lume cu o fată de douăzeci de ani sau cu două, îl sfătuiam. Te căsătoresc eu cu amândouă, îţi dau eu binecuvântarea. Te binecuvântez acum, tată, ca să fii fericit, şi dacă nu te satisface perechea de târfe, schimbă-le, că femei sunt destule în această lume şi niciodată nu ştii care dintre ele e mai rea.

Dar nu, el era legat de ea prin cătuşele unei fericiri iluzorii. Nişte cătuşe care, chipurile, se numeau „iubire”. Cât despre Nebună, fără să i-o fi spus vreodată direct, a văzut că în adâncul inimii ei înveninate îl înjura de mamă la fel[17], cum făcea cu noi, şi Dumnezeu ştie şi el, pentru că Dumnezeu e surd, dar nu orb. Scuze pentru cuvântul „hijueputiaba”, dar înjurătura „hideputa” a lui Don Quijote, devenită „hijueputa” şi verbul derivat sunt maximul de care dispune Columbia pentru a insulta, pentru a urî. Columbia, săracă ţară bogată în ură.

Eu nu sunt fiul cuiva, sunt al nimănui. Nu recunosc paternitatea sau maternitatea cuiva. Eu mă trag din mine însumi, sunt doar fiul meu, al spiritului meu, dar cum

---

[17] În original, *hijueputiaba,* de la verbul *hijueputiar,* derivat din insulta *hijueputa:* „neam de curvă”.

spiritul este o elucubraţie a filosofilor care mai rău zăpăcesc lumea, imaginaţi-vă spiritul ca pe o vijelie, un vânt puternic de câmpie care se porneşte din senin, fără rost, ridicând vârtejuri de praf şi înspăimântând puii de găină. Of, Vargas Vila, barbar urât şi rebel şi desfrânat, fiu bun al mamei tale, dar cu toate acestea apatrid[18], cum te-au uitat toţi în Columbia noastră amnezică şi ingrată. Dar dacă nu ţara, cine să-şi amintească de tine? Când ploaia şi vijelia s-au potolit, am instalat din nou hamacul şi parasolarul şi am reluat conversaţia întreruptă. Unde rămăsesem?

La sifilis, la sifilisul biblic, boala nobilă a bunicilor noştri. A lui Maupassant, Pío Quinto, Baudelaire şi a atâtor alte celebrităţi, despre care atât de avizat vorbeşte El Padre Acosta[19] în documentata sa monografie „Ravagiile bolii franceze”. Pío Quinto este Pío Quinto Rengifo, ex-guvernator al departamentului Antioquia, şi spun „boală nobilă” nu atât pentru calitatea celor afectaţi de ea (cei mai mulţi dintre ei erau nişte desfrânaţi, şi aceştia reprezintă majoritatea în această lume), ci prin comportamentul agentului ei, spirocheta: după o jumătate de secol în care noi, medicii[20], i-am dat în cap cu penicilina, această bacterie amabilă continuă să răspundă la ea şi la o infinitate de antibiotice de prima, a doua şi a treia generaţie, nu ca alte bacterii blestemate care au dezvoltat rezistenţă la antibiotice. Sifilisul, astăzi, Darío, se tratează cu orice antibiotic pentru gripă. Astfel, o infinitate de buni creştini care au crezut că au gripă, luată în timpul slujbei la biserică, au fost de fapt sifilitici fără să ştie. Tu ai avut

---

[18] Aluzie la lungul exil politic al scriitorului autodidact José María Vargas Vila.

[19] Este vorba de Federico Lleras Acosta (1877–1933), medic veterinar şi om de ştiinţă, pionier al microbiologiei în Columbia, motiv pentru care a fost supranumit El Padre (Părintele)

[20] Fernando Vallejo este licenţiat în biologie şi a studiat pe cont propriu medicina, de aici cunoştinţele sale din domeniul medical.

noroc, frate, pentru că doctoraşului tău, geniului care te-a diagnosticat cu hipoglicemie, i-a trecut prin cap să te trimită să faci testul VDRL pentru sifilis şi a ieşit pozitiv; fără el, nu ai fi avut niciodată o boală de o aşa nobilă descendenţă. Spirocheta palida, balerină sclipitoare pe fond întunecat, zveltă, voluptoasă, cu rochia argintie mulată pe corpul tău de femeie, ce frumoasă îmi apari când dansezi pentru mine dansul celor şapte voaluri şi un număr egal de păcate capitale, răsucindu-te ca un tirbuşon sub microscopul meu! Vai-vai-vai! Totul trece, totul se sfârşeşte, totul se schimbă! Astăzi sifilisul este o boală inofensivă care nu mai are decât o încărcătura semantică. La fel ca şi cuvântul „hijueputa” pe care îl rostea de sus Nebuna. Câinelui feroce îi căzuseră dinţii.

— Şi acum, Darío, mănâncă, te rog, supiţa asta fierbinte pe care ţi-am făcut-o, că azi nu ai mâncat nimic.

O lingură şi gata, asta era tot, că nu mai voia, că avea un gust ciudat, că totul îi mirosea a vacă, poate din cauza medicamentului pe care i-l dădeam.

— Unde miroase a vacă?

— Aici, în grădină.

— În afara celei instalate sus şi care nu mai coboară niciodată, în această casă, Darío, nu mai există altă vacă.

Erau halucinaţiile lui olfactive, gustative. Sida îi afecta creierul, pasărea Gruah-Gruah fiind tot o halucinaţie, auditivă. Bine că nu i se părea că o şi vede.

— Ce vezi aici, Darío?

— Un deget.

— Şi aici?

— Două.

— Foarte bine.

Cu vederea stătea bine, încă nu i-o distrusese toxoplasma.

În afară de pierderea în greutate şi, din când în când, noaptea, o febră din cele numite „de origine necunoscută”,

primul an de boală al fratelui meu (numărând zilele de când aflase rezultatul pozitiv al analizelor) a trecut în linişte, fără simptome. Ba chiar, motu proprio, în sfârşit, Darío a renunţat la alcool, şi, în urma indicaţiilor mele scrise, nu a mai plecat în junglă şi nici nu s-a mai aventurat prin savana din jurul capitalei columbiene. „Natura este plină de germeni periculoşi, îi scriam, în faţa cărora, mai devreme sau mai târziu, nu vei mai fi apărat. Rămâi la Bogota, în liniştea apartamentului tău. Cu cât mai puţină umezeală, cu atât mai puţine riscuri.” Îl felicitam că fusese în stare să se lase de băutură şi îl binecuvântam. Ce voinţă puternică avea fratele meu, îmi spuneam, şi începeam să cred în el. Desigur, era explicabil, căci avea voinţa intactă. N-o folosise niciodată!

Voinţa puternică, intactă datorită nefolosirii ei până atunci, s-a epuizat fix într-un an, exact la fel cum se schimbă în Europa, cu regularitate, anotimpurile. Pentru a sărbători aniversarea, miracolul, Darío a băut o sticlă de jumătate de alcool şi atât i-a trebuit! Primei sticle de jumătate i-a urmat alta şi uneia de un litru alta de un litru şi acesta a fost începutul sfârşitului lui. Eu cred că voinţa este ca dreptul, trebuie să se exercite prin forţă: de aceea se spune „puterea voinţei”, dar trebuie s-o exersezi de mic copil. Dacă nu, căderea e mai puternică decât tine şi vei ajunge pe fundul prăpastiei.

Descoperindu-l atât de lipsit de voinţă, alcoolul a pus deci stăpânire pe fratele meu. Trupul lui nu era totuşi slăbit: era mai degrabă un stejar uscat. Şi stejarul uscat urca pe propriile picioare fără nicio oprire cele patru tronsoane ale scărilor Planetariului, panta Străzii 27 şi cele cinci etaje până la apartamentul lui. La capătul drumului, respirând normal, fără să gâfâie, îşi aprindea o ţigară de marijuana, un vareto, cum i se spune în Columbia, care se scrie cu „v” sau cu „b”, deşi nu ştiu de ce Academia nu a acceptat încă acest cuvânt.

— Ce fel de sida oi fi având şi eu, spunea nesăbuitul după ce-şi fuma ţigara, boala mea se numeşte sete.

Şi îşi lua porţia de alcool.

Avea aceeaşi sete ca a celuilalt Darío, poetul în amintirea căruia tati îi pusese acelaşi nume, fără să-şi poată imagina cât de mult îl va imita: Rubén Darío. Când Darío, tânăr, a fost în Nicaragua cu o delegaţie columbiană de agronomi, că asta era meseria lui, nu ştiu cu ce scop, a avut un succes răsunător, etilic, mai ales într-o asemenea ţară, cu o asemenea sete şi cu un asemenea nume... Nicaragua este o ţară de beţivi şi de boi care se termină odată cu Rubén Darío, poetul. Darío în Nicaragua este Dumnezeu, la fel ca Papa la Vatican. Boii din Nicaragua ară câmpurile plantate cu bumbac sau trag pe drumurile înguste căruţele încărcate cu baloturi de bumbac, din care ies ghemotoace albe de puf care se ridică la cer şi asta e tot ceea ce ştiu despre ţara aceea care îmi este dragă pentru că Darío, fratele meu, mi-a vorbit despre ea. Într-o bună zi voi merge în Nicaragua pe urmele paşilor lui, ca să pot muri în pace.

Odată ce a pus din nou mâna pe pahar, am cedat şi eu: de ce să-i interzic să se ducă în Amazonia? Dacă nu îl omorau insectele din junglă, treaz fiind, l-ar fi omorât, beat, fiarele sălbatice din Bogota. Să fumeze, să bea, să se culce cu cine vrea, să trăiască, că de aceea era pe lume, nu? Trebuie cineva să renunţe la a mai trăi pentru a-şi îngriji sida? Viaţa însăşi este o sida. Dacă nu credeţi, priviţi-i pe bătrâni: debili, suferinzi, imunodeficitari, cu pete pe tot corpul şi păr în urechi, care cresc întruna, pe măsură ce sexul li se micşorează. Dacă asta nu e sida, atunci nu ştiu ce mai este.

— Bucură-te de viaţă, Darío. Fumează, bea, fute, că viaţa este scurtă. Viaţa e dată ca s-o trăieşti, aici şi acum, a spus-o Horaţiu, a spus-o Ovidiu, o spun eu.

Aşa a trecut al doilea an, urmând sfaturile mele,

urmându-şi apucăturile: în desfrâu. Dar ce desfrâu! Chiar şi eu m-am speriat şi i-am spus:

— Frăţioare, destul, că ai ajuns să nu mai ai nicio limită.

Destul? Să-i spui „destul” unui uragan? Uraganul nu se sfârşeşte decât când se stinge de la sine.

Şi cum a trecut al doilea an, tot aşa au trecut şi al treilea şi al patrulea: într-o imensă strălucire in crescendo. S-ar putea spune ultima strălucire a unei flăcări? Da, dar puteţi să spuneţi voi, pentru că eu nu folosesc locuri comune atât de rudimentare. Şi dacă tot am ajuns aici, Darío nu a fost o flacără, a fost un incendiu.

În cel de-al treilea an, doi prieteni ai săi, cei mai buni, membri ai frăţiei ierbii, au aflat de boala lui, au aflat pentru că le-a spus el, le-a povestit ceea ce până atunci ştiam dor noi doi. Din acel moment, am fost trei cirenieni[21] care l-am ajutat pe Darío să poarte crucea secretului său, dar nu pentru mult timp, e adevărat, pentru că, pe zi ce trecea, înfăţişarea îl trăda foarte clar. Ultimii care au aflat au fost cei de acasă, în ultima lună, când Darío s-a dus să moară acolo. Cu un an înainte, murise tati, prin urmare el nu a ştiut. Teroarea imensă, între atâtea spaime şi halucinaţii care îl chinuiau pe fratele meu, era că tati a ştiut. Nu, tati nu a ştiut. Moartea l-a ajuns înaintea acestei veşti. Iar tati îşi începea ziua citind „El Colombiano”, ziarul din Medellín, tocmai ca să fie informat! Aşa se întâmplă de obicei.

— Smaralde picături de ulei, rubine ochi de pisică, safire, diamante, spuneţi-mi: Nu aţi văzut-o trecând pe aici pe nemuritoarea, pe veşnica Parcă[22], din ale cărei ape de

---

[21] Cirenienii, locuitori ai cetăţii antice Cyrene. Aluzie la Simon din Cyrene, care, conform Noului Testament, l-a ajutat pe Cristos să poarte crucea pe Golgota. Prin extensie, în limba spaniolă, *cirineo* înseamnă persoană care ajută pe cineva aflat într-o situaţie foarte grea.

[22] Parcele, în mitologia greacă, erau cele trei divinităţi ale destinului, care torceau firul vieţii.

tăcere ar fi trebuit să bea aceşti preşedinţi de doi bani din America, papagali guralivi care vorbesc şi vorbesc şi iar vorbesc? Nu? Atunci, să continuăm.

Şi am continuat să caut Moartea prin toate cotloanele casei, până când am găsit-o jos, pe treptele scării din spate:

— Târfă, tu, care umbli cu toţi, pe Papa când o să-l iei?

— Uf! Am luat mai mult de două sute treizeci, nu mai ştiu exact.

— Pe ăsta, pe cel de acum, proasto, pe Wojtyla, alias Ioan Paul al II-lea, cu calota lui albă şi fundul negru ca sufletul său.

— Cu asta mă ocup acum, mi-a răspuns ea cu un surâs ecumenic.

— Atunci, grăbeşte-te, că eu nu-l mai suport. Pleacă, vine, coboară, urcă, iese, intră, se crede Sfântul Cristofor nebunul.

I-am dat protectoarei mele o palmă uşoară peste fund şi, urmând un firicel fin de fum, m-am îndreptat, ghidat de el, spre hamacul din grădină. Darío era acolo, întins, fumând, lansând în aerul cald spirale albăstrii, de canabis. Spiralele se destrămau şi se lungeau în firicele insidioase, care îi intrau Morţii pe nări, întunecându-i mintea şi dreapta judecată.

— Nu vezi că nu o laşi să-şi facă meseria cu fumăraia de marijuana în care o ţii!? Nici nu mai ştie ce face. Loveşte aici, loveşte dincolo, ca orbii cu bastonul lor, nu face discriminări. Decapitează creştini, atei, musulmani, chiar şi pe Marele Vizir.

— Despre cine vorbeşti, nebunule?

— Nu, despre nimeni.

Îmi plăcea că fratele meu mă numea „nebun”, atribuindu-mi mie însuşirea lui. Dar fiindcă „nebunule” este în acelaşi timp, în Bogota, şi formula de adresare între fumătorii de basuco, însemna oare că Darío fuma basuco?

Şi îndoiala infernală punea stăpânire pe mine.

— Tu fumezi basuco, nu-i aşa?

— Da de unde! mi-a răspuns el, cu aerul unui simplu consumator de marijuana care îmi risipeşte îndoielile.

După câteva zile, totuşi, când sulfaguanidina a eşuat şi i-a revenit diareea, iar viaţa mea s-a transformat într-un infern, mi-a mărturisit că da, în ultimul an fumase şi basuco.

— Te-a luat naiba, frate, naiba te-a luat, cocaina este imunosupresoare. Ai pus lemne pe foc.

Abia atunci am aflat despre basuco, de cocaina fumată. Dar nu mai era nimic de făcut, Moartea pândea afară, în pragul uşii, aşteptând orice moment favorabil pentru a intra.

Prietenii săi mi-au povestit că, spre sfârşitul zilelor lui, devenise egoist, ceea ce nu fusese niciodată. Că ascundea până şi marijuana, care costă mai nimic. Atunci mi-am adus aminte de furia care l-a apucat într-una din zilele acestor ultimi patru ani (când sida lui încă nu făcea ravagii) la simpla menţionare a numelui unui cunoscut de-al său care îi suflase un băiat.

— Darío, l-am dojenit eu, băieţii sunt un bun public, nu proprietate privată. Îi poate lua cine vrea şi cine poate plăti. Te pomeneşti că la bătrâneţe ai devenit posesiv!

El nu, că erau amândoi, băiatul şi fostul său prieten, nişte nemernici.

— Atunci să se ducă naibii, Darío, nemernicii ăştia, ţinându-se de mână.

Cu trecerea anilor, se acrise. Cu fiecare zi, ieşea la iveală din ce în ce mai mult temperamentul unui Rendón, ca şi cum acesta ar fi fost primul său nume de familie[23] şi,

---

[23] În lumea hispanică, persoanele au doua nume de familie: primul este numele de familie al tatălui, al doilea, al mamei. Rendón este numele de familie al mamei autorului şi al doilea nume de familie al autorului şi al fraţilor lui.

odată cu caracterul urât, se închidea în sine. Devenise posac, sumbru. Se combinau în el două tipuri de sida: cea provocată de virus şi cea a bătrâneţii. Dar să ne întoarcem în grădină, la fericitele zile când sulfaguanidina dădea rezultate şi când eu nu puteam nici măcar concepe că Darío ar putea muri.

Stăteam de vorbă, de una, de alta, despre mulţimea infinită de lucruri pe care le-am trăit împreună şi pe care nu ne-ar ajunge toată eternitatea să ni le reamintim, când s-a întors acasă Marele Idiot şi a dat la maximum toată aparatura de sunet.

Ignorând primul lui nume de familie (şi pe cel de-al treilea şi pe al patrulea şi pe al cincilea şi pe al şaselea şi pe al enşpelea), Marele Idiot era Rendón Rendón Rendón Rendón. Toate genele responsabile de imbecilitate furioasă se reuniseră în el fără nicio rezervă, fără ca o singură alelă nerendoniană să poată contracara cel puţin una dintre ele. Alelele nerendoniene erau în el reduse la tăcere. Marele Idiot era o piatră şlefuită, un Rendón pur, un adevărat fenomen al geneticii. Şi acum, fără să respecte faptul că Darío şi cu mine eram pe moarte, deschidea radiocasetofonul lui infect şi îl punea să cânte sambe. Mai întâi, pusese stăpânire pe salon, unde se afla pianul, apoi pe biroul care dădea în grădină, unde se afla orga. Când tati a murit, a pus stăpânire de tot pe casă. În birou a instalat radiocasetofonul şi o chestie căreia îi spune „internet”.

— Darío, spune-i tu acestui retardat, că tu încă mai vorbeşti cu el, să pună cel puţin Recviemul lui Mozart.

Ce Recviem, ce Mozart! Nici nu a terminat bine de transmis mesajul meu, că a dat drumul la încă două boxe, asurzitoare. Geamurile sufrageriei vibrau pe punctul de a se sparge ca atunci când cânta Caruso la Scala.

Detest samba. Samba este tot ce poate fi mai urât din tot ce a apărut pe pământ, după Wojtyla, preotul Papă, acest

pervers, un vierme alb, vâscos, sinuos, înşelător. Vai, pantofiorii lui albi, şosetuţele lui albe, sutana albă, mantia albă, calota albă! Nu ţi-e ruşine, poponar bătrân, să umbli tot timpul travestit ca la o paradă gay? În halul ăsta o să te ia Moartea într-o zi. Sambele Marelui Idiot înveninau aerul şi îmi chinuiau sufletul.

— Plec. Mă întorc mai târziu, i-am spus lui Darío.

Şi am ieşit în stradă lăsându-l în hamacul lui aerian, plutind în fumul de canabis.

Am ieşit, deci, cum s-ar spune, din infernul dinăuntru în infernul de afară: în Medellín, o cocină de porci din Extremadura transplantată pe planeta Marte.

Ia să vedem, să vedem, să vedem, ce vedem noi? Distrugeri şi iar distrugeri şi, între distrugeri, distrugătorii nebuni, colecţia de monştri care a pus stăpânire pe oraşul meu. Nu au lăsat nimic, au dărâmat tot, străzi, pieţe, case, şi în locul lor au construit un metro, un tren suspendat care se duce şi vine de la un capăt la altul al văii, un du-te-vino atât de inutil, atât de fără rost, ca şi destinul celor care l-au făcut. Columbian people, I Iove you! Dacă nu v-aţi reproduce ca animalele, of, oameni fără minte, aţi trăi toţi în centrul oraşului. Rasă degenerată cu suflet de periferie!

Sub aerienele staţii de metrou, printre ruine, ca nişte insuliţe ale tăcerii veşnice, rămăseseră în picioare bisericile. Dar închise. Închise ca nu cumva să se fure potirul şi vasul sfânt cu ostii şi, odată cu el, Sfânta Ostie de împărtăşanie expusă acolo. Expusă furtului. Nici măcar asta nu mi-au lăsat, aceste oaze de pace, răcoroase, tăcute, unde obişnuiam, când eram copil, să mă refugiez de vacarmul şi de căldura de afară şi ascultam, într-o reculegere pioasă, tăcerea lui Dumnezeu. Nu aveam deci nici oraş, nici casă, toate îmi erau străine. Din vina timpului şi a proliferării rasei. Timpul îl iert, ce poţi să faci, dar nu iert şi această împerechere fără nicio noimă, care te scoate din culcuşul tău şi nu îi lasă bietului om nici măcar

un petec de pământ unde să se ducă să moară.

În zilele în care Darío era pe moarte, au terminat metroul, astfel că, la reîntoarcerea mea la Medellín, după zece ani de gestaţie în burta bugetului, viermele suspendat zbura deja în mare viteză, recent inaugurat, peste ruinele amintirilor mele. Marea iluzie a lui Darío, ultima, era să poată călători cu el. Dar cum era să-l las să iasă, să iasă pentru a expune compătimirii lumii un cadavru, un Isus prăbuşit sub cruce, un Chip Divin?

— Nu merită, Darío, te asigur, este un metrou oarecare, rapid, urât, îi spuneam, încercând să-l descurajez. Şi, în starea în care eşti, n-o să poţi urca scările interminabile.

— Mă urci tu, în braţe.

— Mă duc eu, frate, ca reprezentant al tău, dacă vrei. Mă urc eu în el pentru tine.

— Nu. Vreau să simt eu însumi ce înseamnă să mergi cu metroul la Medellín.

— Acelaşi lucru ca la New York, nici mai mult, nici mai puţin, imaginează-ţi porţiunea suspendată din Queens. Îţi aminteşti de petrecerile pe care le făceam cu Salvador în Queens, în bordelul lui de băieţi?

— Aproape de staţia Elmhurst Avenue.

— Exact, aproape de staţia Elmhurst Avenue. Plecam de la acele petreceri noaptea, pe o ninsoare teribilă.

— Şi pasagerii din metrou se îndepărtau când ne auzeau vorbind în columbiană, de teamă să nu-i atacăm.

Desigur că îşi amintea, ne aminteam, cu memoria stăteam foarte bine, locomotiva ne funcţiona la putere maximă, scoţând fum şi trăgând trenul după ea. Şi ne aminteam de Cutare, de Cutăriţă, de Cutărescu, de Pasăre, de Motanul, de Cămila, toată grădina zoologică de columbieni care trăiau în Queens.

— Ce o mai fi făcând Pasăre?

— Pasăre a murit, Darío, a crescut deja iarba pe mormântul lui.

— Cum să moară? Cine ţi-a spus?

— Mi-a spus Salvador, care a murit şi el.

— Nu pot să cred că a murit Salvador!

— Cum? Nu ştiai? Pe ce lume trăieşti, frate? Eu, care trăiesc în altă ţară, trebuie să-ţi povestesc despre morţi?

Darío trăise atât de egoist, încât nu îi păsa deloc de vii şi de morţi. Şi acum, că va muri şi el, începea să-şi dea seama că viii, oricât de vii am fi, în cele din urmă murim.

— Dar nu fi trist, frate, că dimineaţa e foarte frumoasă, soarele străluceşte şi se aude o pasăre cântând. Pasărea Gruah. O auzi, acolo, pe creanga aia?

Acum era el cel care nu o auzea.

— Dar îţi aduci aminte că, după ce treceam de ultima staţie de metrou, dincolo de Queens, era Amazonas River Aquarium, unde ne duceam să vindem peştişori.

— Piranha.

— Da, peşti piranha columbieni, cei mai fioroşi, pe care îi aduceam în Statele Unite din Amazonia. Columbia produce cei mai agresivi peşti piranha din lume: îndată ce se văd, se omoară unii pe alţii, la fel ca oamenii. În ceea ce priveşte peştii piranha, Darío, nu ne întrece nimeni, nici măcar Brazilia. Şi spune-i acestui piranha idiot să oprească sambele astea.

— Le pune pentru că învaţă portugheza, mai înainte a învăţat greaca.

— Aşa că avem şi noi un Sfântul Pavel poliglot! Ca să spună ce?

Poliglot era defunctul papagal Faust, care pe aceste ramuri din această grădină a acestei case, în urmă cu ani, cu secole, zbiera ca un copil. A învăţat să zbiere de la Manuelito, care a învăţat să citească de la mine. Eu l-am învăţat. Şi pe mine, Nebuna, cu un abecedar de propoziţii tâmpite: „Piticul bea”, „O iubesc pe mama mea”. Manuelito, cel de-al cincisprezecelea frate al meu (ultimul, că pe Marele Idiot nu-l pun la socoteală), era copil mic

când a învăţat să citească, iar eu, un băiat chipeş când l-am învăţat: un adolescent de o inegalabilă frumuseţe, după cum o dovedesc fotografiile. De ajuns să spun că dacă azi l-aş întâlni pe stradă, l-aş invita să păcătuiască. Dar ar veni el cu mine? Aceste întâlniri cu tine însuţi printr-o spărtură a timpului, pe mine mă sperie. În fine, vocea angelică a lui Manuelito silabisea propoziţiile pe care eu le scriam pe o foaie albă, imaculată, cu o sârguinţă din partea lui care azi îmi sfâşie sufletul.

— „Dum-ne-zeu nu e-xis-tă, tâm-pi-tu-le”, „Dra-go-nul scoa-te flă-cări”.

Adevăruri incontestabile, de o valoare permanentă.

Din ceea ce am spus mai sus, cu puţină atenţie, se poate descoperi marele secret al mamelor din Antioquia: nasc primul copil, îl şterg la fund şi îl educă pentru ca el să şteargă la fund pe cel de-al doilea, al treilea, al patrulea, al cincilea, al şaisprezecelea, pentru ca ele, ocupându-se doar cu reproducerea, să nască. Aşa a procedat Nebuna, şi eu, primul născut, băiat, nu fată, mascul cu penis, am devenit bona celor douăzeci de fraţi ai mei, în timp ce preacuvioasa se dedica, trup şi suflet, cu hotărârea funicularului care urcă pe Monserrate, să propage modelul său sacru prin galaxii, nu cumva să se piardă cele o sută cincizeci de gene de firavă înţelepciune ale numelui Rendón. O sută cincizeci, după calculele mele. Nici nu s-ar putea altfel.

Eu spălam, călcam, măturam, frecam podelele, făceam ordine, ca şi cum aş fi avut vagin, şi nu penis, şi ceea ce eu spălam, călcam, măturam, curăţam şi ordonam, Nebuna murdărea, şifona, prăfuia, mânjea, răvăşea. Un dulap, de exemplu, sau un şifonier în care eu aşezam cearceafurile, pantalonii, cămăşile, feţele de pernă pe care le spălam şi călcam. Apărea Nebuna repezindu-se să caute nişte chiloţi (ai săi) şi scotea feţe de pernă, cămăşi, pantaloni, cearceafuri pe care le arunca în aer şi le împrăştia peste

tot.

— La naiba, nu vezi că tocmai le-am călcat şi le-am pus în ordine?

— Grnnnnn! grohăia tigroaica.

— A fost pentru ultima oară, hijueputa!! i-am strigat cu dulcea şi delicata înjurătură pe care o învăţasem de la ea.

Şi a fost ultima oară, pentru că eu când zic de ajuns, aşa rămâne. Dar după aceea am regretat că am coborât atât de jos, până la josnicia înjurăturilor ei. În plus, Raquelita, bunica mea şi mama scorpiei, era o sfântă şi eu am iubit-o de la Medellín până la Envigado[24], şi de la Envigado până la ultimul hotar al galaxiilor, în Envigado se afla proprietatea ei, Santa Anita, şi de aceea am făcut acest mic popas în măsurătoarea mea.

Cum a putut un înger să conceapă un demon? Spuneţi-mi dumneavoastră, Sherlock Holmes. Foarte simplu, dragul meu Watson, este o problemă de genetică. Sunt genele Rendón! Genele Rendón, care uneori se manifestă, iar alteori sunt reduse la tăcere. Aşa, de exemplu, bunicul meu matern, Leónidas Rendón, vinovatul indirect al acestor nefericiri, era un om de treabă. Era el smintit şi aprig la mânie, dar într-un grad omenesc, şi, dacă mă sforţam un pic, puteam chiar să-l iubesc. Avea deci o parte din cele o sută cincizeci de gene Rendón reduse la tăcere. Dar Nebuna le avea pe aproape toate în funcţiune, iar Marele Idiot, pe toate, fără excepţie. Cerul nu a avut deloc milă de noi şi ne-a trimis ciumele astea două.

Aveam paisprezece ani când a avut loc incidentul pe care l-am evocat. Paisprezece, şi nu pot să-l uit, căci oare ce sclav uită ziua eliberării lui? Tati, în schimb, în şaizeci, nu s-a putut elibera: astăzi este în cer şi nu îl voi mai revedea, căci oamenii liberi cad ca plumbul direct în infern. Şi Nebuna unde se va duce când va muri? În cer? Atunci cerul se va transforma pentru tati într-un infern. În

[24] Localitate de 175 000 de locuitori, învecinată cu Medellín.

infern? Atunci, domnule Satana, faceţi-mi vă rog favoarea de a-mi da bilet de ieşire ca să mă duc în cer, pentru că un infern la pătrat eu nu suport.

Tati a fost transformat în complicele acestei demenţe de perpetuare pentru că specia noastră este una bisexuală. Dacă nu ar fi aşa, Nebuna ar fi fost o fabrică partenogenetică, de reproducere fără fecundaţie.

Când, odată cu vârsta, maşinăria reproducătoare a devenit inactivă, pentru a atrage atenţia şi pentru a se ocupa lumea de ea, Nebuna s-a dedicat bolilor şi medicilor. Şi a început să se opereze! La un călcâi, la un genunchi, la una, la alta, la apendice, amigdale, uter, col uterin, prostată, nu are importanţă dacă o avea sau nu, se opera de orice. Că amigdalele, spunea ea, nu folosesc la nimic şi ceea ce nu foloseşte dăunează, trebuie deci scoase. Şi hai să le scoatem. Şi că apendicele idem, la fel. Şi idem, la fel.

— Şi dacă, odată cu asta, domnule doctor, îmi puteţi tăia şi o bucată din intestinul gros sau din cel subţire, cu atât mai bine, aşa reducem riscul de cancer.

Douăzeci şi cinci de operaţii i-am numărat înainte să le pierd şirul. A bătut în operaţii propriul ei record în copii. Pe stomatolog l-a făcut să-şi ia câmpii, pe psihiatru l-a lăsat că era psihiatru, iar cardiologului i-a transmis palpitaţiile ei. Eu urăsc medicii, dar nu într-atât încât să le trimit pe cap o asemenea podoabă. Mai faceţi-mi, domnule doctor, încă o electrocardiogramă, de confirmare.

— Şi vârful ăsta micuţ ce este?

— Unda Q.

— Ah, nu se vede prea bine.

Lua artensol pentru a-i scădea tensiunea, dar, deoarece artensolul îi scădea şi potasiul, bea tot timpul suc de portocale şi banane pentru a creşte nivelul potasiului.

— Dacă tot cobori, du-te în bucătărie şi fă-mi un suc de portocale cu banane sfărâmate, îi cerea cui se nimerea prin preajma ei.

Şi, când îi duceai sus sucul:

— Pune-i mai puţin zahăr, că sunt diabetică.

Şi coborai şi urcai din nou cu alt suc, cu mai puţin zahăr, pentru diabetică.

— Acum e foarte diluat. Of, nu sunteţi buni nici să faceţi un suc de portocale! Eu nu ştiu ce-o să vă faceţi când o să mor.

Ameninţările c-o să moară erau promisiuni pe care nu şi le ducea la îndeplinire. Într-o bună zi a început să i se pară că are vedenii şi ne-a ameninţat:

— O să mă arunc de la balcon!

— Să se arunce, îi spuneam eu lui tati, care suferea şi suferea neştiind cum să-şi salveze sufletul. Să nu cumva să te duci s-o împiedici. Las-o să cadă.

C-o să se arunce. Da de unde! Avea în continuare vedenii.

— Şi cum sunt vedeniile alea? o întrebam eu, fiul ei iubitor.

— Înspăimântătoare, oribile.

Aşa răspundea, ca şi cum ar avea în faţă o oglindă.

— Nu le mai privi.

Că le vedea când închidea ochii.

— Nu-i mai închide.

Că lumina, strălucirile o supărau.

— Închide-i atunci pe jumătate şi aşa nu vezi atâta lumină care să te deranjeze, nici atâtea feţe care să te sperie. Vezi feţele pe jumătate, şi o jumătate de faţă nu este o faţă, este un tablou de Picasso, care a murit deja şi nu-ţi poate face rău.

— Stinge lumina aia că mă prăjesc aici.

— Întinde mâna şi stinge-o singură, ca nu eşti ciungă.

Izbucnea atunci într-o explozie de ură şi, în completarea singurului lucru pe care ştia să-l facă – să dea ordine –, mă trimitea la dracu’. Deschidea gura doar pentru a porunci, dar rămânea cu ea deschisă. Sărmanele ei corzi vocale, ce

efort epuizant! Fie şi pentru acest singur merit al epuizării corzilor ei vocale se va înălţa la cer. Deocamdată însă mă ameninţa cu dezmoştenirea.

— Legea columbiană îţi interzice asta. În ţara asta, copiii moştenesc, obligatoriu, totul de la părinţi, indiferent dacă ei vor sau nu vor: genele şi celelalte vechituri cum ar fi pianul, orga şi televizorul, pe care îl voi sparge în bucăţi imediat după ce-o să mori şi o să-l arunc împreună cu avalanşa de pământ peste sicriul tău pentru a umple până la refuz mormântul.

Zbătându-se în valuri de ură să nu rămână datoare, aruncând din priviri flăcări care nu mă puteau ajunge, Nebuna se zbătea, în furia ei neputincioasă, între înjurături şi blesteme care îmi aduceau aminte de furibundul său nepot Gonzalito, căruia îi spuneam Mayiya. Şi dacă am pronunţa cuvântul magic, să verificăm?

— Mayiyita? Mă aventuram eu încetişor.

Pieptul i se ridica şi cobora în ritmul palpitaţiilor ca o mare înfuriată în valuri convulsive şi inima dădea rateuri ca un motor pe punctul de a se opri, de a ejacula. La rândul meu, mă răsuceam în convulsii de râs.

Ce putere au cuvintele, un singur cuvânt: „Mayiya”! Cine ar fi spus! Luaţi aminte, lingviştilor!

Cât a putut Nebuna asta să-l facă să sufere pe tati în ultimii săi ani, anii săi de chin, înainte să-l omoare! Pentru că ea l-a omorât, nu cancerul de ficat pe care i l-au diagnosticat medicii. Cancerul i-a ucis corpul, ea i-a omorât sufletul. Bine spunea un beţiv care cobora într-o noapte pe strada Camellón de San Juan strigând, cu o sticlă de alcool pe jumătate goală în mâna ridicată în aer:

— Jos târfa de nevastă-mea şi copiii! Trăiască poponarii!

Nimeni din cele şase mii de milioane ale perversei specii homo sapiens care locuiesc azi pe Pământ nu-mi era atât de îndatorat ca ea. Dar ea credea că era invers, că eu, servitoarea ei, îi eram îndatorat. Ce formă originală de a

gândi! Eroare imensă, doamnă, eroare monumentală, pe care o vom îndrepta curând, luând măsurile drastice pe care situaţia le impune: cu un suc de portocale şi banane presărate cu zahăr, cu iubire, cu devotament, cu tot sufletul şi un vârf de cianură eficace. Între timp, aşteptând apropierea zilei apoteozei celor drepţi, propun să se elimine ziua mamei şi să fie instituită ziua fiului. Altfel, ar însemna să călcăm în continuare în picioare victimele pentru a putea preamări călăii.

— Mor! Chemaţi repede o ambulanţă să mă ducă la spital – ne zorea ea.

Şi se ducea la spital să petreacă un sezon de mâncare simplă, fără sare, pe care o plăteam ca şi cum ar fi fost caviar din Marea Baltică.

— Mama dumneavoastră, ne pronostica un medic escroc de la Clinica Soma cu scopul de a mări în continuare nota de plată kilometrică, se va arunca de la balcon. Trebuie s-o ţinem în spital sub supraveghere medicală.

— Domnule doctor, se aruncă de la balcon dacă este aici, în casa asta, care are balcon. Dar dacă este în spital, se aruncă de la etajul zece. Dumneavoastră ce preferaţi?

El prefera la spital şi eu la fel. Ca să se arunce de la etajul zece.

— Dar, vă previn, domnule doctor, dacă nu se aruncă, factura o plătiţi dumneavoastră. N-o să cheltuim inutil, pentru încă o săptămână în spital, moştenirea a douăzeci şi cinci de copii şi două sute cincizeci de nepoţi şi strănepoţi.

Femeia asta care părea ţicnită, cu o doagă sărită, ca şi cum ar avea creierul mai cotonogit decât gleznele, în realitate era posedată de răutatea unui demon care există doar în Columbia, căci doar în Columbia am fost capabili să-i dăm un nume înjurăturii de mamă, „hijueputez”. Dar, dându-i un nume, am rămas ca atunci când şoarecii au descoperit că soluţia era un clopoţel pus la gâtul pisicii. Şi cine să-i pună clopoţel pisicii? Între cei treizecişinuştiucâte

milioane de columbo-marţieni, i-l va pune singurul om care se roagă în adâncul inimii sale ca niciodată Columbia să nu câştige campionatul mondial de fotbal şi să dispară: eu. Eu i-l voi pune şi îl voi stropi înainte cu cianură, ca poate bestia îi va linge.

Urciorul a mers de atâtea ori la apă, încât, în cele din urmă, s-a spart şi Nebuna a născut un avorton: Marele Idiot, care acum e mărişor, de vârsta lui Cristos, cu aceeaşi barbă şi în toată plenitudinea lui de Rendón, punând sambe care bubuie în grădină, alungând păsările şi împiedicându-mă să aud Moartea venind.

— Sau acest fiu de căţea opreşte sambele astea, sau îl omor, sau mă omoară el, sau mă omor singur.

— Nu-l lua în seamă, îmi răspundea Darío, mai drogat cu marijuana ca niciodată.

— Nu eu îl iau în seamă, ci urechile mele.

Ocupată cu dementa reproducerii, Nebuna nu a înţeles niciodată că spaţiul este finit şi că în acelaşi fel în care nu se pot pune la infinit vechituri într-un pod sau sardele într-o conservă, tot aşa nu se pot aduce la infinit copii într-o casă. Singura îmbunătăţire adusă casei noastre din cartierul Laureles a fost să i se adauge în partea din spate, luând din spaţiul grădinii, două dormitoare cu o cameră de zi între ele. Le descriu în grabă, aşa cum le-au construit: camera din fund, unde a murit Darío, cu o baie strâmtă şi cu o treaptă mai sus, la fel ca în apartamentul lui din Bogota, şi cealaltă, unde muream eu, cu altă baie strâmtă, dar la nivelul solului. De ce acest meşter incompetent, cumnat cu tati, Alfonso cu numele de familie García, dar imbecil ca un Rendón, a făcut două băi atât de strâmte, când avea suficient teren, şi de ce una la nivelul solului şi cealaltă înălţată? Ar trebui mers în infern ca să-l întrebi. Aşa le-a făcut şi aşa au rămas, fără să intervină cineva, pentru că tati (cel cu ideea de a mări casa) era extrem de ocupat la Bogota, mânuind subtilele fire, o pânză de

păianjen lipicioasă, ale economiei ţării sale marţiene.

În camera lui Darío se afla un pat, un şifonier şi un birou: şifonierul era plin de hainele lui Carlos, cel de-al cincilea fiu şi al patrulea frate al meu, care trăia pierdut în munţi cu o iubire aparţinând sexului tare, iar biroul era plin până la refuz de medicamente, medicamente scumpe pentru sida, care sunt bune într-adevăr, dar sunt bune pentru a-i salva pe specialiştii în sida de foame. În camera mea se afla un pat ieftin, şi asta era totul. Din bibliotecă am adus fotoliul bunicii (fotoliul unde se aşeza bunica în ultimii săi ani, aşteptând să moară) şi un scaun pe care să-mi pun hainele. În ceea ce priveşte camera de lucru de la mijloc, acolo nu era nimic, era goală ca sufletul meu.

Cum, atât de săraci eraţi încât nu aveaţi mobilă? Nu, suntem asceţi. Mai mult, de ani de zile nu mâncăm, iar rufele, pe care le spală maşina, le calcă vântul care le usucă. Vesela rămânea murdară zile în şir, pentru că Nebuna o lăsa să se strângă, pentru a economisi apa şi electricitatea, până când se umplea o enormă maşină de spălat vase şi abia atunci îi dădea drumul. Şi de unde se aduna atâta veselă murdară, dacă nu mâncaţi?

Iată o aparentă contradicţie: Nebuna era specialistă în a murdări vasele chiar şi fără să mănânce, într-atât de mare era vocaţia ei pentru haos.

— Ce o să mănânce viermii lui Dumnezeu când o să murim? o întrebam eu când încă mai vorbeam cu ea, slab ca un fachir sau ca întruchiparea perfectă a unui bolnav de sida.

Suntem, cum s-ar zice, precursorii, în Medellín şi în Columbia, ai hainelor necălcate şi ai foamei universale. Într-o bună zi, o să ne dea şi o diplomă.

Astăzi nu răsună sambele, avortonul bărbos e ocupat cu altceva. Şi când te gândeşti că eu am fost acela care i-a ales numele când s-a născut, cel mai spaniol nume, cel mai sonor, cel mai frumos, copleşitor ca „Forţa destinului” al

vechiului meu prieten şi partener de conversaţie la cafea, ducele de Rivas[25]! De ce nu i-oi fi pus eu numele de Cristosnebunul[26] în semn de omagiu pentru furiosul care a alungat cu biciul negustorii din templu, pentru dezechilibratul care plătea pe cei care soseau la lucru devreme la fel cum îi plătea pe cei care soseau târziu şi mai ales pentru imbecilul care, întorcând şi celălalt obraz, a abolit dintr-o lovitură legea talionului şi a instaurat impunitatea pe suprafaţa pământului. Cristosnebunul Rendón Rendón ar fi trebuit să se cheme. Acum avea exact aceeaşi vârsta ca nazarineanul, când s-a pornit să spună şi să facă tot felul de ticăloşii, şi aceeaşi barbă neagră, deasă, stupidă, barbă de hippy. Le dăduse o pauză sambelor şi era conectat, prin fund, în linişte, la Internetul acela, despre care Darío a început să-mi povestească, în treacăt, lucruri incredibile. Că i-au trimis prietenii din Bogota, când au aflat că era atât de bolnav, un compact disc prin Internet sau cyberspaţiu. Un compact disc? Sau eu nu eram informat despre ultimele progrese ale ştiinţei, sau sida îi tulbura lui Darío judecata.

— Nu ştiam că se pot trimite lucruri compacte pe internet, am zis. Dacă e aşa, spune-i Marelui Idiot să ne trimită prin această invenţie minunată doi băieţi dezbrăcaţi, ca să ne înveselească seara!

Că ni-i va trimite, dar ceea ce a venit a fost o ploaie torenţială, o răpăială bruscă, zeflemitoare, care m-a făcut să alerg dintr-un loc în altul ca să strâng cearceafuri, bănci, mese, hamace, Darii, farfurii şi, mai ales, marijuana, care udă nu mai e bună şi trebuie s-o pui să se usuce: câteva zile de post pe care fratele meu nu îl va putea

---

[25] Autorul se referă, autoironie, la Ángel de Saavedra, duque de Rivas (1791–1865), poet şi dramaturg spaniol. *Don Alvaro sau forţa destinului* este una din cele mai cunoscute piese de teatru ale lui

[26] În original, Cristoloco, o manieră jignitoare a autorului (care este ateu) de a-l numi pe Isus Cristos.

suporta. Nici nu am terminat bine de strâns cortul, că s-a înseninat şi Darío a auzit din nou pasărea.

— E acolo, e acolo! îmi spunea în timp ce eu instalam din nou hamacul şi pe el în hamac.

I se părea că aude în frunzişul mangotierului un fâlfâit de aripi confuz şi furios: că era pasărea Gruah luptând împotriva unui vierme informatic din cyberspaţiu. S-a terminat, m-am gândit, sida îi afectează mintea, a început deja să aibă vedenii. Şi iată că aud deodată acel „Gruah, Gruah” în spatele meu, când aşezam pe o măsuţă nişte farfurii: era Darío care se ridicase din hamac şi îi răspundea păsării în limba turco-cipriotă.

Cu obsesia acelei păsări enigmatice şi stridente, care nu se lăsa văzută şi care îi vorbea într-un fel de limbă uralo-altaică, Darío a trăit ultimele zile aproape liniştite pe care le-am avut: apoi sulfaguanidina nu a mai avut efect, diareea i s-a declanşat din nou şi răgazul pe care Moartea ni-l dăduse s-a terminat. În ospiciul-infern prezidat de Nebună a explodat nebunia generală.

Eu cred că sunt capabil să fac faţă unei furtuni, să injectez cianură şi să lupt cu sida, dar nu şi cu sida şi cu Nebuna la un loc. Această combinaţie nu o poate controla, cum se spune în Columbia, nici „El Putas”[27]. „El Putas” ar fi capabil, eu nu sunt. Dar „El Putas” nu există şi, dacă nu e aşa, să vină s-o dovedească aici, la noi acasă. Coboram şi urcam, coboram şi urcam pe acea scară abruptă din spate despre care v-am vorbit, unde, uneori jos, alteori sus, Moartea se instala ca să se prăpădească de râs văzându-mă coborând cu cearceafurile murdare pe care le spălam la maşină, pe care le întindeam să se usuce la soare şi pe care le urcam iarăşi, pentru ca diareea de neoprit a fratelui meu să le murdărească din nou. Şi Papa ăsta, care este atât de bun, atât de util, atât de sfânt, unde o fi de nu vine să mă ajute? Şi îl blestemam pe acest trântor impostor

[27] În limbajul popular columbian: Diavolul.

împreună cu mama lui. Hohotele de râs ale Morţii, în ciuda timpului care a trecut, încă îmi răsună în cele trei oscioare din urechea medie: ciocanul, nicovala şi scăriţa.

— Nu ai vrea să mănânci un pic de peşte? îl întrebam pe Darío, care de trei zile şi trei nopţi avea diaree, fără să doarmă sau să mănânce ceva.

Îmi spunea că da, abia dând din cap vlăguit, şi eu, fără să mai pierd nici măcar o secundă, coboram în goană scara să-i pregătesc peştele pe care îl cumpărasem în ajun şi pe care îl lăsasem de dimineaţă să se decongeleze în chiuveta din bucătărie, sperând că poate Darío va voi să mănânce. Dar nu mai era, dispăruse.

— Unde e peştele pe care l-am lăsat aici? strigam de jos disperat, ca un nebun.

— Eu l-am luat de pe masă, răspundea de sus Nebuna. Este în frigider.

Şi, într-adevăr, era acolo, transformat în piatră, într-un mamut din era glaciară. Fără s-o fi observat, Nebuna coborâse în bucătărie şi băgase peştele în congelator.

— Şi cine te-a rugat să-l pui acolo? strigam eu, în culmea furiei, blestemata de sus.

— L-am pus ca să nu se strice, răspundea sfânta. Nu ştiu ce se va alege de casa asta când eu n-oi mai fi!

Nebuna era mai periculoasă decât sida. Nenumăratele ei tentacule de haos se întindeau până în cele mai ascunse colţuri ale casei, precum caracatiţa lui Victor Hugo din „Oamenii mării”. Era întruchiparea vie a legilor lui Murphy: la noi în casă, totul putea să iasă rău doar pentru că se afla acolo ea, prezenţa ei incontrolabilă. Astfel, aceeaşi mână incapabilă să se întindă pentru a stinge o veioză băga acum grijulie peştele în congelator. Mâna ei era o copită. Îndată ce voi termina această rememorare de nefericiri, cu acordul teologilor Toma d’Aquino şi Duns Scotto şi al filosofului Kant, o să scriu un tratat de teologie inspirat de ea: „Critica Răutăţii Pure”. Nebuna era tăişul

unui cuţit, negreala negrului, ochiul uraganului, întruparea Diavolului-Dumnezeu, complotând cu Marele Idiot pentru a-l omorî pe fratele meu. Şi dacă nu era ea care să bage filosoficul peşte în congelator, mi l-ar fi mâncat avortonul, că, de atâtea exerciţii, ridicând greutăţi, era mereu flămând. Şi de ce ridica greutăţi Cristosnebunul? Ca să mă poată bate pe mine? Numai să îndrăznească. Acest blând supus al dumneavoastră avea pregătită o bară de fier care să-i îndrepte voinicului intenţiile lui contorsionate, dacă ar fi dorit să le pună în aplicare.

Orice încercare a noastră de a face ordine, curăţenie, mâncare, de a impune norme de minimă civilizaţie în acea casă, care nu era a ei, ci era a tuturor, cu tentaculele ei de haos, cu spiritul ei anarhic, cu geniul ei diavolesc, Nebuna o boicota. Făceam ordine? Ea făcea dezordine. Făceam curăţenie? Ea murdărea la loc. Găteam? Mânca. Şi dacă reuşeam să angajăm o servitoare, o dădea afară, ce nevoie avea de servitoare, dacă avea un soţ şi copii? Nu făcea nimic şi nu lăsa nici pe alţii să facă, nu tăia copacii, nici nu împrumuta securea altora.

Şi după toate răutăţile, mai făcea şi pe sfânta. Că dacă ar fi să-şi evalueze felul de a fi în această viaţă, pe o scală de maximum cinci, care este utilizată în Columbia, ea şi-ar acorda un cinci admirativ. Evaluatorul dându-şi singur note, judecătorul judecându-se singur! S-a mai văzut o asemenea neruşinare? Minus cinci, sub zero, i-aş da eu, ca să-i îngheţe fundul.

Şi pleca apoi la biserică să se împărtăşească. Dar deoarece era atât de ocupată cu treburile casei şi cu educaţia atâtor copii, voia să se împărtăşească prima (fără să se mai spovedească, desigur, ce nevoie ar mai fi fost?), şi aşa îi cerea preotului în timpul introitului, adică rugăciunea de început a slujbei la catolici, când încă mai era cel puţin o jumătate de oră până la comuniune, să i se dea împărtăşania repede, că ea nu avea timp de pierdut la

liturghie. Şi deoarece preoţii, desigur, refuzau, zăpăcita pleca strigându-le din uşă: „Preoţi poponari!” Unii erau poponari, aşa cum avea ea şi acasă, şi la loc de mare cinste. Ce voia sfânta? Ca preoţii să fie la fel de prolifici ca ea? Dacă cu atâţia preoţi poponari nu mai încăpem, ce s-ar întâmpla cu preoţi reproducători?

După cinci băieţi, unul după altul, Nebunei i-a intrat în cap că trebuia să ajungă la numărul celor doisprezece apostoli. Al şaselea copil a fost o fată, Glorita, întrerupând astfel fluxul care promitea să facă din tati ceea ce, în vechea Spanie, numeau un hidalgo de bragueta[28]. Dacă în loc de cinci băieţi ar fi avut cinci fete, şi-ar fi propus să ajungă la cele unsprezece mii de fecioare[29]! Să aibă câţi copii dorea, spuneam eu, primul născut, cu condiţia ca gloata revărsată să asculte de mine. Ah, dacă lumea ar fi după cum dictează legea! Dar nu, într-un matriarhat, regina mamă, albina matcă trece legea prin şliţul pantalonilor. Şi, consecventă cu ea însăşi, creatoarea de dezordine, Nebuna haosului, a boicotat toate încercările pe care le-am făcut pentru a-i împiedica pe fraţii mei, copiii ei, să calce în picioare cel mai sfânt drept care a existat de când lumea este lume, dreptul primului născut, consfinţit într-o carte atât de veche, atât de înţeleaptă, atât de incestuoasă precum Biblia. Şi cei nu mai ştiu câţi fraţi ai mei, băieţi şi fete, cu acordul ei, au vrut să treacă peste mine. Peste mine? Niciodată! „Doar peste cadavrul meu”, cum spune Julio Jaramillo în cântecul lui. Şi în casă au izbucnit nenumărate războaie intestine, încât ar fi nevoie de un Titus Livius să le povestească, din care mi-au rămas pentru restul vieţii trei dinţi sparţi, dar a căror victimă a

---

[28] Titlu nobiliar obţinut fără alt merit decât acela de a fi adus pe lume şapte băieţi (*bragueta,* în sp.: şliţ, prohab).

[29] Aluzie la legenda Sfintei Ursula şi cele unsprezece mii de fecioare (care se pare că au fost unsprezece), martirizate de păgâni pentru că nu au consimţit să-şi încalce jurământul de castitate faţă de Cristos.

fost şi ea, toleranta, desfrânata regină nebună, Nebuna anarhică, născătoarea, pentru că i-am retras respectul şi obedienţa mea. Vrea lapte, madona? Atunci, să mulgă vaca! Dacă din cauza ei pe mine liota de fraţi nu mă asculta, nici eu nu o ascultam pe ea. Viaţa este hărmălaie, harababura; doar liniştea neantului este perfectă. Vai de cel care contribuie la haosul acestei lumi, sporindu-l, pentru că în el va pieri! Şi nu o spun eu, un sărman diavol: mi l-a spus azi-noapte Profetul.

Dinţii ciobiţi îi datorez unui pahar din care beam un suc când Darío m-a lovit cu piciorul: lovitura a spart paharul şi paharul a spart sărmanii mei dinţi. La naiba! Oriunde ai fi, frate, în cercul celor mânioşi[30] sau în oricare altul în care ai fost repartizat în infern, de aici de unde sunt, te iert. În fiecare zi, îmi amintesc de trei ori de tine: când mănânc, fără ca dificultatea de a mesteca să micşoreze cu nimic dragostea pe care ţi-o port. Că doar există mixerele! În plus, într-un tratat de teologie de magnitudinea acestuia pe care-l scriu, nu o să fac acum scandal pentru trei dinţi. Nici chiar dacă ar fi fost doi ochi!

Pentru a-şi încununa cu succes activitatea reproducătoare, Fecioara Maria l-a conceput pe Cristosnebunul şi a adus pe lume un avorton: Marele Idiot, de atâtea ori menţionat aici, geniul cyberspaţiului. De ce, nesăbuito, nu l-ai vândut unui circ când l-ai văzut, toanto! Direct acolo trebuia să te duci, fără întârziere. Ţi-ai găsit! Nebuna, care nu era un om raţional, şi puţina minte pe care o avea, dacă o avea, era dezaxată, păcătuia de două ori, prin faptă şi prin omisiune. În plus, femeile au tendinţa de a păstra ceea ce le iese prin vagin. Şi jos Spania, ţară îngenuncheată de conţopişti, masă de ignoranţi, care ai fost în stare să strigi cândva: „Trăiască lanţurile[31]!”

---

[30] Referire la cercurile *Infernului* lui Dante.

[31] *Vivan las cadenas* („Trăiască lanţurile”), strigăt cu care adepţii absolutismului spaniol l-au întâmpinat în 1814 pe regele Ferdinand al

Cu un an înainte de a veni după Darío, Moartea, extinctor de duşmănii şi iubiri, a venit după tati şi, într-o lună, l-a luat cu ea. O lună i-a tot dat târcoale cu trena ei galinacee, cu cortegiul ei de preoţi, de medici şi corbi pe care eu îi tot alungam.

— Ce? O apostrofam eu, nu poţi trăi singură şi trebuie să umbli mereu însoţită de acest alai de paraziţi? Eşti la fel ca prietenul meu Manolo Dueñas, care, oriunde merge, merge cu suita. Sau ca preotul Papă. Învaţă de la mine, laşo, că eu îmi ajung mie însumi.

Şi singur, fără ajutoare, fără computer sau internet, îndată ce termin această mică lucrare de teologie, mă voi ocupa de impunătorul „Inventar detaliat al morţilor”, morţii mei, inventar complet pe care, bineînţeles, îl prezidezi tu, doamnă Moarte, mereu vie, miloasă, vicleană, ticăloasă. Fii binevenită în această casă, casa mea, casa ta, din cartierul Laureles, oraşul Medellín, departamentul Antioquia, ţara Columbia, care este paradisul, dar un paradis într-un infern a cărui uşă ţi-a deschis-o larg într-o zi, sau mai bine-zis într-o noapte, fratele meu Silvio: noaptea în care s-a sinucis cu un glonţ în cap. Apoi îl urmăm toţi, unul câte unul, asemenea oilor care cad în prăpastie luându-se una după alta, cel puţin aşa se spune, deşi eu, dacă e să spun adevărul, oricât am umblat, trăit şi văzut, oile căzând încă nu le-am văzut.

Douăzeci şi cinci de ani avea Silvio, cel de-al treilea frate al meu, când s-a sinucis. De ce s-a sinucis? Domnule, nu ştiu, eu nu eram acolo în clipa aceea, ca Zola, să citesc ce avea el în cap. Eu sunt romancier de persoana întâi şi, în plus, nu eram în ţară, mă aflam cel mai departe posibil de Columbia, de acest orizont pe care l-am părăsit în urmă cu secole, când am abandonat paradisul. S-a sinucis pentru că da, pentru că nu, pentru că era viu, uite-aşa. Niciodată nu am mai vorbit despre el şi, dacă eu îl menţionez acum,

---

VII-lea la întoarcerea din exil.

domnule doctor, o fac luat cu vorba. Eu aici întins pe divanul dumneavoastră şi dumneavoastră ascultând, facturând onorariul cu aparatul de marcat, ca la taxi. Eu sunt cel care vorbeşte şi dumneavoastră cel care îmi ia banii pentru că ascultă cum mă vindec singur. Ascultaţi deci ceea ce o să vă povestesc şi luaţi-vă banii: în timp ce tati agoniza în camera lui, Nebuna, tolănită într-un fotoliu-pat din bibliotecă în faţa televizorului, se uita la telenovele. Numărând şi cei cinci ani cât au fost logodiţi, au trăit împreună şaizeci, din care, în ultimii douăzeci, pe puţin, tatăl meu a fost servitoarea ei: nici măcar un pahar de apă nu i-aţi dus, doamnă Nebună, în timpul acelei luni interminabile în care l-am văzut agonizând.

Este foarte uşor, domnule doctor, să fii nebun şi să nu-ţi pese de ceilalţi. Şi dacă nu mă credeţi, uitaţi-mă pe mine aici şi acum, vorbind, trăncănind, abuzând şi dumneavoastră ascultând. Pentru că eu cred în puterea eliberatoare a cuvântului. Dar cred şi în puterea lui de distrugere, căci aşa cum există cuvinte eliberatoare, la fel există şi cuvinte distrugătoare, cuvinte pe care eu le-aş numi iremediabile, pentru că, deşi ar părea că zboară, odată pronunţate nu mai există salvare, aşa cum nu mai este atunci când îi bagi unuia un cuţit în inimă ca să-i găseşti centrul sufletului. De exemplu, ce cuvânt? De exemplu, domnule doctor, acea trimitere la mama-târfă cu un hijueputa, pe care ni-l dăruia Nebuna, atât de maternal, atât de dulce, atât de tandru, că dumneavoastră nici nu vă închipuiţi că uneori cuvintele, deşi puternice, se împotmolesc în semantica lor ca în noroiul unei bălţi şi nu pot exprima multiplele nuanţe ale unui peisaj, nici să surprindă acel du-te-vino al vântului. Nu v-o trimit, domnule doctor, ca pacientă pe Nebuna bumerangului, pentru că vă va înnebuni, aşa cum l-a înnebunit şi pe doctorul Botero. Nu există psihiatru care să-i facă faţă. Toţi devin nervoşi, îşi pierd echilibrul mintal, se tăvălesc

pe jos, se întind pe divan să vorbească şi rolurile se schimbă. Pe doctorul Pedro Justo Botero Restrepo Restrepo Botero, un locuitor din Antioquia get-beget, solid ca un stejar la pătrat, discipol al unui discipol al lui Freud şi al soţiei lui Jung, specialist în traumele celui de-al Doilea Război Mondial şi ale Primului Război Columbian contra Traficului de Droguri (călit, cum se spune, în o mie de bătălii împotriva a o mie de pacienţi), eu l-am văzut, l-am văzut cu ochii mei, smulgându-şi părul din cap şi dându-şi jos diploma de pe perete din cauza Nebunei. Sănătate mintală în faţa Nebunei? Daţi-mi voie, domnule doctor, să râd. Ha! Fierul, cât de fier este, are şi el punctul său de topire, iar continentele se mişcă şi ele.

Cu trecerea timpului nu a rămas medic în Medellín care să-i mai răspundă la telefon. Îi suna la miezul nopţii acasă ca să-i întrebe:

— Domnule doctor, mi-aţi spus să iau moduretic tablete cu apă, înainte de masă. Nu aş putea să-l iau după, cu sucul meu de portocale?

Avea această obsesie cu portocalele de când tati cumpărase Cascada, o fermă care nu producea decât aceste fructe odioase, şi deşteptei i-a intrat atunci în cap că trebuia să ne autofinanţăm şi „să facem economii” mâncând portocale la micul dejun, prânz şi cină.

— Portocalele nu au colesterol! spunea, şi punct, cuvântul lui Dumnezeu.

Saci după saci de portocale aduceau de la ferma Cascada la Medellín, ca să putrezească în spatele casei.

— Şi de ce nu le vindeaţi?

— Vai, domnule doctor, nu fiţi naiv, cui să le vinzi? În ţara asta nimeni nu cumpără, toţi fură. Şi ca un sărac să accepte să-i faci cadou nişte portocale, trebuie să i le duci acasă, iar în timp ce tu descarci din maşină portocalele, alt sărac din magherniţă îţi fură maşina.

Să lăsăm mai bine lucrurile aşa. Să putrezească

blestematele de portocale!

Astăzi eu concep infernul ca un regim monocord, cu aceste citrici infame, fără melodie, fără armonie, fără colorit orchestral, searbăd ca un oboi predicând în deşert cu un behăit de oaie. Şi îmi imaginez paradisul ca nişte jumări de porc prăjite în grăsimea proprie, sfârâind de furie şi pline de colesterol care să-mi formeze un cheag care să-mi blocheze arterele şi să-mi paralizeze inima.

— Şi dacă ea era atât de bolnavă şi tatăl dumneavoastră atât de sănătos, de ce sănătosul a murit şi bolnava a supravieţuit?

— Pentru că bătrânelor blestemate din Antioquia, domnule doctor, le-a fost dat, tuturor, să-şi înmormânteze soţul. Pe tati, nevasta lui l-a înmormântat de viu. Din economie în economie, l-a subminat până într-atât, încât, în cele din urmă, a sfârşit prin a omorî un cadavru. Ştiţi cu ce trăia la sfârşitul vieţii lui fachirul? Cu fumul ţigărilor Pielroja, iar ea voia să i le ia şi pe astea. Că ţigara producea cancer la plămân, zicea. Minciună! Tati a murit cu plămânii curaţi, am văzut radiografiile. La fel de curaţi ca şi sufletul lui.

„A economisi” era verbul favorit al Nebunei, pentru că femeia asta, darnică în copii, în toate celelalte era o avară, de o avariţie marca Rendón. De aceea, în afară de soţul ei, nicio altă servitoare nu stătea prea mult timp la noi.

— Stinge focul, fetiţo, îi striga de sus, îmi încălzeşti o cafea la căldura pe care o mai păstrează plita.

Practica toate subtilităţile ipocrite pentru a porunci. De exemplu, nu spunea „încălzeşte-mi o cafea”, ci „îmi încălzeşti o cafea”, care suna mai puţin poruncitor. Şi acest „fetiţo”? Vai, ce iubitoare! Mincinoasa! Le urai! Le urai la fel de mult cât te urau ele pe tine. Acest fel insidios de a da ordine le întorcea stomacul pe dos servitoarelor, iar eu simţeam că îmi plesneşte fierea.

— E cineva pe-aici? Striga. Trebuie scos gunoiul, că s-a

auzit clopotul.

„Clopotul” era clopoţelul maşinii de gunoi; „gunoiul” erau sacii noştri de portocale putrede pe care trebuia să-i scoatem la stradă şi „cineva” era cel care trecea prin raza ei de acţiune. Inutil să mai spun că, dacă treceam eu, „cineva” se transforma în urechile mele în „nu e nimeni”.

Era fiica tatălui ei, bunicul meu care economisea benzina astfel: ajungând la panta din El Poblado, stingea motorul maşinii, un Hudson 1946, şi cu viteza pe care o avea din Envigado, plus forţa de gravitaţie, voia să ajungă până în centru, în Medellín, trecând prin vreo treizeci de intersecţii într-un trafic intens de pietoni şi maşini. Îi ieşea înainte un pieton? Rău pentru el. Nu frâna nici pentru El Putas, despre care am povestit deja cine e. Şi într-o zi a lovit doi zidari şi o călugăriţă. Călugăriţa a rămas cu oasele rupte, zidarii, nu ştiu. Viteza reziduală a maşinii bunicului devenise căldura reziduală a plitei Nebunei.

— Şi de ce era familia asta aşa de avară?

— De cinstită, domnule doctor. Dacă am fi furat de la guvern, ca Samper[32], nu ar fi trebuit să ne punem pe atâta economisire. Ah, nu, scuze, hoţul nu a fost Samper, a fost López, López Michelsen[33], care s-a specializat în Mexic: un liberal iacobin cu faţa ca un fund care susţinea că dreptul nu este divin, ci că emana din societate ca un izvor din pământ şi că nu trebuia să crezi în existenţa lui Dumnezeu.

— Şi dacă Dumnezeu nu există, atunci pe el cine l-a făcut? întreba Nebuna, cârtitoare.

— L-a făcut un amestec de hazard cu semen şi bale, îi răspundeam eu furios.

— Cu tine nu se poate sta de vorbă! observa ea.

— Nu! îi confirmam eu, ex-fiul ei care anulase în discuţiile cu ea subiectul teologic şi care a anulat apoi

---

[32] Ernesto Samper, preşedinte al Columbiei între 1994 şi 1998.

[33] Alfonso López Michelsen, preşedinte al Columbiei între 1974 şi 1978.

toate celelalte subiecte, ajungând astfel la tăcerea perfectă.

Dacă eu i-aş fi spus bunicii mele că Dumnezeu nu există, ar fi început să se roage pentru mine. Dar Nebuna mă contrazicea. Of, Doamne, ce nu am făcut pentru a lumina acest suflet uscat, pentru a aduce în întunericul creierului ei încăpăţânat câteva raze de lumină!

Şi dacă „a economisi” era verbul ei preferat, marea ei propoziţie era: „Oamenii sunt răi”. Şi ea ce era? O iepuroaică, sau ce? Deşi prin forma ei de a prolifera s-ar spune ca da, după urechi şi cele patru extremităţi s-ar spune că nu. Şi, consecventă cu propoziţia ei, nu era prietenă cu nimeni. Prietene nu avea, medicii fugeau de ea, servitoarele o urau, preoţii o detestau, în afara casei nimeni nu o iubea şi, înăuntru, Dumnezeu ştie.

De cincisprezece zile se uita tot timpul la televizor, în vreme ce tati murea, şi, văzând-o, nu puteam să cred aşa ceva.

— La ce te uiţi? am întrebat-o.

— O telenovelă foarte bună cu o femeie foarte rea.

— Rea eşti tu! i-am spus, şi astea au fost ultimele cuvinte pe care i le-am adresat, pentru că de atunci nu i-am mai vorbit niciodată.

Şi m-am dus şi i-am închis aparatul acela infect. De data aceasta nu mi-a mai spus obişnuitul „hijueputa” şi nici nu a mai poruncit nimănui să se ducă să i-l aprindă din nou; cred că în sfârşit şi-a dat seama în tărtăcuţa ei goală că soţul, adică servitoarea ei, era pe ducă. Eu nu sunt romancier la persoana a treia şi prin urmare nu ştiu ce cred personajele mele, dar de data aceasta, prin excepţie, vă pot spune la ce s-a gândit ticăloasa cu telenovelele: „Şi acum, pe care din cei care rămân să îl transform în servitoarea mea?” La asta s-a gândit Nebuna în sufleţelul ei negru, şi Dumnezeu să mă contrazică dacă nu e aşa.

Cele cincisprezece zile care au urmat s-au scurs în

linişte, într-un du-te-vino mâhnit de fii, nurori, gineri şi nepoţi. Unii veneau, alţii plecau: Aníbal, Manuel şi Gloria cu familiile lor; Darío venise de la Bogotá; Mana venise de la Cali; Carlos venise din munţi, făcând o pauză în iubirea lui; şi eu, venind din ţara în care trăiesc, aia cu mintea de nepătruns şi intenţii absconse. Ah, era să uit în această enumerare grăbită a marii familii ceea ce era mai important: cei doi piloni fără de care s-ar fi prăbuşit casa, Nebuna şi avortonul ei, Marele Idiot, care, de la o zi la alta, în timp ce tati murea, punea stăpânire pe ea: pe o cameră, pe alta, pe cealaltă, pe etaj, pe acoperiş, pe pian, pe televizor, intrând cu cizmele şi profanând, cu picioarele lui enorme şi mintea lui obtuză, până şi sfânta voinţă a morţilor.

Când m-am întors din ţara deja menţionată, ca să fiu lângă tati în ultimele lui zile, mi-a fost imposibil sa mai vorbesc cu el: îl invadase o spaimă fără margini, o tristeţe de dimensiunea morţii care îl reducea la tăcere. Părea viu, dar era mort, i se stinsese luminiţa pe care o menţinuse mereu aprinsă, speranţa. Dar speranţa în ce? Ce aştepta? Este lucrul pe care nu-l ştiu pentru că nu a avut niciodată ambiţii, nici în politică, nici de îmbogăţire, nici de nimic. Poate doar speranţa de a se întoarce la ferma Cascada, la care nu mai fusese de mulţi ani, de teamă să nu fie răpit şi sechestrat de gherilă şi aceasta să ceară apoi jeepul ca plată pentru recuperarea cadavrului său. Poate. Sau poate, simpla, mizerabila speranţă de a mai putea citi încă o zi în „El Colombiano” anunţurile despre cei care muriseră cu o zi în urmă. Poate. Există o vârstă în ciclul vital al lui homo sapiens când regele creaţiei începe să se scoale devreme, când nici nu se crapă bine de ziuă, ia ziarul tocmai strecurat pe sub uşă şi îl deschide avid să vadă cine a mai murit. Doamne, când cineva ajunge la asta, el este cel care a murit.

Ultima oară când am vorbit cu tati a fost cu câteva luni

înainte de moartea sa, în ajunul uneia din acele inutile plecări ale mele care, din cauza unuia sau altuia dintre morţi, se terminau întotdeauna cu întoarcerea mea acasă. Ca de atâtea alte ori, ne-am aşezat pe balcon să stăm de vorbă. În acel balcon (căreia Nebuna îi spunea „verandă”) pe care tati îl închisese cu sticlă, adaptându-l pentru o a doua bibliotecă şi unde citea de obicei (atunci când exigenţele Nebunei îi permiteau această plăcere), şi, în timp ce citea, ca un paznic din turnul lui de pază, supraveghea cu coada ochiului mişcările din stradă şi plantele din faţa casei, care oricum erau asigurate printr-o reţea electrică subterană, conectată la rădăcini (sistem inventat de noi), ca să nu cumva să ni le fure vreun trecător pierde-vară, dat fiind că trăiam în ţara lui Cacus[34], unde ţi se fură casa întreagă cu toate etajele, cu acoperişul şi cu instalaţiile sanitare cu tot şi unde sunt capabili să-i fure lui Caron barca şi lui Cristos crucea şi hoţului din Bagdad[35] şosetele murdare. Acolo, instalaţi în acel foişor de unde dominam Columbia şi mizeriile ei, stăteam de vorbă ore întregi despre sărmana noastră patrie, de patria noastră extenuată care ni se scurgea printre degete odată cu vărsările de sânge şi fluxurile de petrol, prăduită de funcţionari, mituită de traficanţii de droguri, dinamitată de gherilă şi, ca şi cum toate acestea ar fi puţin, devastată de flagelul poeţilor care au venit peste noi cu milioanele, cu trilioanele, asemenea invaziei lăcustelor în Egiptul biblic. Dar ultima oară când am stat de vorbă, a schimbat tema.

— Ce se va întâmpla după moartea mea, fiule? m-a întrebat.

— Nimic, tati, i-am răspuns. Nu suntem altceva decât nişte amintiri pe care le mănâncă viermii. Când tu o să

---

[34] În mitologia romană, hoţ faimos, fiul lui Vulcan. Simbolizează hoţia fi pe cei mai îndemânatici hoţi.

[35] Aluzie la celebrul film *Hoţul din Bagdad* (1940), pentru care au fost decernate patru premii Oscar.

mori, vei continua să trăieşti în mine, pentru că eu te iubesc, în amintirea mea dureroasă, şi apoi, când şi eu la rândul meu o să mor, vei dispărea pentru totdeauna.

— Şi Dumnezeu?

— Nu există. Şi dacă nu crezi, uită-te în jur, peste tot durere, groază, oamenii şi animalele ucigându-se unii pe alţii. Cum să existe acest nenorocit?

În afară de ţigările Pielroja şi câteodată o supă cu ou pe care şi-o prepara singur, tati a trăit ultimii săi ani practic din ştiri: mai întâi, cele din „El Colombiano”, citite la lumina zorilor, apoi cele de la radio şi televizor, care rămâneau zi şi noapte aprinse. Cele două aparate blestemate bubuiau cu volumul la maximum, făcând să vibreze geamurile şi spărgând timpanele, pentru că, dependent de drogul tragediilor, nu mai auzea bine, devenise din ce în ce mai surd, refuzând însă să-şi pună în urechi un aparat auditiv.

— Şşşt, lăsaţi-mă să ascult! spunea mereu.

Şi asculta. Că au numit pe nu ştiu cine de nu ştiu cât timp. Că, mai nou, Cutare a complotat cu Cutăriţă şi Cutărescu cu Icsulescu. Că preşedintele a lansat un avertisment. Că înaltul funcţionar a declarat. Că ministrul de lucrări publice a lucrat. Ah, şi că Fabito Puyo, fiul lui Gilmíller, protejatul preşedintelui şi favoritul unui ex-preşedinte, a fugit cu o mie de milioane ale firmei Empresas Varias, lăsând-o în faliment şi lăsând pe deasupra şi Columbia fără apă şi electricitate, pentru că le vânduse Venezuelei, băgând în buzunar banii şi chiar şi soarele de azi, că l-au văzut în Germania cheltuind sacii de bani cu târfele şi mituind Interpolul. Ah, şi că doamna Cutărescu aspiră la primăria din Manizales şi doamna Icsulescu, la guvernarea departamentului El Valle şi că sondajele spun că vor fi alese. Pentru că dezinformaţii trebuie să ştie că, după cele şapte plăgi ale Egiptului, în Columbia au intrat în arenă femeile. Nemulţumite să

umple lumea de copii şi de grămezile de scutece pline de rahat, s-au apucat să ne ia aceste târfe nenorocite şi nenorocitele de posturi, pe care cu atâtea eforturi uriaşe le-am smuls spaniolilor în urmă cu două sute de ani, cu maceta şi cu sânge, cu sudoare şi lacrimi. Că adică dacă noi urinam în picioare şi ele aşezate, aveau şi ele dreptul de a aspira. Trăgeau apa, îşi trăgeau în sus chiloţii, ieşeau din baie şi hai să prădăm ce mai rămăsese din treburile publice, la fel ca orice funcţionar cu puţă. Inepte, ignorante, linguşitoare, aceste parvenite escaladau ierarhia birocratică asemenea gândacilor urcând pe pereţi. Deja sus, o anume Emma[36], o obraznică foarte agitată, ajunsă ministru, aspira acum la preşedinţie. Un vagin la putere? Nu-mi venea să cred.

— La dracu'! S-a terminat cu Columbia! decretam eu.

Da' de unde, Columbia nu se termină! Azi o vedem roasă de râia semidocţilor din instituţii, măcinată de cancerul clientelismului, distrusă de poftele conservatorismului, ale liberalismului, ale catolicismului, muribundă, vlăguită, şi mâine o vezi că se ridică din parul unde agonizează, dă pe gât o sticlă de alcool şi, ca şi cum nimic nu s-ar fi întâmplat, îi dă înainte din nou cu destrăbălarea, cu măcelul, cu hărmălaia! Columbia, Columbina, Columbita, porumbiţo: nu-i aşa că n-o să mă uiţi când o să mor?

— Şşşt! mă oprea radioascultătorul.

Asculta o trecere în revistă, un bilanţ al mârşăviilor din Congres în anul care a trecut.

— Începând de anul acesta totul se prescrie, mă informă el. Şi-au făcut singuri Legea prescripţiei, e peştera lui Ali Baba.

În amintirea mea, persistă limpede venerabila lui imagine acolo, în scaunul lui din balcon, lângă radio, ascultând josniciile din Congres.

---

[36] Aluzie la María Emma Mejía, ministru al educaţiei (1995–1996) şi ministru de externe (1996–1998) în Columbia.

— Nu mai asculta atâtea ştiri, atâtea infamii, că îţi otrăveşti sufletul, îl sfătuiam eu.

Ţi-ai găsit! El le asculta aşa cum cineva ascultă un meci de fotbal, cu spirit sportiv. Şi-a păstrat până la sfârşit optimismul, credinţa în viaţă, buna dispoziţie. A fost un sfânt. Douăzeci şi trei de copii a însămânţat într-o singură femeie, într-o veselie, fără să se gândească prea mult, şi a murit lăsându-ne o casă în cartierul Laureles, trei văcuţe pe o bucăţică de pământ şi, în suflet, o amintire dezolantă.

Ah, şi ne-a mai lăsat, de asemenea, cinstea, care e bună pentru ce sunt bune ţâţele la bărbaţi. Cinstea nu dă lapte. Lapte dă un post public bun de muls. Tati: am trăit şi murit în eroare, am fost curaţi, puri, cinstiţi. Premiul ne aşteaptă în cer. Va consta în a-i asculta pe heruvimi cântând la harfă. Ţie să-ţi cânte melodia ta preferată; el pasillo[37] „Tierra labrantía”. Mie, „Marea cantată a lui Satana”.

Fiule: Fă tot ce poţi ca să fii numit şi valorifică-ţi postul. Nimic să nu treacă sub semnătura ta fără să-ţi primeşti mita, că lumea este a celor vii şi cerul al celor proşti săraci cu duhul. Nu da fără să ţi se dea şi, dacă nu-ţi dau, să aştepte, că graba e a lor: ei au furnalele pornite şi nu pot aştepta, tu, da, tu ai salariu. Intreprinderi? Culturi agricole? Locuri de muncă pentru şomeri? Să le deschidă ei, să le cultive ei, să le dea de lucru ei, că ei sunt exploatatorii: tu, nu, tu eşti un sfânt. Şi ţine cont că funcţionarul care părăseşte postul nu mai este, a fost. De aceea se spune „ex-ministrul”, „ex-preşedintele”, cu acel ex-vrednic de milă. În acel ex- constă diferenţa între a fi şi a nu fi. Aşa că nu-ţi părăsi postul fără să ai altul mai bun gata pregătit. Pe subalterni, umileşte-i, pe superiori perie-i, iar când superiorii cad, dă-le cu peria în cap, pentru că

---

[37] Gen muzical şi dans folcloric în Columbia, considerat un adevărat simbol naţional. *Tierra labrantía* („Pământ arabil”) este un *pasillo* foarte cunoscut, compus de Carlos Vieco Ortiz (1900–1973), muzician născut în Medellín.

loialitatea este viciul trădătorilor. Cum să-ţi trădezi propriile interese pentru un ex-şef? Un ex-deja nu mai există. Şi urcă, urcă, urcă, pentru că, pe cât de mult urci tu, cu atât mai mult ţara coboară. Nimeni nu este sus dacă jos nu este nimeni. Nu te livra de-a gata în interviuri, căci tu nu eşti o femeie îndrăgostită, şi nu uita că, în zilele noastre, totul se înregistrează; spune da pentru nu, tulbură apele pentru că nu se poate pescui în apă limpede. Masturbează poporul, adulează pe cei puternici, plângi cu cei loviţi de soartă şi tuturor promite-le, promite-le, promite-le şi, odată ales, declară în cele patru vânturi dragostea ta de ţară, dar dacă vrea cineva să o cumpere, tu vinde-o, iar dacă nu, ipotecheaz-o, că vor plăti generaţiile viitoare, viitorul este al tinerilor. Casele, străzile, şcolile, spitalele, universităţile, şoselele pe care le-ai promis, lasă-le precum podurile: în aer, suspendate, între un ţărm şi celălalt al neantului. Ar fi absurd să risipeşti în bunuri comune somptuoase ceea ce este destinat cheltuielilor tale: casele tale, avioanele tale, vilele tale, palatele tale, insulele tale, plajele tale, iahturile tale, târfele tale, delicatesele tale. Şi, plecând, dacă e să pleci, adu-ţi aminte că tot ceea ce laşi va fi luat pe aripile următorului vânt: banul din visteria publică este volatil ca esenţa de terebentină. Asta, asta, asta mi-aş sfătui eu fiul, dacă l-aş avea. Dar, vai, eu nu mă împreunez cu fiicele Evei şi, după cum se ştie, viaţa nu apare fără un determinant. Cinstit, eu? Cinstit e Papa, Sanctitatea Sa! Şi harnic pe deasupra: dă cu sapa de dimineaţa până seara.

Rivalizând cu acest neobosit truditor de la Vatican, Nebuna s-a instalat la etaj să facă treabă: cu sărmanele ei corzi vocale.

— Du-te jos şi spune-i tatălui tău să pună maşina de spălat, că el ştie cum să-i dea drumul! îmi poruncea mie, care mă nimeream acolo.

— Nu, Mandolina[38]. Coboară şi spune-i tu! îi răspundeam eu şi plecam.

La un asemenea grad ajunseseră subtilităţile ei de stăpână obişnuită să dea ordine: să poruncească printr-o persoană intermediară pentru a nu fi nevoită să strige. Şi tatăl tău? Tatăl meu, ex-senator şi ex-ministru, sfântul ei soţ? Înjugat la carul destinului său, boul ară. L-a absorbit. I-a supt sufletul şi, mereu nesătulă, din corp nu i-a mai rămas nimic. De aceea, când o femeie, sociolog la Universitatea din Antioquia, mi-a explicat că singurele familii fericite din Columbia erau cele ale politicienilor, eu i-am răspuns:

— Ah, da...

Într-una din zilele când stăteam tăcuţi în bibliotecă, Nebuna şi cu mine, ea uitându-se la televizor şi eu uitându-mă la ea cum se îndobitoceşte, înainte să-i treacă prin cap să articuleze vreun cuvânt pentru a porunci, i-am poruncit eu:

— Du-te jos şi fă-mi un suc de portocale.

A deschis ochii mari de o uimire metafizică.

Comandantul comandat! Şi a apucat-o tahicardia. Le recomand o atitudine similară celor din Cuba în faţa tiranului: voinţă de nezdruncinat şi acţiune hotărâtă.

Adormisem meditând la a fi şi a părea, numărând schelele uriaşului eşafodaj de ipocrizie şi minciună pe care este construită viaţa oamenilor, dar am avut un vis frumos. Am visat că eram în Columbia, că îmi dăduseră un post neînsemnat în Ministerul Afacerilor Externe şi că săpasem un tunel de dimensiunea unui camion prin care introduceam în Statele Unite un transport de coca. Coca, prescurtare de la cocaină, este un prăfuşor alb, fin, care intră prin nas ca să ne mângâie creierul şi care, în ciuda fineţii sale, aduce profit mai mare decât cafeaua. Cafeaua

---

[38] Joc de cuvinte, provenit din verbul *mandar* (a porunci), transformat într-un apelativ ironic.

este o buruiană, o plagă, o infecţie, mormântul iluziilor şi, dacă nu mă credeţi, cultivaţi-o şi o să vedeţi. Cu sprijinul birocraţiei, de această învârteală s-a ales praful în Columbia. Blestemat fie cel care a adus-o. Şi mama lui. Împreună cu Spania şi cu religia catolică. Şi înfăşurat de aceste buruieni până-n gât, lăsându-mi nasul apă după prăfuşorul ingenios care se strecura printre crăpăturile camionului, tocmai ce sună telefonul şi mă trezeşte. Era cumnata mea, Nora, care mă suna din ţara viselor pentru a mă anunţa că tati, tata, tatăl meu, singurul părinte pe care îl aveam şi pe care îl puteam avea (pentru că o mamă nu face doi bani), era bolnav şi că medicii se temeau de ce e mai rău. Că să văd dacă vin sau nu acasă.

— Sigur că vin, imediat, dar până mă îmbrac şi iau avionul, nu-l lăsaţi să se apropie de niciunul din nenorociţii ăia.

Şi am închis telefonul şi m-am îmbrăcat şi am plecat şi am luat un taxi spre aeroport şi în aeroport un avion spre ţara prafului alb, ex-ţara cafelei, şi, în timp ce zburam în imensul cer al lui Dumnezeu, blestemam acele păsări de pradă, medicii profeţi scoate-maţe, mai prefăcuţi şi mai făţarnici decât Papa şi mai hoţi decât Cacus. Şi din blestem în blestem, o vagă nelinişte a pus în mod perfid stăpânire pe spiritul meu, un pod înţesat în care nu mai încăpea atâta moarte. Va muri tati înaintea mea, încălcând flagrant noua Constituţie a Columbiei care stipula că un cetăţean, cu cât era mai bătrân, cu atât avea mai mari şanse de supravieţuire? Şi, într-adevăr, în cartierele sărace din Medellín, în comune, în acele cartiere care, cocoţate pe versanţii munţilor, au invadat oraşul privindu-l şi pândindu-l de sus, şi care ne proiectează în avangarda omenirii, copiii nu ajung să fie băieţi pentru că se ucid înainte unii pe alţii, când nici nu au ieşit bine din scutece. Să vezi un bărbat în aceste abatoare este o apariţie la fel de insolită ca a unei vaci cu ugerul în vânt, plimbându-se

prin New York. În schimb, bătrâni, da, există, supravieţuitori. Bătrânii din comunele Medellínului sunt atât de vlăguiţi de resentimente şi ură, atât de epuizaţi, că nu mai au nici forţa de a se omorî între ei. Dacă un bătrân vede pe altul urcând în plin soare muntele, lac de sudoare, îl compătimeşte, spunând în sinea lui „Săracul, paştele mamii lui de amărât!”. Şi acelaşi lucru îl spune în sinea lui celălalt despre el. În comunele din Medellín, dacă vreunul trăieşte suficient de mult, ura devine compasiune. Dar de ce povestesc despre asta, ce vă spuneam? Mi s-a rupt filmul. A, da, spuneam că nu puteam accepta ca tati să moară înaintea mea pentru că nu aveam cum să suport amintirea lui. Unde voia să îi fac loc în podul înţesat de vechituri? Pentru a-i face lui loc, trebuia să scot mai întâi cel puţin patru morţi. În plus, tatăl care moare înaintea fiului moare nepedepsit. Trebuie să moară după el, pentru ca să sufere şi să-l înmormânteze, ca să plătească, chiar şi într-o foarte mică parte, delictul fără nume pe care l-a comis. Hematologi, hepatologi, cardiologi, pneumologi, gastroenterologi, radiologi pasându-l pe tati ca pe o minge de la unul la altul, asta am găsit eu când am ajuns. Nu mai lipsea decât acolitul lor, groparul, pentru a da gol. Şi acum Nora îmi arăta radiografii, tomografii, sonografii, esofagoscopii, colonoscopii, toată escrocheria asta, toată infamia.

— Ce vezi? m-a întrebat în timp ce eu priveam în lumină una din aceste porcării.

— Nişte pete mici, i-am răspuns. Pete şi iar pete care pot la fel de bine să fie tumori sau un simplu ţesut cicatricial. Nu ai cum să ştii. De ce l-aţi pus să facă toate astea? Are optzeci şi doi de ani împliniţi, trăiţi bine, bine fumaţi, bine băuţi, vreţi mai mulţi? Sau credeţi că o să-l vindece? Dacă e bolnav ficatul, o să-i facă un transplant de ficat? Şi dacă are varice pe esofag, o să-i cureţe esofagul? Nu se poate! Atunci, de ce atâtea analize? Dacă nu e grav ceea ce are

tati, o să se vindece singur, iar dacă este, nu e nimic de făcut.

Am intrat în camera unde tati agoniza. Ochii lui sticloşi m-au privit din adâncul morţii. M-am apropiat de pat, l-am sărutat pe frunte şi i-am ascultat bătăile inimii: îşi vedea de ritmul ei încăpăţânat, marcând timpul. Apoi i-am palpat abdomenul şi am simţit o piatră tare, imensă. Când am ieşit din cameră, am pus, şoptind, diagnosticul:

— Rugaţi-vă să fie ciroză, şi nu hepatom.

Dar optimismul meu îndoielnic a decis ipso facto că era ciroză, că va mai trăi încă zece ani şi că eu o să mor înaintea lui. Şi, cu o concizie telegrafică, am redactat anunţul pentru „El Colombiano”: „Mulţumesc Sfântului Duh pentru că a fost ciroză, şi nu cancer al ficatului”. Şi am semnat cu un nume oarecare. Şi m-am întors în camera lui pătruns de o fericire înnebunitoare.

— Ceea ce ai tu, tati, din fericire, nu este atât de grav: o simplă ciroză de care se îmbolnăveşte oricine. S-a îmbolnăvit Dolores del Río, actriţa, care, în matusalemica ei viaţă, nu a pus în gură vreo picătură de alcool, cum să nu te atingă pe tine, care ai fost mereu un devotat al îndrăgitei noastre fabrici de băuturi Rentas Departamentales de Antioquia! Dar ca să fim corecţi, întotdeauna este mai bine să laşi această băutura alcoolică pentru viitorii cincisprezece sau douăzeci de ani, până când ştiinţa va descoperi cum să regenerezi ficatul. În ceea ce priveşte ţigara, fumează dacă vrei, şi de preferinţă marijuana, să vedem dacă îţi redă pofta de mâncare. Deşi, în realitate, nu ştiu nici măcar de ce te sfătuiesc asta, având în vedere ascetismul permanent din această casă.

Ideea mea era că trebuia să-l smulg din ghearele acaparatoare ale foamei şi ale Nebunei şi să-l fac să mănânce.

— Ce zici, nu ţi-e poftă, de exemplu, de un peşte prăjit, aşa cum mâncam pe malul râului Cauca, în drum spre

ferma La Cascada?

Îmi răspundea mişcând capul că nu, fără să poată articula măcar un cuvânt.

În acea seară, din balcon, uitându-mă în gol, am văzut soarele stupid apunând printre munţi şi răsărind dintre munţi luna stupidă. În întuneric, la unison, se aprindeau, odată cu apariţia lunii, lumini nenumărate în nenumăratele cartiere ale oraşului şi, sporind pe întunecata boltă infinită a cerului lumina ei cu lumina lor, au pus în lumină Moartea: fâlfâind cu aripile ei de cenuşă larg desfăcute, cobora peste Medellín şi peste casa mea marea pasăre oarbă. Cartierul Manrique, cartierul Aranjuez, cartierul Boston, cartierul Enciso, cartierul Prado, cartierul Laureles, cartierul Buenos Aires, cartierele America, San Javier, San Joaquín, Santa Cruz, San Benito, Santo Domingo Savio, El Salvador, El Popular, El Granizal, La Esperanza, Francia, cartiere vechi, cartiere noi, cartierele mele, cartierele altora, cartiere, cartiere, cartiere, proliferând, reproducând în orbirea unor gene calamitatea umană, cu convingerea că cine se reproduce nu moare pentru că supravieţuieşte în descendenţa sa. Cretinilor! Cine a murit a murit şi descendenţii tăi sunt viermii care mănâncă resturile care rămân după tine. Lasă-le datorii. Cheltuieşte ceea ce ai în orice-o fi, în târfe, în iahturi, în CD-uri, căci timpul, ultimul gropar, îţi va devora amintirea cu fiecare zi care trece. De la posteritate să nu aştepţi nimic, nişte flori, poate, pe sicriul tău, cu lopeţile de pământ aruncate peste el la înmormântare şi după aceea pulberea uitării. Să moştenească un rahat! La dracu’, o mulţime de beţivi îmi vor sări în cap să mă contrazică! Toţi, toţi vă înşelaţi. Oh, Moarte justiţiară, oh, Moarte egalizatoare, tovarăşa mea, frumoaso, mătură această bandă de nenorociţi, să nu laşi niciunul, elimină-i pe toţi cu fâlfâitul tău de aripi.

Şi cum să-i spun acum lui tati, care era pe moarte, că îl

iubeam, dacă o viaţă întreagă nu mi-a dat niciodată ocazia? În sfârşit, îi vorbeam, dar nu mă auzea; un abur de tristeţe îl învăluia şi nu lăsa cuvintele mele să mai ajungă la el. În clepsidra inexorabilă se scurgeau ultimele firişoare de nisip. După aceea, i-am pus o perfuzie şi timpul a început să fie marcat de micile picături de soluţie glucozată. Una, încă una şi încă una cădeau indecise, ezitând, ca şi inima lui obosită. Atunci am înţeles că ceea ce n-a fost să fie nici n-o să mai fie.

A fost cumnata mea Nora cea care a avut ideea de a aduce o familie de medici, cunoscuţi de-ai ei, specialişti în a ne ajuta să murim uşor.

— Uşor sau ne-uşor, nu ţi se pare, Norita, că este o redundanţă? Medicii au existat întotdeauna doar pentru a ne împinge, cu binecuvântarea preotului, în prăpastia eternităţii.

Că nu, mi-a răspuns ea, aceştia ne vor ajuta să acceptăm inacceptabilul, anume că Moartea ne va nărui casa.

— Bine, dacă e aşa, anunţă-mă când vin ca să nu fiu aici, pentru că nu vreau să le văd faţa.

Nu-i suport nici pe medici, nici pe preoţi. Nici pe politicieni, nici pe birocraţi, pe poliţişti etcetera, etcetera.

Dar i-a adus fără să mă anunţe şi m-au luat prin surprindere, în timp ce citeam în fiţuica „El Colombiano” mesajele de mulţumire adresate Sfântului Duh. Au examinat pacientul şi rezultatul nenumăratelor analize şi au coincis cu părerea mea că putea fi ciroză. Celui care este de acord cu mine îi deschid imediat un locşor în inima mea şi îi acord categoria de posesor indiscutabil al adevărului şi aşa am procedat şi cu ei. După două zile, au revenit şi şi-au schimbat părerea: era hepatom. Dar asta era inacceptabil! Şi aşa cum au intrat în inima mea, tot aşa au şi ieşit, pe uşa larg deschisă. În spatele căreia am început să blestem perechea asta de păsări de rău augur.

— Hepatom? Cancer al ficatului? S-a mai văzut o mai

mare tâmpenie? Dacă are varice pe esofag înseamnă că este ciroză.

Şi gata, punct, aşa am decis eu.

Nebuna şi-a pus o rochie prezentabilă şi, o, ce miracol, coborând scara, a aterizat în salon, unde se afla perechea de bestii cu chip de doctori, arătând elegantă ca să le dea impresia vizitatorilor că, deşi soţul ei murea, ea continua să fie personajul de neuitat dintotdeauna, ca un stejar de neclintit. Şi ia uite cum turuie, cum îi merge limba şi-i dă înainte cu vorbele.

— Ce, îi spuneam Gloritei care rămăsese la etaj cu mine, i-au dat vinul de împărtăşanie acestei gaiţe, sau ce i s-a întâmplat de i s-a dezlegat aşa limba?

Nebuna era dezlănţuită, stăpânită de ceea ce azi se numeşte „sindromul personajului principal”, demonul care îl pişcă de fund zi şi noapte pe Papa. Şi uite-aşa iese acest păun în balcon să-ţi desfăşoare urbi et orbi coada lui inutilă şi să binecuvânteze gloata gregară cu apă sfinţită. Impregnată de binecuvântări, turma pleacă apoi acasă, să vadă la televizor, stând fiecare pe cucernicul lui fund, campionatul mondial de fotbal.

— Nu pierzi nimic, tati, dacă mori acum, i-am spus. Ceea ce trăim noi e o ruşine continuă.

Am coborât scara, am deschis uşa de la intrare şi, trântind-o cu o lovitură atât de puternică încât a făcut să vibreze casa şi să înlemnească Moartea, cu fumurile ei cu tot, am ieşit în stradă. Într-o carte de-a mea, eu sunt protagonistul, nenorociţilor!

Autobuzul era plin de pleava societăţii, adică de ceea ce produce astăzi rasa asta rea şi prolifică. Păi cum altfel! Câţi trebuie să numărăm în monstruotecă pentru a găsi o frumuseţe de băiat? O mie? Zece mii? O sută de mii de pocitanii? Uitaţi-vă în oglindă înainte de a vă împerechea, de a însămânţa, de a concepe, de a aduce pe lume copii, tâmpiţilor, sau vă e teamă să nu se piardă tiparul vostru

preţios? Brusc, am văzut stând pe o bancă, cu picioarele depărtate, un brunet cu ochii verzi care mi-a îndulcit dimineaţa. O, Sfinte Duh, sexul pur, ce grozăvie! Categoric, da, Dumnezeu exista, mi-am spus. Şi întâlnindu-mă cu El, cu Fiinţa Supremă, i-am cerut, l-am rugat invocând pe sfânta lui mamă, în întunecimea sufletului meu, să mă ajute să cuceresc această frumuseţe de băiat. M-a auzit aşa cum aude un zid de piatră căzând ploaia: brunetul frumuşel a coborât la Strada Carabobo, în plin centru, şi l-am pierdut în viesparul de hoţi şi criminali. Morala: Dumnezeu există, dar nu e bun de nimic. Nu trebuie să-ţi pierzi timpul cu El.

M-am întors, când s-a întunecat, în casa de nebuni, în locul unde se murea, şi am dat în salon peste următoarea scenă: regina trântor şi marele ei stup ascultau cu gura căscată, uluiţi, prostiţi, trăncăneala cuplului tanatofil, firul lipicios al discursului lor îi înfăşura, îi înlănţuia într-o urzeală deasă ca de miere. În cele câteva ore ale absenţei mele, acceptaseră ca tati să moară şi să se aleagă praful de casa noastră. Am urcat în fugă scara şi am intrat în camera lui: printre jaluzele întredeschise de la fereastra care da în balcon se filtrau ultimele raze ale soarelui şi, în penumbra insidioasă, se strecura, ca să moară, lumina zilei.

— Tati, i-am spus, nu voi mai permite să suferi. Dacă vrei să mori, contează pe mine, o să te ajut.

Idiotule, cine te-a pus să vorbeşti aşa! Dacă exista vreun lucru pe care tati nu-l voia şi nu l-a vrut niciodată, era să moară; prefera să ducă mai departe povara ospiciului şi a Nebunei lui, decât să plece să numere tenebrele eternităţii. Mi-a răspuns cu un oftat obosit, dându-mi de înţeles că nu mă auzise. Atunci, brusc, ca şi cum un fulger ar fi iluminat în întunericul orb al nopţii tot peisajul destinului meu, am înţeles că trebuia să-l omor fără ca el să îşi dea seama şi că, în mod inocent, pentru asta îmi

dăduse viaţă, cu atâţia ani în urmă: pentru ca eu să joc rolul Morţii tăcute şi binevoitoare, atunci când va sosi ziua. Deci asta era! Pentru asta mă născusem şi trăisem. Să umblu prin lume şi să respir atâta timp fără ca măcar să bănuiesc acest lucru. Mai inteligent a fost fratele meu Silvio, care a înţeles repede şi, la douăzeci şi cinci de ani, într-o noapte, bolnav de luciditate, fără să se mai împovăreze cu moartea altora, şi-a tras un glonţ în cap.

La naiba cu morţii dragi, nu ne lasă să trăim. Mă cheamă încontinuu din mormânt.

— Vino, vino! îmi spun şi îmi fac semn cu degetul, trăgându-mă spre noaptea lor neagră cu o frânghie invizibilă de veşnicii împletite.

— Nu mă mai bateţi la cap, nu mai insistaţi! Nu vedeţi că sunt la psihiatru şi mă confesez?

Azi mă gândesc să îi înmormântez pe toţi, domnule doctor, aruncând peste ei lopeţi de uitare. Ca un vultur care sfâşie morţii şi apoi pleacă, luându-şi zborul, ştergând cu fâlfâitul aripilor cerul pe care îl lasă în urmă! Îndată ce voi ieşi de la această consultaţie, voi apăsa butonul de ştergere a casetei pentru toţi. Nu voi lăsa viu pe niciunul dintre aceşti morţi blestemaţi.

Tăcerea a pus atunci stăpânire pe casă şi a început să ne apese asemenea capacului unui sicriu. Într-una din ultimele seri ale lui tati, ne aflam, Nebuna, Darío şi cu mine şi nu mai ştiu cine cu el, în cameră, ţinându-i de urât sau, mai bine zis, privindu-l cum moare. Nimeni nu vorbea, şi seara, împotmolită în tăcere, părea că stă pe loc. Nici măcar Nebuna nu mai deschidea gura pentru a porunci. Eu m-am întors la discursul meu interior, la acea interminabilă peroraţie pe care mi-o spun dintotdeauna şi pe care nu o termin niciodată: că unul, că altul, că de ce da, că de ce nu, că la urma urmei cine sunt eu. Nimic, nimeni. O bărcuţă în derivă pe o mare fără fund. Şi iată că, din acel puţ de tăcere calmă, în care timpul împotmolit

putrezea, am început să aud, peste murmurul gândurilor mele, pe ale celorlalţi: „Ah, ce nenorocire să nu mai poţi porunci, fir-ar să fie!”, am auzit că îşi spunea Nebuna. Şi l-am auzit pe Darío spunându-şi că şi el va muri peste puţin timp.

— Încetaţi să mai gândiţi, ce naiba, că nu mă pot concentra! am exclamat. Am pierdut şirul ideilor.

M-au privit stupefiaţi şi au încetat să mai gândească. Atunci timpul s-a pus din nou în mişcare şi am auzit afară ceea ce naivii numesc „realitate”: maşinile trecând pe stradă, păsările cântând în grădină. O clipă în plus de „realitate” şi pe urmă avea să sosească Moartea. Aşa am simţit. Venea la căderea serii care reîncepuse să curgă, călare pe timpul infam.

— Ce zi este azi? am întrebat-o pentru a o îmbuna.

— Marţi, a răspuns Nebuna.

— Nu te-am întrebat pe tine, taci din gură.

— Şi de ce trebuie să tacă? a protestat tati din marasmul său, apărând-o cu ultimele lui puteri.

— Pentru că este moartă. De asta. Pentru că pentru mine a murit de mult. Şi Misterele[39] pe care le vom contempla astăzi sunt cele de durere. În primul dintre ele, Cristos se prăbuşeşte pentru prima oară.

— Nu, m-a corectat Darío. Primul dintre ele este Agonia lui Isus în Grădina Ghetsimani.

— Ce memorie ai, frate! Şi unde mai pui ca nu eşti credincios.

— Acum sunt.

— Eu sunt mai departe un necredincios. Nu cred nici în praful din casa asta pe care-l inspir. Uită-te numai la rafturile bibliotecii ce curate sunt.

Şi ne-am întors în puţul tăcerii, să ne înecăm în el. „Zilele de luni, misterele de bucurie, zilele de marţi,

---

[39] În religia catolică, *Misterele de durere* sunt rugăciuni ale Sfântului Rozariu, care se rostesc marţea şi vinerea.

misterele de durere, zilele de miercuri, misterele de slavă...” Amintirile sunt o povară tâmpită, domnule doctor, un balast stupid. Şi trecutul, un cadavru pe care trebuie să-l îngropi cât mai repede, sau putrezeşti, în viaţă fiind, odată cu el. Vi-o spun eu care am inventat ştergătorul de amintiri atât de folositor şi cu care vă fac chiar în aceste clipe o demonstraţie. Priviţi, iată, fiţi atent: gata, am şters toată mizeria din tărtăcuţă.

Încercând să nu gândesc, să nu aud, să nu văd, eram deja pe punctul să ies din mine însumi, când pământul a început să se cutremure, să se zgâlţâie ca şi cum ar fi vrut să scape de noi azvârlindu-ne în eternitate.

Tendinţa naturală a acestui animal biped, un porc, care se numeşte pe el însuşi „fiinţă umană”, când pământul se cutremură, este să o ia la fugă pe cele două labe ale sale, spre un loc deschis, ca să nu cadă tavanul peste el, să-l strivească şi să îi şteargă dintr-o lovitură amintirile lui mizerabile. Ei bine, niciunul din noi doi nu s-a mişcat. În starea în care era tati, nu aveai cum să-l cobori în grădină, aşa că am rămas nemişcaţi aşteptând să se dărâme casa şi să ne îngroape pe toţi împreună cu el într-un singur mormânt plin de praf.

— Asta ne mai lipsea! am exclamat în mijlocul clătinării. Să vină acest poponar bătrân de sus să ne zgâlţâie casa. Dărâm-o, domnule, să vedem dacă eşti atât de porc! Te-au apucat pandaliile lui Cristosnebunul care a alungat negustorii cu biciul din templu, sau ce? Tatăl unei asemenea furii trebuia să fii!

Ce să dărâme? Nici pe dracu! Furie în stil Argemiro. Tatăl etern este un Argemiro Rendón năbădăios, şi pe unul ca el îl tratezi aşa: strigi tare la el şi, dacă nu face ce îi ceri, îi dai un şut în fund. Şutul nu a fost necesar de data aceasta. Îndată ce am strigat Súrsum Corda[40], la Divinul

---

[40] *Súrsum Corda*, în latină în original (Sus inimile!), formulă în liturghia catolică. În genere, un îndemn la acţiuni mari şi sentimente

Creator, la Cel de Sus, Monstrul s-a liniştit, mânia lui Don Mâncătorderahat Rendón s-a potolit. Şi s-a eliberat, cum s-ar spune, din punct de vedere teluric. Câteva cărţi căzuseră de pe rafturi şi asta a fost tot.

— Pe cât că nu ştiţi ce începea să facă bunica la cutremur! Am spus doar ca să zic ceva ca să nu revină tăcerea.

— Să spună rugăciunea Magnificat, a răspuns Darío.

Ce bine îţi aminteşti, frate! Te evoc acum împreună cu ea lângă mine, când eram copii, în veranda casei de la Santa Anita plină de azalee şi de muşcate înflorite şi, în ghivece suspendate, de plante curgătoare, cu pletele lor vesele legănându-se în acel du-te-vino al pământului, care nu era altceva decât nebunia cerului.

— Vai, copii, nu mai mişcaţi balansoarul, că ameţesc, spunea bunica.

— Dar nu noi îl legănăm, bunicuţo. E cutremur.

— Cutremur? Vai de mine! Striga ca şi cum ar fi înţepat-o un scorpion.

Şi ca împinsă de un arc al saltelei, se ridica brusc din balansoar şi, în mijlocul zgâlţâielii, rostea Magnificatul Fecioarei Maria: „Sufletul îl preamăreşte pe Domnul şi duhul meu tresaltă de bucurie în Dumnezeu, Mântuitorul meu, căci a privit la smerenia slujitoarei sale.” Noi ne prăpădeam de râs, legănându-ne fericiţi în balansoarul cosmic. Un stol de papagali zbura peste vârfurile palmierilor şi apoi, pe şosea, trecea o turmă de catâri.

— Dii! îi mâna paznicul lor. Mişcaţi-vă, catârilor!

Da. Mişcaţi-vă, catârilor! Duceţi cu voi în o mie cinci sute de desagi toată mizeria amintirilor mele!

Adăpostul Societăţii de Protecţie a Animalelor din Medellín, capitala abatorului, este ca o gaură neagră, pentru că durerea concentrată acolo este atât de mare, încât lumina care ajunge acolo, acolo moare, din el nu mai

---

înălţătoare.

iese. Cinci sute de câini abandonaţi dintre cei pe care îi calcă maşinile, pe care fratele meu Aníbal i-a adunat de pe stradă, smulgându-i cruzimii omeneşti şi nepăsării lui Dumnezeu, şi pe care soţia lui, Nora, îi hrăneşte şi îi îngrijeşte şi îi iubeşte.

— Aníbal şi Nora, le explic celor doi, iubirea voastră împărţită între atâţia devine insignifiantă: fiecărui câine din adăpost îi revine foarte puţin, şi acest puţin nu îi ajunge. Viaţa unui câine fără stăpân nu are sens.

— Şi cea a omului? îmi dă replica Aníbal.

— Ah, frate, îi răspund, asta este altceva! Noi suntem aici pe pământ pentru a îndeplini planul de creaţie al lui Dumnezeu sau, în lipsa lui, planul cincinal al Partidului Comunist.

Teza mea este că, pentru a le curma singurătatea şi durerea, cei cinci sute de câini din adăpost şi cele două sute de pisici (pentru că trebuie să ştiţi că, spre culmea tuturor spaimelor şi relelor, Aníbal şi Nora adună şi pisici), din milă, trebuie să fie omorâţi. Întrebarea este, dacă eu am dreptate, ca întotdeauna, cine îi omoară? Aníbal? Nora? Eu? Nici să nu vă gândiţi! Eu pot să îl trag în ţeapă, prin fund, pe Papă, cu plăcere, dar să ating un animăluţ al lui Dumnezeu? Nici măcar un câine rău, ce să-i faci, există şi din aceştia, aşa cum există şi oameni buni, ca excepţii. Pentru mine câinii sunt lumina vieţii, şi penibililor care îi întreabă pe fratele meu şi pe Norita că de ce nu adună mai bine copiii abandonaţi le răspund textual aşa, cu aceste delicate cuvinte:

— Dar voi câţi aţi strâns, creştini binevoitori, suflete caritabile de doi bani, ipocriţilor? Că doar voi sunteţi cei care îi concep şi îi aduc pe lume şi îi aruncă apoi în stradă!

Şi consecvent cu mine însumi şi cu rigoarea mea dialectică, împart celor numiţi mai sus prezervative, şi copiilor abandonaţi, ciocolate, asemenea, ca să nu crească aceşti drăcuşori nenorociţi şi să ajungă să ne omoare. În

orice copil există un om potenţial, o fiinţă ticăloasă. Omul se naşte rău şi societatea îl face şi mai rău. De dragul naturii, al echilibrului ecologic, pentru salvarea mărilor întinse, trebuie să terminăm cu această calamitate.

Ah, şi era să uit, în timp ce Aníbal şi Nora strâng zi şi noapte rahatul celor cinci sute de câini şi două sute de pisici şi poartă singuri imensa povară a durerii pe care nimeni nu îi ajută să o suporte, travestita Ioana Paula a Doua doarme bine, mănâncă bine, o bagă bine şi, astfel, cu conştiinţa liniştită, bine dormit, bine mâncat, bine regulat, într-un nor de îngeraşi cu două aripi, această bestie ne pleacă nepedepsită la cerul Atotputernicului. Ali Ağca, paştele mă-tii de tâmpit, de ce nu ai ochit bine?

Bine, bine, la subiect-subiect, gata cu introducerile şi să ne întoarcem unde ajunsesem: ajunsesem la adăpostul de câini pentru euthanyl, elixirul pentru o moarte bună, pentru a-i curma suferinţele lui tati. Ştiam foarte bine unde se afla, în dulapul cu medicamente din cabinetul medical de la intrare, pentru că în urmă cu câţiva ani fusesem acolo ajutând să moară un câine în agonie. M-am jurat atunci că niciodată nu mă voi mai întoarce în acel loc al durerii care îmi sfâşia sufletul, dar niciodată nu trebuie să spui „din această apă nu voi mai bea”, trăind cum trăim noi într-o mlaştină, şi iată-mă aici suportând insuportabilul. Scosesem câinele cu coloana ruptă dintr-un canal de scurgere în care căzuse, lovit de o maşină, şi, aşa cum ne-au povestit nişte inşi din cartier, neputând să mai iasă, stătea acolo de mai multe zile, pe moarte, sub o ploaie furibundă dintr-un sezon de ploi în care se desfunda cerul Antioquiei.

— Şi de ce nu l-au scos de acolo? i-am întrebat.

Că nu le-a trecut prin cap.

Lovit de maşină, câinele a vrut probabil sa traverseze canalul cu marginile foarte abrupte, ca să se întoarcă acasă (dacă o fi avut vreuna), şi de acolo nu a mai putut

ieşi. Era acolo de zile şi nopţi, agonizând în rahatul oamenilor care este rahatul rahaturilor.

L-am scos de acolo cum am putut, l-am transportat cum am putut, încercând să nu-i sporim durerea de neînchipuit, cu maşina dezarticulată a lui Aníbal şi l-am dus la adăpost. Nici nu i-am injectat bine în venă euthanyl şi, după nicio secundă, câinele a murit. Am început atunci să-l blestem pe nebunul de Cristos şi pe sfânta lui mamă şi mama ei de Biserică şi pe mama lui de Dumnezeu.

Of, bunico, dacă m-ai auzi, dacă ai trăi, dacă ai şti ce s-a ales de viaţa mea, de ţara asta şi de casa asta, nici măcar nu ne-ai mai recunoaşte. În camera mea simplă în care noaptea împotmolită stă pe loc, privind în beznă fără să văd ceva, privesc scaunul gol al bunicii, scaunul în care se aşeza bunica să asculte cum se scurg orele de când a murit bunicul, ea nemaiavând niciun imbold pentru a trăi mai departe şi rămânând să trăiască uitându-se în tavan. Imbold! Aşa spunea ea, cuvântul era al ei, şi pe urmă a murit şi ea. A murit, şi nici nu ne-am dat seama.

— Nici eu nu am vreun imbold, bunico. Nu ştiu ce fac eu aici.

— Nu ţi-a trecut niciodată prin cap să te însori, dragul meu? mă întreba.

— Să mă însor, ceea ce înseamnă să te însori, nu, totuşi, am deja patru sau cinci femei, cu fiecare patru-cinci copii, care nu-mi dau răgaz nici să respir.

— Mincinosule, nu te cred.

— Nu mă crezi, bunico, nici dacă îţi spun că te iubesc mai mult decât pe oricine, mai mult decât pe Dumnezeu?

— Nu huli, băiete.

— Atunci, plec.

Şi blasfematorul îşi lua rămas-bun sărutându-şi bunica pe frunte şi pleca la Junin[41], în centru, să ia pulsul

[41] Una din străzile cele mai vechi din Medellín, importantă axă comercială şi, din 2011, stradă pietonală.

abatorului.

— Ce noutăţi sunt, dragul meu? mă întreba nerăbdătoare când mă întorceam şi urcam la ea să o salut.

— Niciuna, bunico, mereu acelaşi lucru în fiecare zi: morţi, morţi, morţi. Chiar adineauri, în autobuzul cu care veneam spre Laureles, un domn a fost înjunghiat de patru ori cu un cuţit.

— Nu!

— Ba da, de ce nu? Şi a murit. Aici la noi, cine e viu este expus la orice, cu atât mai mult cu cât se simte bine şi râde. În ţara asta, tot ceea ce respiră deranjează.

— Şi de ce l-au omorât, dragul meu?

— Pentru că era viu şi suntem mulţi şi deja nu mai încăpem. Trebuie să omorâm ca să facem loc celor care se nasc, căci spaţiul este finit. În plus, cine ştie ce încurcături avea tipul, ce datorii de plătit. În afară de tine, bunico, în lumea de astăzi nu există inocenţi. Tu eşti ultima care a mai rămas şi o să mori şi tu.

— Nu cred nimic din ce spui, inventezi povestea acelui domn, nebunaticule.

— Ce bine-ar fi, bunico. Ce mult mi-aş dori ca totul să fie lapte şi miere! Dar nu, trăim într-o vale a lacrimilor plină de suferinţe.

Când eram copil, bunica trebuia să-mi inventeze poveşti cu vrăjitoare, acum trebuia să inventez eu pentru ea ştiri. Pentru mine nu era prea greu, dat fiind că aveam afară, ca sursă de inspiraţie, realitatea, întotdeauna erau multe de povestit. Uneori, pentru a face o pauză în mijlocul atâtor tragedii şi a-i da bunicii un motiv de speranţă, îi spuneam, inventând, că tatăl unui prieten care era foarte sărac câştigase la loterie:

— O sută cincizeci de mii opt sute de milioane de bilioane. Îţi dai seama?

— Mă bucur pentru el. Să facă multe acte de caritate.

— Nu, că doar nu este prost! Caritate fac doar săracii în

mintea lor murdară, când îşi imaginează că dăruiesc cu ambele mâini, pentru că nu au nimic ce să dea. Dar bogaţii? De la vorbă la faptă e cale lungă. Mă duc să-l citesc pe Heidegger. Îţi povestesc mai târziu ce s-a întâmplat dimineaţa asta în Junin.

Ce era să se întâmple în Junin în afară de morţii binecunoscuţi? Frumuseţi de băieţi treceau pe această binecuvântată stradă în timpurile binecuvântate ale tinereţii mele zvăpăiate. Acum, nu, frumuseţile de odinioară s-au evaporat şi vaporii s-au înălţat direct în raiul amintirilor. Şi nu putea fi altfel, conduşi cum suntem de legile lui Murphy şi de legea termodinamicii care stipulează că tot ce este bun se strică şi tot ceea ce este rău se înrăutăţeşte. Băieţaşi şi băieţi din Junin, duşi sunteţi. V-a şters dintr-o trăsătură de condei Cronos, călăul care decapitează frumuseţile. Iar astăzi, pe biata mea stradă trec doar zombie şi barbari, dovadă a ceea ce a devenit rasa asta asasină, cu fiecare zi din ce în ce mai rea, din ce în ce mai urâtă, din ce în ce mai ticăloasă, mai curvă, care umblă cu cele două labe vârâte în nişte adidaşi împuţiţi. De ce să risipească bani China în experimente subterane cu bombe costisitoare, când poate să le arunce aici, la lumina zilei şi căldura soarelui[42]? Of, bunico, dacă ai şti, dar nu! Din fericire, nu.

Dar să lăsăm asta şi viii să omoare în continuare pe cei vii, iar morţii să-şi îngroape în continuare morţii, că acum întunericul este regele nopţii. În afară de pat şi un scaun adus din sufragerie pe care să-mi aşez hainele, în camera mea de aici nu mai există altceva decât scaunul gol al bunicii, de care nu vreau să-mi aduc aminte din nou. Ceea ce-mi doresc este să dorm, fără să mă mai aud, fără să mă mai gândesc, fără să-mi mai vorbesc, fără să spun din nou aceleaşi lucruri, numărând oi sau orice-ar fi, băieţi într-o

[42] Aluzie la invadarea pieţei columbiene cu pantofi de sport ieftini, aduşi din China.

piscină sau soldaţi într-o cazarmă. Ce liniştit era acel Medellín al meu din copilărie! Briza jucăuşă sufla peste arborii carbonero din cartierul meu, legănându-le crengile şi frunzele tremurau uşor, improvizând pe pavajul străzii, în acorduri ample, o rapsodie de umbre în Sol major. Niciodată nu va mai fi aşa! Cartierul meu a murit, copacii carbonero au fost tăiaţi, umbrele au dispărut, briza a obosit să mai sufle, rapsodia s-a terminat şi oraşul acesta s-a dus dracului, inflamându-se pentru una, pentru alta, pentru ailaltă, pentru atâtea străzi, atâtea maşini, atâta lume, atâta violenţă. Urcând din treaptă în treaptă, după o idee sau alta, am sfârşit coborând, treaptă după treaptă, în infern. Of, prietene Jorge Manrique[43], orice timp trecut a fost mai plăcut!

După ce am obţinut euthanylul, m-am dus cu fratele meu Carlos acasă la Victor Carvajal, ultimul prieten care îi mai rămăsese tatei, să-l anunţăm că tati era pe moarte. Nebuna, în egoismul ei meschin, voia să nu afle nimeni, ca să profite doar ea de moartea lui. Dar una era ceea ce voia ea şi altceva, ce voiam eu. Cu câteva luni mai înainte, alt prieten apropiat al tatei, Leonel Escobar, plecase pe drumul bătut al morţii, fără să mai apuce măcar să bea împreună un rachiu de despărţire. Deci în timp ce mergeam spre casa lui Victor rumegându-ne tristeţea, îmi amintesc că ne-a invadat brusc fericirea când ne-am amintit înmormântarea splendidă pe care i-au făcut-o lui Leonel copiii lui, în timpul căreia au băut, împreună cu toate neamurile, între rugăciunile preotului şi cântecele muzicanţilor, o sută patruzeci de sticle de rachiu sau, mai pe scurt spus, douăsprezece duzini. Douăsprezece lăzi de câte douăsprezece sticle de rachiu au băut pramatiile, în sănătatea defunctului sau, mai bine zis, în amintirea lui. Şi

---

[43] Referire la poetul spaniol Jorge Manrique (1440–1479) şi la versul său celebru „*Cualquier tiempo pasado fue mejor*” („Orice timp trecut a fost mai bun”).

când te gândeşti că săracul Leonel, la sfârşitul vieţii, nu putea nici măcar să guste băutura inefabilă.

— Să o miros, da! mi-a explicat când am stat ultima oară de vorbă acasă la el, în timp ce ultima lui seară se scurgea pe balcon.

Avusese deja trei infarcte, avea diabet şi, odată cu diabetul, şi circulaţia sângelui ajunsese un dezastru, „o conductă înfundată”.

— Şi de ce nu desfunzi, omule, conducta aia cu rachiu, că este binecuvântat să subţieze sângele!

Că el ar dori, dar medicul nu îl lăsa.

Starea de spirit însă îi era intactă, cu veselia lui dintotdeauna, cu optimismul său jovial, în Do major.

— Uite, Leonel, i-am explicat, nu-i lua în seamă pe medici când spun că nu mai ai nicio şansă. Cazul tău e mai pierdut ca fiul lui Lindbergh[44]. Mâine voi veni cu o bandă reactivă pentru măsurarea glicemiei, o sticlă de rachiu şi o fiolă de insulină şi o să afli dacă poţi să bei sau nu. Măreşte tăria nivelul zahărului? Îţi injectez insulină şi îl cobor. Reduce insulina prea mult zahărul? Îţi dau mai mult rachiu şi îl mărim. Şi aşa, asemenea lui Cristos căzând şi ridicându-se, o să vezi că ajungi pe vârful muntelui.

Nu a mai ajuns să vadă, nu a mai putut. În noaptea aceea a avut cel de-al patrulea infarct şi doamna Moarte l-a luat cu ea, lăsându-mi-l întipărit în adâncul minţii pentru totdeauna, cât timp inima îmi va mai bate în piept. Într-un decembrie, la Santa Anita, când eram copii, a apărut Leonel cu un balon de o sută douăzeci de pliuri, imens. Imens, imens, imens, cel mai mare pe care ochii mei şi cerul Antioquiei l-au văzut vreodată. Un cadou colosal. L-am înălţat de pe terasă. Şaizeci de mâini de om au fost necesare pentru a-l susţine şi douăzeci de fitile groase au

---

[44] Aluzie la expresia *„to be more lost than Lindbergh’s child*”, intrată în limbajul american în urma misteriosului caz al răpirii, în 1932, al fiului de nici doi ani al celebrului aviator Charles Lindbergh.

fost arse pentru a-l umple cu fum. Când ultimul fitil a umplut complet insaţiabila burtă şi balonul a început să tragă în sus, i-am aprins arzătorul şi i-am dat drumul. Şi lăsând jos specia umană, palmierul înalt şi vulturii, balonul s-a dus, s-a dus, s-a dus şi a urcat, a urcat, a urcat până ce a ajuns la cerul Domnului şi Stăpânului meu, de unde mă priveşte acum Leonel.

Leonel, aici jos e o căldură insuportabilă!

Şi atunci Leonel îmi trimite, împreună cu binecuvântarea lui, ploaia: o ploaie fină, sprinţară, iresponsabilă, cu un gust de anason indecis, între rachiul de Antioquia şi rachiul de Caldas.

— Mulţumesc, Leonel, merçi beaucoup.

Am ajuns la Victor, am sunat şi ne-a deschis şi, înainte să îşi revină din surpriza de a mă vedea în Medellín, pentru că mă ştia în Mexic, i-am dat vestea:

— Tati este practic mort. Medicii l-au diagnosticat cu cancer la ficat şi au spus că nu mai e nimic de făcut, că nu mai are decât câteva ore sau poate zile. Am venit să-ţi spunem, ca să ştii.

Aşa, dintr-o răsuflare, cu rapiditatea unei raze care cade cât ai clipi, aşa dăm veştile noi, cei care am fost educaţi într-o casă de nebuni de către o nebună. Ce să-i faci, aşa am fost, suntem şi vom fi, copacul răsucit nu mai poate fi îndreptat de nimeni. Sigur că, dând în felul acesta veştile, poţi să-l omori pe cel care le primeşte, dar e un lucru bun, şi aşa că nu mai încăpem, trebuie să controlezi prin orice mijloace desfrânarea populaţiei.

Victor s-a sprijinit de tocul uşii (că îi era mai aproape) şi am observat durerea şi uimirea reflectate pe chipul său. Era prietenul tatei dinainte ca eu să mă nasc şi, de-a lungul şi de-a latul vieţii lor, nici măcar umbra unei neînţelegeri nu atinsese prietenia lor intimă. Au avut împreună o fermă, La Solita, şi un ziar, „El Poder”. Două eşecuri, şi asta se explică prin faptul că era vorba de doi

cavaleri, căci succesul este o trăsătură a lichelelor. Nu ştiu de ce i-au pus ziarului lor un asemenea titlu[45] care desemnează cea mai mare iluzie din câte i-au umplut omului capul lui obtuz şi suficient, pentru că ei erau oameni de bine şi ispita infamă a puterii era tot ceea ce putea fi mai îndepărtat de iluziile lor. Ei se bucurau de plăcerea de a merge călare pe pajiştile fermei de La Solita, printre viţei şi vaci, cu soarele deasupra capului, cu vântul în faţă şi o sticlă de rachiu în desagă. Puterea în Columbia, naivilor, nu se află pe un izlaz, ci pe tronul lui Bolívar sau pe scaunul ruşinii, unde, în ţara asta fără scăpare, îşi aşază fundul lor liberal sau conservator preşedinţii, râia noastră naţională. Ziarul „El Poder” a rezistat doi ani şi s-a închis singur, în tăcere, fără niciun regret şi fără nici măcar un mizerabil anunţ în celelalte două ziare din Medellín: „El Correo” şi „El Colombiano”, concurenţa adică, două foi provinciale de scandal. Deasupra uneia din cele două băi din casa noastră, într-un pod căruia îi spuneam „mansardă”, tati păstra cate un exemplar din fiecare număr, în mai multe volume, pentru ca, în cazul în care într-o bună zi cineva l-ar fi acuzat pentru ceea ce scrisese acolo, să aibă cum să se apere.

— Şi de ce te-ar fi acuzat, tati?

— Pentru că aşa suntem noi aici, în ţara asta cârtitoare.

Într-o zi deosebit de tihnită, de linişte absolută, fratele meu şi cu mine, sătui să tot spunem rugăciunile Rozariului şi neştiind ce să facem cu vieţile noastre, am coborât din mansardă volumele mari alcătuite din ziarul „El Poder” şi le-am ars în curte, într-un splendid foc de tabără. Flăcările aproape că au cuprins şi casa. Cu găleţi de apă am reuşit să stingem incendiul, dar puţin a lipsit ca „El Poder” să ne lase să dormim sub cerul liber. Casa noastră era veche, cu ziduri de paiantă, ar fi ars foarte repede.

Ferme a avut mai multe, care de care o mai proastă

---

[45] *El Poder* (în spaniolă): *Puterea.*

afacere. De când mă ştiu mi-l amintesc făcându-şi iluzii legate de câte-o fermă, un castel de cărţi, de vise, de vânt. Una s-a numit La Esperanza, alta, La Cascada, o alta, La Solita, de care v-am mai vorbit, şi altele şi altele pe care nu le mai ţin minte. Le moderniza, instalând apă curentă, lumină electrică, grajduri şi moară de zahăr, dacă era o fermă cu plantaţii de trestie de zahăr, sau instalaţii pentru procesarea boabelor de cafea, dacă ferma avea plantaţii de cafea. Sădea apoi în fiecare dintre ele bananieri, portocali, lămâi, dădea cu ierbicide, fumiga, punea îngrăşăminte, apucat de mania de a construi. Şi când fermele erau deja semănate, ierbicidate, fumigate, îngrăşate, instalate şi vedea că erau pe punctul de a începe să producă, le vindea cu acelaşi preţ cu care le cumpărase sau chiar mai puţin. Afaceri proaste? Ce fel de afacere proastă putea să fie? Erau afacerea vieţii lui, fiindcă i-o umpleau şi îi menţineau aprinsă, zi şi noapte, fără odihnă, ca o candelă a Divinului Chip, Speranţa. Scriu cu majusculă, aşa cum se numea ferma în care el întrupase cea de-a doua virtute teologală.

— Tati, tu nu ai vrut niciodată să mori?

Nu-mi răspundea. Nu avea de pierdut nicio secundă pentru a răspunde întrebărilor idioate. Şi se ducea să împrejmuiască un izlaz, să repare un şanţ de irigare, să deparaziteze nişte vaci, iar eu mă luam după el.

— Cu ce le ungi, tati, ce le dai cu pana asta de găină?

— Veterină.

— Aha.

Era un medicament pentru viermii intestinali ai vacilor. Şi un leac sfânt pentru spaimele existenţiale ale omului. Cum de reuşeşte omul să găsească timp să moară, cu atâtea treburi câte are de făcut?

Tati, tu mai ţii minte cum se numea ferma aia mică pe care ai avut-o împreună cu domnul Espinosa, pe drumul spre Caldas, unde ai plantat hortensii, florile alea cu inflorescenţe şi corole albăstrii, atât de triste, că nu erau

bune nici ca flori în cimitir şi nimeni nu voia sa ţi le cumpere, îţi mai aminteşti? Sigur că îşi amintea. Eu sunt cel care nu îmi mai amintesc acum şi nu mai există nicio posibilitate ca el să-mi răspundă din nou.

La început avusese, tot împreună cu domnul Espinosa, şi ferma La Esperanza, dar îi cumpărase partea lui pentru a putea să schimbe orbeşte toată ferma pe o casă care, exact când ne dusesem morţi de curiozitate s-o vedem, s-a prăbuşit după ce tati se luptase o oră şi jumătate să-i deschidă uşa (o uşă veche, încăpăţânată, mama ei de uşă!). A făcut „Bum!” şi s-a desfăcut într-un nor de praf fantastic. A rămas în picioare în faţa ochilor noştri uluiţi, înrămând praful, doar tocul uşii.

Prin ferma noastră La Esperanza curgea râul cel mai sălbatic şi mai năbădăios din câte am cunoscut, râul San Carlos, un râu Mayiya, care, când se umfla, ducea cu el, făcând spume de furie, orice îi ieşea în cale: vaci, plantaţii de bananieri, case. Într-o zi, a luat-o cu el pe Martha, un şarpe boa imens, cu pete întunecate, care răspundea cu numele surorii mele şi care ieşea uneori, foarte mândru, să se plimbe pe malul râului. Cu trecerea timpului şi a râului, pentru a domoli atâta vitalitate dezlănţuită, San Carlos a fost încorsetat şi forţat să pună în funcţiune o hidrocentrală, ajungând să producă o asemenea cantitate de megavolţi, că energia pe care o producea era de-ajuns pentru a ilumina Columbia, care este de două ori cât Spania şi de două ori cât Franţa. Of, San Carlos, cât de mult l-am iubit! Era un râu frumos, luminos şi got ca şi noi, cei din partidul conservator.

Într-o dimineaţă înăbuşitoare în care astrul rege ardea pur şi simplu, domnul Espinosa s-a gândit să se scalde în mijlocul râului şi a fost luat de un vârtej. Prins chiar de mijloc, se învârtea în apă ca un titirez. Şi învârtindu-l, învârtindu-l, învârtindu-l întruna pe domnul Espinosa, un Espinosa circular, râul îl trăgea în jos, forţându-l să atingă

fundul cu tălpile ca pedeapsă pentru lipsa lui de respect. Cum să-ţi treacă prin cap să te scalzi în mijlocul râului San Carlos? După câteva secunde, să zicem cinci sau şase, domnul Espinosa ieşea din nou la suprafaţă şi striga:

— Ajutor!

Şi din nou la fund, să atingă din nou cu tălpile albia cu pietriş a râului.

— Tati, tati, vino repede, că se îneacă zgârcitul de Espinosa! Îi strigam noi, care ne scăldam cu cel mai mare respect la malul apei.

Prins puternic de apele râului, dansând un pas de deux cu Moartea, domnul Espinosa ieşea din nou la suprafaţă să strige din nou cu glasul stins:

— Ajutor!

Vai, ajutor! Mie mi se pare ridicol să ceri ajutor. Poate pentru că aşa o chema pe una dintre servitoarele pe care le-am avut, Socorro[46], murdară şi ştirbă de cât fuma şi de cât arunca fum pe coşul negru de funingine al gurii sale.

Tati, care lucra pe plantaţia de bananieri în timp ce asociatul său leneş şi avar se bucura de viaţă şi de plăcerile ei, scăldându-se epicurean în râul heraclitian, a venit în fugă la chemările noastre cu tulpina de bambus cu care voia să sprijine un ciorchine de banane. Şi ce s-a întâmplat? Ce s-a întâmplat s-a întâmplat şi am povestit în „Zilele albastre”[47].

Trece timpul ca o vijelie punând la pământ plante, dărâmând case, luând cu sine castelele de vis şi farmecul iluziilor. Fir-ar al naibii să fie!

Dar am început în ferma La Solita şi am ajuns la ferma La Esperanza, lăsându-l pe Victor sprijinit de tocul uşii. Stai jos şi trage-ţi sufletul, că s-a terminat: tati a murit deja şi, deşi crezi că eu trăiesc pentru că îmi citeşti cărţile, de

---

[46] *Socorro* (în spaniolă): ajutor.

[47] *Los Días azules*, primul din cele cinci romane autobiografice ale lui Fernando Vallejo din ciclul *Râul timpului.*

mult sunt mort şi eu. Astăzi ele nu sunt decât nişte biete cuvinte pe hârtie. Va avea grijă timpul atotputernic să distrugă hârtia şi să încurce cuvintele până când nu vor mai însemna nimic. Totul trebuie să moară. Şi limba mea, de asemenea. Păi, ce? Se crede eternă limba asta idioată? Limbă stupidă a unui popor necioplit de preoţi şi servitori, consemnez aici moartea ta apropiată. Requiescat in pace Hispanica lingua.

Deocamdată, în timp ce moare cine trebuie să moară, mă şterg la fund cu noua Constituţie a Columbiei cu cele o sută optzeci de erate cu care au elaborat-o domnii noştri constituanţi, toţi fii, cu onoare, ai târfelor lor mame. Nox tenebrarum, ite missa est. Îngenuncheat în faţa Domnului Dumnezeului meu, Atotputernicul care tună şi fulgeră, lui Dumnezeu cel de sus îi cer:

Să câştig la loterie.

Ca trecătoarea iubire să nu-mi scape printre degete ca un peşte alunecos.

Şi să mor fără iertarea păcatelor, blestemându-te pe tine şi binecuvântându-l pe Diavol, Domnul meu şi Stăpânul nopţii, Satana.

S-a luminat de ziuă şi a venit un funcţionar de la bancă ca să certifice că tati ne transfera banii din contul lui bancar şi că, dată fiind imposibilitatea lui de a semna, o făcea fratele meu Carlos în locul lui. Când funcţionarul şi-a terminat treaba şi tocmai pleca, a sosit Victor. A intrat şi am rămas tăcuţi câteva clipe în hol, lângă scară, neştiind ce să facem. În tristeţea acelei scurte clipe, i-am putut citi gândurile: se gândea la tati şi la toate câte le-au trăit împreună.

— Urcă să-l vezi, i-am propus.

Dar nu mi-a răspuns. L-am simţit că era pierdut şi, ca să nu trebuiască să urce, a trecut, timid, în salon, în salonul acelei case străine care era, totuşi, a celui mai bun prieten al său. De ce îi era străină? În atâţia ani de prietenie cu

tati, care înseamnă toată viaţa mea, nu-mi amintesc să-l fi văzut decât de câteva ori la noi, şi doar în salon. Prezenţa Nebunei îl excludea. Pentru toată lumea, în afară de soţul şi fiii ei, Nebuna ridicase în jurul casei mele un zid de intimitate vetustă, de netrecut. Spun casa mea? Ospiciul tău, prostule! Ospiciul unde domnea această femeie nebună cu avortonul pe care-l născuse după noi. Cât despre el, sâsâia oriunde se afla, de parcă era o pasăre; era forma lui de a respira. Sau poate făcea curte cuiva? Unei găini?

Victor a trecut în salon şi s-a aşezat pe un scaun. Atunci am văzut cum Moartea ne privea. Înfăşurată în mantia ei de cenuşă, cu voalurile murdare şi rupte, vicleana era acolo, cu cei o mie de ochi ai ei, batjocoritori, omniprezenţi, furioşi, care văd totul. Când m-am dus în bucătărie să-i pregătesc lui Victor o cafea, la trecerea mea, voalurile s-au estompat: Moartea s-a dat la o parte şi a dispărut.

În bucătărie, am dat peste Marta şi am început să râd. Mi-am amintit de diagnosticul pe care i-l pusese fratele meu Manuel: că sărmana era atât de slabă, că i se putea face o radiografie la o lumânare. Şi aşa era, într-adevăr, durerea o va ucide. Dacă tati nu murea repede de ceea ce suferea, murea ea de tristeţe înaintea lui. Ceea ce m-a întărit în hotărârea mea.

— Martica, i-am spus atunci în bucătărie, tati nu se mai poate vindeca şi nu are sens să sufere în continuare. O să-l ajut să moară.

Şi, căutând printre oale, pahare, ceşti, farfurii, rupând cu zgomotul lor liniştea dureroasă, am început sa caut cafeaua şi să o blestem pe Nebună cu sminteala ei: nu era. În casa aia dintr-o ţară care şi-a jucat destinul pe această plantă pe care o producea în milioane de tone, nu exista nici măcar un mizerabil pachet de cafea. Bineînţeles, fiindcă Nebuna nu bea cafea. De ce ar fi trebuit în acest

caz să bem noi? Şi pentru că Nebuna, mai nou, nici nu mânca, fiindcă se apucase să ţină regim, să răbdăm şi de foame!

— Cine mănâncă puţin trăieşte mult! decidea ea şi punct. Cuvântul lui Dumnezeu.

Egoismul acestei femei descreierate care se credea fără greşeală, stăpâna adevărului, asemenea Papei, se amplifica prin sminteală, astfel că era de neînţeles cum de nu exploda şi nu arunca în aer casa, într-un acces de furie.

— Şi acum cu ce o să-l servim pe Victor? am întrebat-o furios pe Marta.

— Aer, că asta e ceea ce se mănâncă aici, mi-a răspuns şi am izbucnit în râs.

— De ce râdeţi? a întrebat curioasă Moartea, care abia intrase în bucătărie şi nu auzise totul.

— De tine, indiscreto, indolento! i-am răspuns.

De cine altcineva? Unde ai fost, leneşo? Te odihneai? Du-te de aici că mă încurci, nu-mi mai sta în drum. Lasă-mă să trec.

S-a dat la o parte jignită, a ieşit din bucătărie în grădină, de unde a plecat spre cer.

— Unde te duci, vagaboanto? i-am strigat în timp ce se îndepărta lăsând între crengile prunului fâşii din voalurile ei de cenuşă. Te duci după Papa? Atunci, du-te repede după acel bătrân poponar, dar nu întârzia că aici e mare nevoie de tine. În această ţară de rahat sunt în plus vreo patruzeci de milioane. Ia-i pe toţi, incluzând şi băieţii frumoşi, dacă vrei, că de câţiva ani nici nu li se mai scoală. Au fost atinşi de o impotenţă furioasă şi copulează doar ca să aducă pe lume copii. Ţi-o spun eu, doamnă, că eu îi cunosc bine pe toţi aceşti pui de căţea.

— Cu cine vorbeşti? m-a întrebat Marta uimită. Ai luat-o razna?

Razna? Eu? Eu, eu, eu, într-o planetă răvăşită unde nu mai există salvare? A muri nu este atât de grav, fată dragă.

Grav este să rămâi în continuare aici. Ce manie meschină asta a muritorilor de a se agăţa ca nişte căpuşe de viaţă, în contradicţie cu esenţa noastră cea mai profundă.

Nu ştiu de ce i-am spus Martei, şi apoi şi lui Carlos şi Gloriei, că mă hotărâsem să grăbesc moartea tatei. Poate pentru că era prea mare povara doar pentru mine. Aveam nevoie de complici în oroare. Pe Aníbal l-am exclus pentru că avea destulă suferinţă cu cei cinci sute de câini şi două sute de pisici ale lui. Lui Manuel şi lui Darío nu le-am spus pentru că erau iresponsabili. Să-şi vadă mai departe această pereche de iresponsabili de ale lor, unul fabricând copii cu femeile lui, celălalt, în orgiile lui cu băieţii: cu sida lor, cu alcoolul lor şi cu marijuana, fără să pun la socoteală şi basuco, pentru că de el am aflat mai târziu, când sărmanul meu frate Darío, care nu a avut niciodată lecuire, nu mai putea fi salvat.

Dar să ne întoarcem unde eram şi să mergem înainte spre locul destinat unde ne aştepta Moartea, golul incomensurabil al neantului, prăpastia eternităţii.

— Victor, nu există nimic în casă cu ce să te pot servi, ştii tu cum e totul aici. Trăim într-o asceză continuă. Ai luat micul dejun? Atunci mulţumeşte-te cu asta, eşti un om norocos şi fericit, fiindcă noi am şters de mult banalul verb „a mânca” din dicţionar, că aşa suntem noi, originali. În asta, într-adevăr, lăsând modestia de o parte, ne putem considera pionieri ai speciei umane. În casa asta răbdăm de foame de când şi-a aşezat fundul său infam pe scaunul lui Bolívar ticălosul de Samper, dar de foame va răbda toată lumea. Probabil cel care, în acest blestemat ospiciu din casa noastră, nu va muri de cancer sau de sida, va muri de foame.

Şi pentru a umple tăcerea care ameninţa să se instaleze între noi, l-am rugat să îmi vorbească despre fetele lui, despre băieţii lui, despre orice. Să-şi amintească de timpurile când el avea trei fete şi noi eram trei băieţi în

familie şi ieşeam la plimbare duminica, cu doua maşini rablagite, să instalăm cortul pe marginea vreunui râuleţ pentru ca noi, copiii, să ne putem scălda în apele liniştite de la malul lui. După ce s-au născut alţi copii în casa lui şi alţii în a noastră şi ne-am înmulţit, iar râurile s-au dus să se verse în fluviul Cauca, un râu mare şi mai sonor, cu acel „u” la mijloc cu care ajunge până la mare.

Noaptea a venit ca în fiecare zi, punctuală, exactă, la ora şase, ora la care în Medellín se întunecă. Pe cer s-au aprins stelele şi licuricii, pe munţi s-au aprins luminiţele caselor.

— Câţi copii de târfe se vor fi născând chiar în aceste clipe? m-am întrebat.

— Milioane, mi-am răspuns. Moartea nu mai pridideşte într-o asemenea puierniţă.

Îmi dau seama că „nu mai pridideşte” nu este o expresie a mea, ci a bunicii. Of, bunico, Raquelita, draga mea, nu ai murit, continui să trăieşti în mine, rătăcind prin gândurile mele.

Am intrat în camera tatei şi l-am găsit acolo pe Carlos, care îi punea o nouă perfuzie:

— Nu mai e decât punga asta şi încă una pentru la noapte, mi-a spus. Mâine trebuie să cumpărăm altele.

Dar el ştia bine că nu, că tati nu va mai avea un mâine. O spusese pentru ca tati să audă şi să creadă ca va continua să trăiască. Şi bine făcea. Cât timp nu-ţi dai seama că vei muri, binecuvântată fie Moartea.

Carlos a potrivit scurgerea din noua perfuzie, şi picăturile care la început cădeau rapid au început să picure rar, calm, în ritmul constant şi sigur al mărgelelor unui rozariu.

— Misterele pe care le vom contempla astăzi sunt misterele de durere, nu-i aşa, bunico?

— Da, dragul meu, mi-a răspuns.

— În primul ce se contemplă? Cele aproximativ un

milion cinci sute de mii cinci sute de lovituri de bici pe spatele lui Cristos, care îl transformă în Isus Nazarineanul?

— Nu-ţi bate joc de religie, băiete, că o să ajungi direct în iad.

— Mai bine. Sunt sătul de casa asta atât de plictisitoare unde nu se întâmplă nimic. Aici nu există altceva decât rugăciuni. Luni rozariul, marţi rozariul, miercuri rozariul, joi rozariul, vineri rozariul, sâmbătă rozariul, duminică rozariul. Nu oboseşti să le tot repeţi?

— Dacă ar fi fost un film, ţi-ar fi plăcut...

— Sigur! Pentru că fiecare film e altfel, în schimb rozariul este acelaşi: avemarii şi avemarii. Nu ai vrut niciodată să mergi la cinema, bunico?

Că de ce să meargă, că filmele erau născociri.

— Născociri „Corsarul roşu” sau „Corsarul negru”? Pentru Dumnezeu, bunico, nu eşti sănătoasă, nu ştii ce spui. De ce vorbeşti despre ceea ce nu ştii? Matá nu ştii decât să speli, să calci, să măturí, să speli podelele, să găteşti, să creşti găini şi porci, să ai grijă de câini şi să speli boabele de cafea[48]. A, şi să asculţi radionovele. Câte asculţi pe zi? Cinci? Zece? Ce plictiseală imensă!

— Ei! Şi de ce trebuie să le ţin socoteala? Plăteşti tu lumina?

— Nu, bunicuţo, nu din cauza luminii, lumina o plăteşte bunicul. Ci pentru că radionovelele te pot tâmpi.

Asculta, cum am spus, între cinci şi zece şi le amesteca pe toate, pe cea de la unsprezece dimineaţa cu cea de la şase seara şi dacă o întrebai de una o confunda cu alta. Lumea ei era o luptă nesfârşită între cei buni-buni şi cei

---

[48] Spălarea boabelor de cafea este una din primele etape ale prelucrării cafelei. După culegere, fructele se lasă la macerat în bazine mari cu apă, apoi se spală pentru a se îndepărta pulpa de culoare roşie care acoperă boabele de cafea. Urmează apoi uscarea în cuptoare speciale pentru a se îndepărta învelişul pergamentos, care ţine laolaltă cele două jumătăţi ale fiecărei boabe.

răi-răi, răii răilor. Şi eu, bunicuţo, eu unde sunt? Între cei buni? Sau între cei răi?

Televiziunea nu i-a plăcut niciodată pentru că nu avea putere de sugestie. Pentru că imaginile, care sunt univoce, nu îi aprindeau imaginaţia, asemenea cuvintelor, care, în radionovele, o purtau cu iuţeala gândului, pe undele radio, prin stepa îngheţată a Rusiei alături de mesagerul ţarului[49] sau în asaltul, cu lancea în mână, asupra unui castel medieval. În schimb, din cauza sărăciei bugetului, din cauza meschinăriei ţării, din lipsa inspiraţiei, telenovelele columbiene se petreceau toate într-o cameră şi actorii erau toţi atât de urâţi, da' atât de urâţi, atât de plicticoşi, atât de insipizi, încât vi-i puteţi imagina ca nişte oameni oarecare, pe care îi vezi zilnic cu grămada pe stradă, urinând lângă un stâlp sau mergând pe două picioare. Ce aparat imbecil televizorul! Minunat radioul cu radionovelele sale, pe care o doamnă putea, dacă voia, să-şi imagineze că se afla într-un pat de petale de trandafir bând şampanie cu un prinţ. Deşi, dacă te gândeşti bine, de ce să vrea bunica să bea şampanie, când putea să bea o ciocolată fierbinte? Şi de ce să aibă ea nevoie de un prinţ dacă îl avea alături şi pentru totdeauna pe bunicul?

— Bunicuţo, tu îl iubeşti pe bunicul?

— Ce întrebare netoată, băiete. Sigur că da!

— Atunci, spune-mi pe cine iubeşti mai mult: pe el, sau pe mine?

— Pe amândoi.

— Nu, bunico, nu mă păcăleşti, nu ocoli răspunsul. Spune, pe cine iubeşti mai mult: pe el, sau pe mine?

— Pe amândoi.

Şi din asta nu o scotea nimeni. Dar eu ştiam bine că pe el îl iubea mai mult. După el, e adevărat, mai mult decât pe sutele ei de fii şi nepoţi, mă iubea pe mine. În ceea ce mă

---

[49] Aluzie la romanul lui Jules Verne, *Michael Strogoff, mesagerul ţarului,* prezentat în serial radiofonic în Columbia.

priveşte, eu o iubeam pe ea mai mult decât pe oricine cu o iubire nesfârşită. Dacă ea nu-mi răspundea cu aceeaşi măsură nu avea importanţă, ce naiba, aşa e iubirea: inegală, asimetrică, dezechilibrată, şchioapă.

Şi iată-mă aici, târât prin noaptea leneşă, într-un pat şubred, de scânduri care scârţâie chiar şi din cauza frământărilor conştiinţei mele, şi în care nici nu încap bine, pentru că fusese făcut după măsura liliputană a unchiului meu, Argemiro cel genial, când i-a venit ideea să se facă tâmplar şi să fabrice mobile în miniatură pentru adulţi, picioarele îmi rămâneau în aer, şi în aer bâzâie ţânţarii tăind tunica timpului, trasând linii în întuneric asemenea lamelor de bărbierit, lua-i-ar mama dracului de ţânţari cu bâzâitul lor cu tot, care îmi sfâşia sufletul. Dacă cel puţin patul nu ar fi fost atât de scurt şi noaptea atât de lungă, iar „muzicanţii” nu ar mai bâzâi şi ar amuţi... Dar, nu, conform legilor lui Murphy care conduc Universul, totul, în cea mai rea dintre lumi, trebuia să meargă rău. Şi îl blestemam pe preşedintele-câine al Mexicului, José López Portillo[50], care a adus pe această planetă nefericită plaga ţânţarilor. Escrocule infatuat şi găunos, umflat de îngâmfare şi de fum de către un PRI corupt al cărui *capo* mafiot ai fost timp de şase ani, o să pleci din această lume nepedepsit, ţara aia a ta de proxeneţi nu are de gând să te pedepsească?

Şi iată că, întors din ţara delapidării fondurilor publice în ţara ucigaşilor plătiţi, aud afară nişte împuşcături de mitralieră şi sufletul pe care mi l-au descusut ţânţarii cu lamele lor de bărbierit mi-l cos la loc, cu gloanţe, rafalele mitralierei: ta-ta-ta-ta-ta-ta-ta. Columbie asasină, patrie

---

[50] José López Portillo: preşedinte al Mexicului între 1976 şi 1982, supranumit „Câinele”, în urma unui discurs în care declara ca va apăra moneda naţionala „ca un câine”. A fost reprezentant al PRI (Partidul Revoluţionar Instituţional), formaţiune care s-a menţinut la putere timp de 60 de ani, între 1929 şi 1989. Preşedinţia lui López Portillo este considerată una dintre cele mai nefaste din istoria Mexicului.

denaturată, ţară-avorton a Spaniei, pe cine ucizi acum, nebuno? Cum am mai progresat în aceşti ani! Înainte ne tăiam capul cu maceta, astăzi ne eliminăm cu pistoale-mitralieră mini-Uzi. Şi urcând râul timpului, în susul apelor sale învolburate, care se încăpăţânează să mă târască spre moarte, îmi întorc privirea spre copilăria mea, spre tăietorii de capete din timpul nopţii, când maceta punea stăpânire pe Columbia. Macetă conservatoare sau liberală, de-a noastră, din Antioquia, frate, care ieşeai din hăţişurile pădurii, fără nicio oprelişte, ca să tai razele reci ale lunii cu lama ta roşie de sânge, te-au înlocuit, te-au uitat deja, dar eu nu, eu sunt aici să te invoc, să te evoc, să-mi aduc aminte de tine şi să amintesc Columbiei amnezice şi ingrate că tu ai existat într-o vreme, când erai regele nopţii. Municipiul Medellín, Departamentul Antioquia, Republica Columbia, hârtie cu antet, semnături, timbre şi ştampile, birocraţia în floare, şi cei decapitaţi, coborând pe râurile patriei: cu capul tăiat de macete, cu burţile sfâşiate de vulturi, umflaţi de apă şi toţi, toţi, toţi, conservatori şi liberali deopotrivă, egalizaţi de către Moarte, naşa şi stăpâna care semnează întotdeauna în josul paginii toate certificatele de deces. Şi să vină papagalii verzi poligloţi cu limba rea şi să-mi spună dacă e aşa sau nu. Papagali conservatori şi papagali liberali, fraţi ai mei din Columbia urii, nu vă faceţi iluzii cu vorbele care înseamnă foarte puţin: grosolane, imprecise, sărace, incapabile să surprindă realitatea schimbătoare care ne scapă asemenea unui râu pe care vrei să-l prinzi cu mâna. „Trăiască marele partid liberal, jos conservatorii, mama lor de curve!” trecea strigând un stol de papagali peste ferma copilăriei mele, Santa Anita. Alergam cu o puşcă să-i dăm jos. Să-i dăm jos? Ne scăpau ca un nor de praf verde, lăsând pe albastrul cerului un siaj de hohote de râs: „Ha, ha, ha, haaaa!” Mai târziu trecea alt stol, acum de papagali conservatori, din acelaşi partid ca tatăl meu: „Trăiască

marele partid conservator, jos liberalii!” Adică acelaşi lucru, dar invers. Şi asta de ce? De ce unii hăis şi unii cea? Domnule, pentru că unii primeau instrucţiuni doctrinare de la Comitetul Director Liberal din Antioquia, pe care îl conducea domnul Alberto Jaramillo Sánchez, şi ceilalţi de la Comitetul Conservator, pe care îl conducea domnul Luis Navarro Ospina, un bărbat religios, cu părul tuns periuţă, care mergea în fiecare dimineaţă la biserică. Dar pe cine naiba mai interesează asta acum? Pe nimeni. Conservatorii şi liberalii erau în egală măsură o râie mizerabilă de escroci şi palavragii, flămândă de posturi publice, şi într-un secol şi jumătate de cârdăşie cu Biserica şi-au făcut toţi nevoile pe Columbia. Există, bineînţeles, o vindecare, eu nu spun că nu, dar mai uşor este să lipeşti la loc un ou spart. Să te trezeşti cu mierle şi să înserezi cu papagali, Columbia, Columbita, porumbiţa mea, eşti pierdută. Peste Puerto Valdivia din departamentul Cauca şi Puerto Berrío din departamentul Magdalena zboară stoluri de papagali fericiţi, zeflemitori, sfâşiindu-mi cu fâlfâitul lor verde, rapid şi tăios doliul lugubru din inimă. Şi râul din mine însumi pleca pe urmele râului Cauca, care se vărsa în fluviul Magdalena, care se vărsa în mare. În râul Magdalena erau caimani, în râul Cauca, nu, pentru că era prea vijelios şi năvalnic, un adevărat domn acest râu purtător de cadavre şi spaimă a caimanilor. Vai, bunico, râurile Columbiei au secat şi papagalii au murit şi s-a terminat şi cu caimanii, şi cine începe să-şi amintească s-a dus naibii, pentru că trecutul este fum, vânt, neant, speranţe neîmplinite, melancolii de neînţeles.

Şi asemenea unui suflet rănit care se întoarce pe urmele propriilor paşi, revin la galeria din faţa casei de la Santa Anita într-o seară cu azalee şi muşcate înflorite, în care am pus-o pe bunicuţa să-mi citească din Heidegger (împotriva voinţei ei) şi în care, în timp ce ea citea resemnată, iar eu mă legănam uşor în balansoar lăsându-mă în voia

gândurilor mele obsedante, o pasăre colibri care zbura deasupra ghivecelor de flori îmi încurca firul cu zborul ei şi nu mă lăsa să mă concentrez. Deodată pasărea colibri s-a aşezat pe o muşcată, timpul a încetat să mai curgă şi seara s-a eternizat brusc. În întunericul nopţii, în orbirea vieţii mele, închis în mine însumi, în camera aceea strâmtă, în patul acela scurt, între ţânţari şi împuşcături, am putut să recuperez clipa aceea în culorile păsării colibri: albastru, roşu, verde.

Deocamdată, Dumnezeu nu există, Papa este un porc şi Columbia un abator, iar eu mă învârt pe întuneric cocoţat pe planeta stupidă Pământ. Of, bunico, dacă ai trăi, dacă ochii tăi verzi-deschis s-ar întoarce să-mi lumineze sufletul! Încercam să adorm numărând morţii. Bunica? Moartă. Bunicul? Mort. Mătuşa mea Elenita? Moartă. Unchiul Ivan? Mort. Vărul meu Mario? Mort. Fratele meu Silvio? Mort. Şi eu? Mort? Morţi şi iar morţi şi mai mulţi morţi şi afară, în stradă, Columbia omorând în voie şi mai mulţi. Ce bine! Dă-i înainte, ţară curajoasă, că nu ne lipsesc şcolile, universităţile, spitalele, şoselele, podurile! Ne prisosesc jigodiile. E nevoie de o deratizare. Cum se pot numi, din punct de vedere muzical, rafalele unei mitraliere? Tril? Sau tremolo? Fraţi porci, purceluşi: scuze pentru comparaţia cu lighioana vaticană, dar se învârte prea repede globul pământesc şi mi s-a şters creierul. Nu a născut nenorocitul Pământ în cinci mii de milioane de ani, de când se învârte orbeşte, un mai mare monstru ca Papa.

S-a luminat de ziuă şi prin prăfuitele jaluzele a intrat în cameră soarele stupid. M-am sculat, mi-am pus pantalonii şi cămaşa şi m-am dus să urinez. Intrând în baie, m-am văzut din neatenţie în oglindă, că eu nu mă uit niciodată, pentru că oglinzile sunt porţi de intrare spre infern. Era o oglindă oarecare, ştearsă, fără ramă, ca într-un hotel de târfe, lipită de perete deasupra chiuvetei, şi avea ciobit unghiul de sus, din dreapta. Şi atunci l-am văzut,

scufundat până la gât în mizerie şi minciună, în adâncul oglinzii: un bătrân cu pielea zbârcită, cu sprâncenele dese şi ochii stinşi.

— Cine eşti, idiotule? l-am luat la rost. De unde te cunosc?

L-am recunoscut după sprâncene.

— Ah! am spus făcând un pas înapoi ca să mă îndepărtez de oglindă.

— Ah! spuse bătrânul idiot făcând un pas înapoi ca să se îndepărteze de oglindă.

Apoi s-a întors către closet, a ridicat capacul, şi-a deschis prohabul, şi-a scos sexul stupid şi a început să urineze.

— Să trăieşti e o afacere tristă, se gândea în timp ce urina. Momentele de fericire nu compensează nefericirea.

S-a uitat la policioara cu medicamente suspendată pe peretele cu closetul şi a căutat cu privirea euthanylul: era acolo, elixirul morţii bune, şi alături se afla seringa.

— Înainte, gândi, Columbia se împărţea în conservatori şi liberali. Azi se împarte în asasini şi cadavre.

Şi a revenit la tema lui, binecunoscuta lui temă: să insulte această sărmană ţară tâmpită şi stupidă.

— Ţară tâmpită şi stupidă! a certat-o. Iată, a sosit şi ora în care nu ai putut să câştigi campionatul mondial de fotbal, deşi inteligenţa ta stă în picioare.

De afară, din stradă, venea un concert isteric de claxoane: inevitabilul ambuteiaj care se producea în fiecare zi la şapte dimineaţa în intersecţia dintre bulevardul Nutibara cu El Jardín, singurele două bulevarde din cartierul Laureles, vechi, vechi, vechi, mai vechi decât el însuşi. Şi îndată ce îl aude, îi sare ţandăra:

— Tu, Columbia, singurul lucru pe care îl meriţi este poponarul de Gaviria, care a astupat atâtea gropi şi a construit atâtea drumuri, încât a deschis calea importului de maşini şi ţi-a ambuteiat destinul. De ce l-ai ales,

proasto, cine te-a obligat? Ţi-au pus cumva un pistol la tâmplă? Acum nu mai ai încotro să te îndrepţi (dacă te îndreptai cumva în vreo direcţie), ţară de rahat.

Dar peste vacarmul claxoanelor, deodată s-au auzit nişte împuşcături şi faţa i s-a luminat:

— Împuşcături? Ce bine! Ele fac loc copiilor pe care îi aduc pe lume!

Împuşcăturile pentru el însemnau sărbătoare: îi aminteau de petardele din decembrie din copilăria lui.

Bătrânul termină de urinat, trase apa, îşi băgă înăuntru organul stupid şi îşi închise prohabul. Trecând din baie în cameră, văzu cum razele unui soare violent străbăteau praful din aer.

— Mame prostituate! a exclamat. Vagine delincvente pe care nu le pedepseşte legea. O să aduceţi în continuare pe lume copii? Mici Gaviritas, Samperitas, Pastranitas[51], senatori, guvernatori, miniştri, ciclişti, fotbalişti, episcopi, preoţi, interlopi şefi de clan, şmecheri, papi?

Aşa era mereu: un blestem venea după altul, asemenea avemariilor dintr-un rozariu.

A ieşit din cameră şi a coborât pe scara abruptă în bucătărie să-şi facă o cafea.

— Cafea? Idiotule! Care cafea! În ţara cafelei nu există cafea!

În lipsa cafelei, puse apa la fiert şi, când apa a început să fiarbă, a pus în ea ce a găsit: oţet şi sare.

— Cancer? Singurul cancer e o femeie agăţată de cineva timp de şaizeci de ani ca o lipitoare, sugându-i sufletul!

Şi a băut delicioasa apă cu oţet şi sare, reluând, în treacăt, în timp ce o savura, blestemele la adresa „acestei ţări mizerabile unde o rasă blestemată se multiplică şi ucide”, cuvintele lui.

— Fii răi ai unei patriei rele! le strigă. Continuaţi să vă

---

[51] Diminutive ale numelor foştilor preşedinţi columbieni: César Gaviria, Ernesto Samper, Andrés Pastrana.

omorâţi unii pe alţii împlinindu-vă destinul de asasini asasinaţi! Amin. *Ite missa est.*

Terminată predica, bătrânul vai de mama lui a urcat din nou scara până în camera sa, a intrat în baie şi, a luat euthanylul de pe policioară. Şi ştiţi ce a făcut? Cu puţină vată înmuiată în spirt medicinal, a dezinfectat dopul de cauciuc al sticluţei. Ca şi cum euthanylul ar fi fost un medicament! Ca şi cum morţii s-ar putea infecta!

— Tâmpitule! îşi spuse. Ce faci?

Bătrânul tâmpit nici nu mai ştia ce făcea. Atunci, iarăşi din neatenţie, s-a văzut din nou în oglindă şi i-am văzut ochii obosiţi privindu-mă cu o oboseală infinită.

Am luat seringa de pe policioară, i-am scos capacul de plastic al acului şi, susţinând flaconul cu mâna stângă şi seringa cu dreapta, am introdus acul în sticluţă prin dopul de cauciuc, am tras de piston şi am umplut-o de euthanyl. Am pus la loc capacul acului, ca să nu mă înţep, am pus seringa plină în buzunarul cămăşii, am ieşit din baie, am intrat în cameră şi din cameră am ieşit pe culoar şi am traversat biblioteca.

M-am oprit în faţa camerei lui înainte de a intra şi am încercat să văd în semi-întuneric. Carlos, care îşi petrecuse noaptea lângă el, într-un fotoliu, când m-a văzut intrând, s-a ridicat.

— Salut, frate! l-am salutat.

— Salut, frate! m-a salutat.

L-am întrebat prin semne despre tata şi el tot prin semne mi-a răspuns că nu mai era nimic de făcut.

— Du-te şi te culcă, i-am spus, că rămân eu cu el.

Când Carlos a ieşit din cameră, m-am apropiat de pat, m-am aşezat lângă el şi m-am aplecat asupra lui: ochii lui rugători s-au încrucişat cu ai mei pentru ultima oară. Ce voia să îmi spună? Să-l ajut să trăiască? Sau să-l ajut să moară? Să trăiască, desigur. Nu a vrut niciodată să moară. Mi-am luat ochii de la el şi m-am uitat la punga de

perfuzie: prin tubul transparent de plastic picăturile cădeau încet, indecise, tăcute. Una, încă una, încă una, marcând sfârşitul timpului.

— Dacă ai şti cât te iubesc. Nu ţi-am spus-o până acum pentru că nu am avut ocazia. Şi, în plus, pentru că la ce bun să spui ceea ce este evident. O să vezi c-o să treci peste asta şi o să-ţi fie bine şi o să ajungi la anul 2000 să sărbătoreşti cu noi noul mileniu în La Cascada. Şi ştii cum? Cu o sticlă mare de rachiu, şi o ploaie de stele căzătoare pe cerul nopţii nesfârşite! Ţi-o spun eu, care sunt vrăjitor şi ştiu mai multe decât medicii. Nu trebuie să îi iei în seamă pe aceşti şarlatani.

M-am ridicat de pe pat şi m-am dus într-un colţ al camerei unde nu putea să mă vadă. Acolo, am scos seringa din buzunar şi apoi capacul acului. Apoi m-am întors lângă el şi lângă punga de perfuzie: ochii lui sticloşi, pierduţi, se uitau în tavan. Atunci am introdus acul în tubul de plastic al perfuziei, am împins pistonul şi, odată cu ultima picătură de ser, a pătruns şi euthanylul.

— Ah! exclamă.

Nu trecuse nici măcar o secundă, nu intrase nici măcar un milimetru de euthanyl în torentul sângelui. A fost fulminant. Aşa cum se întâmplase şi cu câinele. L-am privit când ochii lui se imobilizau în gol. Timpul, lacheul morţii, se opri: tati părăsise oroarea vieţii şi intrase în oroarea morţii. Se întorsese în neant, acolo de unde niciodată n-ar fi trebuit să iasă. În clipa aceea am înţeles de ce, fără ca el s-o ştie, îmi impusese viaţa, pentru ce mă născusem şi trăisem eu: ca să-l ajut să moară. Viaţa mea întreagă se termina odată cu asta.

Cu paşii moi, catifelaţi, de tăcere, fără să ridice praful pe care delăsarea Nebunei îl lăsase să se depună, intrase aşadar în casa mea, încă o dată, temuta Moarte, iubita mea Moarte, doamna mea.

— Gata, tati, afacerea asta s-a terminat. N-o să mai

suferi, du-te liniştit şi nu-ţi face griji pentru casa asta, că ştiu deja cine-o va mătura de acum înainte. Vântul neruşinat!

În timp ce puneam în buzunar seringa aproape plină de euthanyl, am auzit pe cer huruitul motorului unui avion uşor, din acelea care continuau să aterizeze pe vechiul câmp de aviaţie unde, cu o zi înainte ca eu să mă nasc, se prăbuşise şi murise Gardel[52].

— Câte avioane vor fi brăzdând în clipa asta cerul! m-am gândit. Şi câţi oameni şi animale se vor fi născând. Sau murind. Şi la urma-urmei, pentru ce? Pentru ce atâta tevatură, cum ar fi spus bunica? Pentru a îndeplini planul lui Dumnezeu? Da, bunico, pentru asta, pentru a îndeplini planul Monstrului.

Când eu ieşeam din cameră, intra Marele Idiot. Nici nu m-am uitat la el.

— Tati, i-am spus celui care nu mai auzea, cel mai mare rahat pe care l-ai făcut în viaţa asta a fost să-l concepi pe acest pui de căţea.

După Marele Idiot, a intrat în cameră Nebuna, care l-a născut. Şi după ea, în ora următoare, au tot sosit alţii – fii, gineri, nurori, nepoţi – să constate iremediabilul produs, că se alesese praful de casa noastră şi nu mai exista nicio salvare.

M-am întors în camera mea şi am golit seringa în chiuveta din baie. Ce risipă! S-a dus pe conductă suficient euthanyl pentru a trimite pe lumea cealaltă toată Columbia. Şi de ce mai înainte nu mi-am injectat puţintel, atât cât aş fi reuşit?

— De ce? m-am întrebat în timp ce coboram pe scara abruptă din spatele casei la pubela de gunoi. Pentru că dacă n-o să mă omoare scara asta într-o zi când cobor, o să mă omoare un ucigaş plătit când ies din casă.

---

[52] Carlos Gardel (1890–1935), celebru cântăreţ şi compozitor argentinian de tango.

Şi de ce un ucigaş plătit? Ucigaş plătit este cel care ucide pentru altcineva, la comandă. Adică nu mă poate omorî şi vreun individ motu proprio, din libera şi suverana lui voinţă? Bineînţeles că da. Dar se întâmplă că în imensa confuzie de lucruri care a pus stăpânire pe ţara asta adorabilă am ajuns să numim ucigaş plătit orice asasin. Chestie de semantică. Nu mai distingem pe cel care a fost angajat de cel care nu. Pentru că toţi scăpau nepedepsiţi! Haosul produce şi mai mult haos. Şi vă rog să puneţi, domnilor fizicieni, această lege drept lege supremă, pe deasupra celor ale creaţiei lumii şi ale termodinamicii, pentru că toate, cu umilinţă, provin din ea. Ordinea este un miraj al haosului. Şi nu există cale de a nu te naşte, de a împiedica viaţa, căci, odată apărută, este la fel de iremediabilă ca moartea. Şi gata, punct. Dixit.

Şi se înşală cel care crede că va continua să trăiască în copiii lui şi că se realizează prin ei. Vai, „se realizează”! Ce limbaj ingenios! Cum să se realizeze, proştilor? Nimeni nu se realizează prin nimeni şi nu există altă viaţă şi nici altă moarte decât cele proprii. Când eşti mic, crezi că lumea este a ta; trăind, înveţi că nu. Tinerii încearcă să-i dea la o parte pe cei bătrâni şi bătrânii luptă să nu se lase daţi la o parte. La atât se reduce această afacere.

Am aruncat la gunoi flaconul de euthanyl şi seringa. Un miros de portocale putrede, a fericire încinsă, a ieşit din flacon când l-am deschis. Viaţa îşi continua aşadar cursul ei şi soarele continua să se învârtă în jurul pământului, urcând, coborând, urcând, coborând, trasând zi după zi, cu un compas parcă, acelaşi arc monoton pe cer. Vai, atât de original!

Întorcându-mă în bibliotecă, m-am lovit de fetele lui Manuel şi de copiii Gloriei care ieşeau din camera tatei plângând.

— Ce! V-aţi prostit de tot? le-am reproşat. Fără lacrimi! Nu vedeţi că bunicul se odihneşte? De voi se odihneşte!

Şi i-am trimis să se joace în curte. Ce naiv, tati, să cred că vei continua să trăieşti în mine. Asta e ca şi cum, pentru a salva un tezaur, l-ai îmbarca pe un vapor care se scufundă.

Pe scara principală, eteric, străveziu ca o fantomă, Darío urca plutind într-un nor de marijuana. L-am văzut, m-a văzut, fără să ne spunem vreun cuvânt. De când se droga din nou nu mai vorbeam cu acest iresponsabil. Dacă voia să se sinucidă, treaba lui, să se sinucidă. Şi aşa sunt destui oameni pe lume. A trecut timid în camera lui tati, ca şi cum ar fi un străin care nu fusese invitat. Eu am rămas în faţa camerei, în bibliotecă, privindu-i pe cei care intrau şi ieşeau: fraţi, surori, nepoţi, nepoate, cumnaţi, cumnate. Carlos suna în acest timp la pompe funebre. După puţin timp a sosit un medic să elibereze certificatul de deces. Cauza morţii: hepatom. Exact, hepatom, care pe înţelesul tuturor înseamnă cancer la ficat, care în înţelesul creştin înseamnă moarte.

În Columbia cel puţin, formalităţile de înmormântare nu-ţi dădeau bătaie de cap. În privinţa asta, legea era destul de înţelegătoare, de umană. Dacă nu te lăsa să trăieşti, cel puţin te lăsa să mori. Altfel, dacă hoţilor din Congresul columbian le-ar trece prin cap să reglementeze şi înmormântările, am avea acum nu mai puţin de cinci milioane de cadavre neîngropate, îngrămădite în case unul peste altul, în diferite grade de descompunere, unele mai putrede decât altele. Ce tentaţie pentru vulturi! Bieţii de ei! Ca şi cum mie mi s-ar pune dinainte un întreg liceu de băieţi în pielea goală şi eu să nu pot nici măcar să-i ating.

În Mexic îţi dau mai multă bătaie de cap, acolo trebuie să dai şperţ (adică mită, şpagă) ca să-ţi poţi înmormânta tatăl. Şi trebuie să cumperi sicriu, chiar dacă tu te gândeşti să-l arzi. Puneţi mortul în sicriu, şi imediat îl vor scoate pentru a-l arde în pielea goală. Şi sicriul? Ce se întâmplă cu sicriul? Păi dacă nu vrei să-l iei acasă să-l

foloseşti ca pat, îl donezi celor săraci, îl laşi firmei de pompe funebre. Care, îndată ce ieşi cu coada între picioare, îl vinde ca nou următorului mort la rând. Şi săracii? Să mănânce rahat săracii, să-i înmormânteze măsa. Şi guvernul? Nu intervine în asemenea abuzuri guvernul? Sigur că intervine! Trimite un funcţionar să inspecteze pompele funebre şi funcţionarul îşi ia şi el partea lui de la firmă. Ca să se nască şi să moară, ca să mănânce şi să-şi facă nevoile, cetăţeanul din Mexic va avea mereu în faţă un funcţionar cu mâna întinsă. Sau un poliţist. Dar ţara funcţionează bine. Cu mită, totul merge: traficul maşinilor, vânzarea de electrocasnice, circulaţia sângelui, târfele preşedintelui, paşapoartele celor care călătoresc, înmormântările celor care se duc. Mita este o invenţie genială. Ca roata.

Şi alt loc unde, de asemenea, este o fericire să mori, este Cuba, unde ai înmormântarea asigurată. Cine vrea să rămână în Cuba, este sigur că-l înmormântează Fidel: cu banii trădătorilor fugiţi la Miami. Şi pe mine? Pe mine cine o să mă înmormânteze? Poate Papa! Pe care de acum înainte îl voi scrie cu literă mică, pentru că majuscula e prea mult pentru un asemenea parazit.

După ce a plecat medicul, au venit cei de la pompe funebre şi s-au dus în camera lui tati. Avea ochii deschişi? Nu ştiu. Se instalase deja rigiditatea? Nu ştiu. Era încă în pijama? Nu ştiu. Ştiu că oamenii de la pompe funebre l-au întrebat pe Carlos dacă tati avea ceva de valoare asupra lui şi Carlos le-a răspuns:

— Singura valoare este el.

L-au pus pe targă, l-au acoperit cu un cearceaf, au ieşit în bibliotecă şi, trecând printre noi, au coborât cu el pe scară. Cu capul plecat, parcă scuzându-se că există, Darío s-a dat la o parte făcându-le loc să treacă. Niciodată nu mi s-a părut mai pierdut în această viaţă şi mai aproape de dezastrul meu. Perplexitatea lui îmi sporea propria

perplexitate, eşecul lui se adăuga la al meu. Bine măcar că tati murise fără să ştie că el avea sida.

— Şi dacă ar fi ştiut, ce? i-am răspuns citindu-i gândurile. La urma-urmei, el ţi-a dat sida acestei vieţi.

Acoperind cu mantia ei pereţii înalţi ai bibliotecii, Moartea râdea din tavan. Am eliminat tavanul, am eliminat pereţii, am eliminat podeaua şi am rămas suspendat în neantul infinit şi întunecat privind stelele lui Dumnezeu. Sudul era jos, la picioarele mele; nordul, sus, deasupra capului meu; occidentul, în stânga, pe partea inimii mele; şi orientul, opus occidentului, la dreapta mea. Răsucindu-mă în vid, am ajuns cu capul în jos şi eternitatea Preaînaltului a rămas cu picioarele în sus. Singurul punct de referinţă în spaţiu sunt eu. Altul nu există. Iar o cameră este un cub plin de aer şi într-o casă – mai multe cuburi.

Am coborât cu Carlos în spatele brancardierilor. În capul scării, pe care nu o cobora niciodată pentru a nu trebui să urce după aceea, Nebuna privea cum pleca pentru totdeauna cel care fusese servitoarea ei.

Când am ieşit în stradă, radioul din maşina de la pompe funebre anunţa zgomotos ultimele ştiri: că Gavirita a declarat, că Samperita a decretat, că Pastranita a ordonat. Pe tati l-au însoţit la despărţire cu acest rahat. Ce să-i facem, în rahat ne naştem, trăim şi murim.

După două ore, funcţionarii firmei de pompe funebre s-au întors de la crematoriu cu cenuşa într-o urnă. Dumnezeu ştie pe unde a ajuns urna în acel haos din casă. În ceea ce priveşte cenuşa, o port de atunci la piept, pe partea stângă, în cripta care a devenit inima mea. Cel care trăieşte mult, poartă cu el mulţi morţi, este firesc. Aşa stabileşte cea dintâi lege a viilor sau legea proporţionalităţii morţilor, pe care am descoperit-o eu şi care stipulează o relaţie directă între anii pe care îi trăieşte omul şi morţii care îl apasă, numărul lor crescând odată cu durata vieţii: $v=m^2d$ (v este egal cu m la pătrat

înmulţit cu d), unde v înseamnă viu, m înseamnă mort şi d, constanta universală a dezastrului, care, fiind o „constantă”, se schimbă „în mod constant”, asemenea spaţiului lui Einstein: se îndoaie, se strânge, se întinde, se lărgeşte, se lungeşte. A se vedea tratatul meu de tanatologie „Între fantasme”[53], unde se găsesc toate astea explicate foarte bine, în cuvinte simple şi cu numeroase exemple luate din viaţa de zi cu zi. A ajuns cam la a cincisprezecea ediţie.

După moartea lui tati, am plecat la dracu-n praznic, jurând să nu mă mai întorc niciodată în Columbia. Să nu spui însă niciodată în apa asta nu voi mai bea, pentru că exact din apa aceea vei mai bea, fiindcă este ca un blestem al Columbiei. Nu trecuse un an de la moartea lui tati şi mă întorceam deja pentru alta. Taxiul cobora din curbă în curbă, spre Medellín, pe vechea şosea îngustă din Rionegro, unde le-a trecut prin cap sa construiască noul aeroport, ca să se aleagă praful de peisaj. O curbă, altă curbă, altă curbă, la dreapta, la stânga, trecând din zona înaltă, friguroasă, la zona caldă, legănându-mă într-un du-te-vino al amintirilor. Pe aceeaşi şosea îngustă am urcat şi am coborât de nenumărate ori cu Darío în Studebaker-ul nostru, plin de frumuseţi. Cât a trecut de atunci? Ani şi ani. O maşină ca a noastră astăzi este piesă de muzeu şi valorează o avere. În ceea ce priveşte frumuseţile acelea, dacă mai trăiesc, nu mai sunt buni, vai, nici ca hrană pentru leii de la grădina zoologică sau pentru a face din ei mezeluri. Asta e, la reglarea finală de conturi, le merge mai bine automobilelor decât oamenilor. În fine, să lăsăm.

Câmpul, spălat recent de ploaie, defila prin faţa ferestrelor taxiului, cu verdele lui curat. Ici-colo, pe marginea drumului sau de la înălţimea vreunui deal, vechile căsuţe ţărăneşti cu pereţii văruiţi în alb, cu

---

[53] *Entre fantasmas*, ultimul din cele cinci romane autobiografice ale lui Fernando Vallejo din ciclul *Râul timpului.*

pridvoarele lor cu parmalâc din zăbrele de lemn şi cu ghivece pline de flori pe pervaz, mă priveau trecând şi îmi făceau semne cu mâna.

— Adio! Adio, Fernando!

— Cum? Sunteţi încă aici? Nu v-au demolat încă?

— Încă nu. Suntem în continuare aici şi, ca întotdeauna, atât de frumoase.

Şi constatam cu durere că timpul infam nu le-a distrus încă doar pentru a-şi bate joc de mine, pentru a-mi aduce aminte ceea ce am fost cândva şi, odată cu mine, toată Columbia, nişte copii nebuni, care nu vom mai fi niciodată, pentru că am îmbătrânit şi ne-am pierdut pentru totdeauna inocenţa şi, odată cu inocenţa, speranţa. Ne-am risipit iluziile pe drum şi pe ultimele care ne mai rămăseseră le-am ars ieri pe un rug pe care l-am aprins în mijlocul curţii.

Taxiul cobora în continuare şi începusem deja să simt căldura din Medellín. Rămăseseră în urmă căsuţele ţărăneşti scânteind în lumină, licărindu-mi în priviri, cu pridvoarele lor de lemn, cu ghivecele pline de flori, cu pereţii văruiţi, spunându-mi adio pentru totdeauna, pentru că ştiau deja, înainte ca eu s-o ştiu, ceea ce era scris în cartea destinului, că nu ne vom mai vedea niciodată.

— Aţi fi atât de amabil, domnule taximetrist, să opriţi radioul? Sunt sătul până peste cap de Pastrana[54]. Ca să nu-l mai aud pe homosexualul ăsta, vă plătesc dublu faţă de cât va arăta aparatul de marcat.

Atât de bătrân m-o fi văzut asasinul, atât de terminat, atât de neajutorat, că, în loc să mă omoare, a stins radioul. Celui care vrea să se sinucidă îi dau un sfat: să oprească un taxi pe orice stradă din Columbia, primul taxi care trece pe acolo, oricare-o fi el; să urce şi, imediat după ce porneşte, să-i ceară şoferului ceea ce i-am cerut eu. Şi va avea soluţia sfântă pentru toate relele din această viaţă, expediat rapid spre cealaltă. Deşi, e adevărat, nu ştiu cu

[54] Andrés Pastrana: preşedinte al Columbiei între 1998 şi 2002.

ce. Nu ştiu dacă va fi un cuţit, o macetă, un revolver, o rangă de fier sau un piolet. Nu ştiţi ce este un piolet? Nu are importanţă. Nu o să fie nevoie să mergeţi să căutaţi într-un dicţionar: îl veţi vedea!

— Mulţumesc. Cu radioul stins, pot să gândesc mai bine.

Îţi aduci aminte, Darío, de Studebaker, invidia tuturor în Medellín? I se spunea „patul ambulant” şi oraşului ăstuia sărăntoc, unde doar cei bogaţi aveau maşină, îi crăpa fierea de ciudă.

— Poponarilor! ne strigau când ne vedeau trecând, cu maşina noastră extraordinară, plină ochi cu băieţi.

Poponari? Asta era ca şi cum Cuba moartă de foame le-ar striga Statelor Unite: imperialiştilor! Le aruncam câte un cubuleţ de supă concentrată Maggi pe fereastră şi nici nu-i luam în seamă.

— Faceţi copii în continuare, tâmpiţilor, şi nu ne mai purtaţi de grijă nouă.

Chiar pe aici, pe unde merg acum când intrăm în Medellín, prin cartierul Buenos Aires, de câte ori nu am trecut noi în sens invers cu acel Studebaker plin de băieţi! Scăpaţi din oraş şi de bârfele lui congenitale, la prima oprire, acolo, pe marginea drumului, sub lumina lunii şi privirea tulbure a lui Saturn, după prima înghiţitură de alcool, începeau să-şi scoată hainele de pe ei. Un pârâiaş susura clipocind în apropiere şi se auzeau vacile mugind. Muuuu, muuuu, muuuu. Nu-i aşa că-ţi aminteşti, frate? Darío: după o sută de ani, care nu înseamnă nimic şi trec rapid, o să vezi că în oraşul ăsta mizerabil o să ne ridice statui.

Taxiul a oprit în faţa casei mele, i-am plătit cursa asasinului, am coborât, mi-am luat geamantanul, am sunat şi mi-a deschis Marele Idiot, care nici nu s-a obosit să mă salute. Mi-a întors spatele şi a plecat, lăsându-mă în uşa de la intrare cu salutul meu pe buze şi cu geamantanul în mână. L-am lăsat jos şi în clipa aceea am zărit Moartea pe

scară.

— Cum? Din nou aici? m-am răstit eu la ea. Te credeam moartă, ca Dolores del Río. În fine, fii şi tu bună la ceva, femeie, şi ai grijă de geamantanul meu până mă întorc şi-l duc la mine în cameră, că am venit să-l văd pe fratele meu.

Cu un gest scurt, ironic şi dispreţuitor, mi-a făcut semn spre grădină.

— Să nu laşi pe nimeni să intre! i-am poruncit. Nu cumva să-ţi treacă prin cap să deschizi uşa asta vreunui asasin.

Am închis uşa şi m-am îndreptat spre grădină cu inima tremurând. Într-un cort improvizat din cearceafuri întinse pe sârmele de rufe, îşi instalase hamacul.

— Darío, băiete, parc-ai fi în cortul unui şeic!

L-am strâns tare la piept şi am simţit că eram din nou copii şi că ne făceam în curte un cort de exploratori, susţinut cu cozi de mătură, pături, cuverturi şi cearceafuri, convinşi că eram în Africa şi se lăsa noaptea.

— Gruah! Gruah! se auzi deodată o umbră fâlfâindu-şi aripile din mangotier către prun.

— De zile întregi e o pasăre care tot vine pe aici, îmi explică el, dar, oricât mă străduiesc s-o văd, nu reuşesc. Îmi scapă mereu, mereu.

S-a aşezat din nou, cu mare dificultate, în hamac şi şi-a văzut mai departe de treabă: curăţa de seminţe şi impurităţi un pachet de marijuana pe care o întinsese pe una din măsuţele alea imbecile, numite norvegiene, cu picioare ascuţite, clătinându-se tot timpul, pe care le făcuse Argemiro, geniul, in illo tempore. Scotea câte o semincioară de aici, una de dincolo şi le arunca unde se nimerea pe iarba din grădină.

— Mi-a adus-o cadou Anibal-junior, mi-a spus. Foarte bună. O vând la poliţie.

— Învelită în paginile ziarului „El Colombiano”?

— Îhî.

— Tot e bun la ceva ziarul ăsta de scandal.

Şi, în timp ce mâinile lui descărnate, fantomatice, îşi vedeau de treaba lor, curăţând meticulos, fără grabă, iarba sfântă a haşizilor, pe care o scotea din hârtia de ziar, am început să vorbim, de una, de alta, despre progesteronul care îi provoca reţinerea lichidelor în corp şi de frumuseţea de băieţi de altădată, când nu existau aceste blestemate calamităţi: sida şi internetul, şi când bătrâneţea ni se părea la fel de îndepărtată ca ziua în care se spune că se va stinge soarele. Să se stingă, că nu degeaba Dumnezeu înteţeşte, cu mâna Diavolului, focul sub cazanul cu smoală fierbinte din infern. Sau, mai ştii, ne va tăia bătrânul ticălos şi încălzirea centrală de acolo, de sub pământ!

— Bolile sunt de două feluri, i-am explicat: cele care se vindecă şi cele care nu. Cele care se vindecă, se vindecă singure sau cu antibiotice. Şi cele care nu, le vindecă Sfânta Noastră Mamă, Moartea, leacul leacurilor.

— Exact, a fost el de acord, nepăsător, ca şi cum lucrurile nu îl priveau pe dânsul.

Apoi a răsucit ţigara de marijuana într-o foiţă marca Pielroja, pe care a lipit-o cu salivă, şi a început s-o fumeze trăgând adânc din ea. Şi, în timp ce fumul misterios îi ameţea sufletul, îşi aduse aminte de un băiat negru extraordinar pe care l-am acostat în Central Park din New York, într-o noapte de vară.

— Of, Darío, ai ajuns ca bătrânii, trăieşti doar din amintiri.

— L-am dus în apartamentul nostru din clădirea Amiral Jet, unde eu eram „super”[55] şi l-am aşezat între noi doi, la mijlocul patului.

— Şi ni-l treceam de la unul la altul ca pe o minge de ping-pong. Ce noapte fierbinte, frăţioare!

---

[55] *Super,* prescurtare pentru *building superintendent,* persoană care, în Statele Unite, se ocupă cu întreţinerea unei clădiri.

Şi am început să-l binecuvântez pe Dumnezeu pentru că ni-l oferise pe frumosul acela şi pe atâţia alţii, pe nemeritate, şi să-l blestem pe acest papă ipocrit care se pretinde ecumenic. Ia să vedem! S-a culcat vreodată cu un negru acest tubercul albicios?

În acel moment, Nebuna a apărut la fereastra ei de la etaj, spunând:

— Ce plăcere îmi face să îi văd pe cei doi frăţiori împreună, ce mult se iubesc!

Plăcere? O fi existat vreodată mai multă neruşinare? Doar într-o minte bolnavă şi cinică putea să încapă o asemenea minciună. Toată viaţa a făcut tot ce putea face ca să ne separe, îngrămădind copii peste copii în azilul de nebuni furioşi din casă, ca şi cum spaţiul s-ar putea dilata! Cum să se dilate, nenorocitul, astea sunt halucinaţii de-ale lui Einstein! Până când într-o zi (picătură cu picătură, se sparge stâna) şi-a atins scopul şi l-a fătat pe Marele Idiot, creatura diformă, Cristosnebunul, care reunea, el singur, fără vreun alt amestec din altă parte, cu o puritate absolută, cauzată de perturbaţiile geneticii, toate genele furioase ale imbecilităţii neamului Rendón.

— Nu e zi în care să nu descopăr ceva, Darío. Cristosnebunul este ca oaia Dolly: e o clonă.

M-am ridicat şi l-am lăsat în grădină, în hamacul lui aerian de marijuana, m-am întors în vestibul să-mi duc geamantanul într-una din camere şi să văd unde mă pot instala în zilele care mă aşteptau.

Şi Madame la Mort? Est-ce-qu’elle était partie? Cu treizeci de mii de asasinate pe an în ţara asta dementă, fără să-i socotim şi pe cei pe care îi trimite pe lumea cealaltă infarctul, tuberculoza, malaria, Pablo Escobar, poliţia, autobuzele şi automobilele (cu vărsare sau fără vărsare de sânge), sărăcuţa nu mai pridideа. Muncă şi iar muncă şi iar muncă. Şi ambiţia de a ieşi mereu în faţă, în stilul papei, care o mănâncă în fund zi şi noapte şi nu îi dă

pace... La orice înmormântare trebuie să fie prezentă.

Dar ce credeam eu? Că plecase? Când urcam scările cu geamantanul în mână, a început să râdă de mine, nenorocita.

— Dove sei, stronza?

Unde era? Invizibilă precum Atotputernicul, era peste tot: se învârtea ca un electron nebun în inima unui atom.

— Ha! Ha! Ha! râdea ea batjocoritor cu un hohot oribil cum nu auzeai nici în cantata „Oedip Rege” a răposatului meu maestru de armonie, Roberto Pineda cel surd.

— De ce râzi, proasto? am apostrofat-o. Servitoarea lui Dumnezeu!

Cu asta a primit ce-a meritat şi a amuţit. Nimeni de când lumea asta este lume nu îi spusese un adevăr mai amar.

— Orice lucru are un început, femeie, vezi şi tu.

În tăcerea care a urmat am aruncat o privire în camera lui tati, în bibliotecă, cercetând totul, şi toate erau la locul lor, exact aşa cum le lăsase el. Dincolo de eternitatea cu primele ei straturi de praf, nimeni, în timpul care trecuse, nu atinsese nimic. Cărţile lui erau tot la locul lor în bibliotecă, hârtiile pe biroul lui din verandă, costumele în dulapul din camera lui. Costume modeste marca Everfit din timpurile de altădată, pe care le purta în Columbia lumea onorabilă. Dar cât timp a trecut de când rasa asta idioată dispăruse din această ţară. De aceea, astăzi, nimeni în ţara lui Caco nu mai poartă costume Everfit: nici măcar hoţii din interiorul Parlamentului şi nici cei din afara lui. Cred că au închis deja şi fabrica.

Dacă memoria nu mă înşală (că uneori se mai întâmplă), am povestit deja că în spatele casei, pe terenul unde se află grădina, Alfonso García, un nepriceput, rudă cu noi, ne construise două camere ca să mărească spaţiul: nişte cămăruţe mititele, cu două camere mici de baie, toate reduse la minimum, ca într-o căsuţă pentru păpuşi fabricată de Argemiro. Într-una din ele m-am instalat eu,

ca să fiu aproape de Darío, care, dacă mă luam după nenumăratele medicamente care se îngrămădeau pe un birou, o ocupa pe cealaltă: antiacide, antibiotice, antipiretice, antiparazitare, antipaştelemăsii, antintiinflamatorii, antimicotice.

— Gunoi! Gunoi! Gunoi!

Şi, în acord cu ce spuneam, aruncam la coş jumătate din lista de medicamente a secolului XX. Pe noptieră, pe comodă, pe jos, peste tot, impudice mucuri de marijuana lăsate la întâmplare şi în văzul tuturor, ca nişte prezervative flasce folosite recent şi aruncate, cu mii de milioane de potenţiali cretini morţi înăuntru.

— Asta e bine. Marijuana creşte apetitul şi adoarme spiritul.

Pe care mie nimic nu mi l-a putut adormi, în nopţile care au urmat: nici somnifere, nici binecuvântări, nici blesteme, nici tipicele lovituri Rendón cu capul de perete. Pur şi simplu, îmi dispăruse pentru totdeauna somnul. Şi pe deşertul insomniei, sarabanda diavolească a ţânţarilor pe care o stârnea noapte de noapte câinele López cu somităţile lui. Încercând să scap de această oroare, treceam din amintire în amintire cu Darío, în trecut, şi aşa mă întorceam, de exemplu, cu el de mână, la Admirai Jet, de pe Strada 80 din West Side în New York, o clădire de derbedei în care am locuit şi noi într-o vară, la două străzi de Central Park, şi la orgia lui continuă de homosexuali, printre copaci. Ce timpuri, Sanctitatea Voastră, atât de nefericite, dar atât de minunate! Sau poate mi se pare mie. Poate pentru că timpul trecut întotdeauna ni se pare că a fost mai bun.

Iată portretul în cuvinte al monstrului: şapte etaje cu treizeci de apartamente de carton, cu riscul permanent să ia foc şi să se înalţe la cer făcute scrum cu ocupanţii lui cu tot, câţiva negri şi portoricani excretori de ambe sexe, drojdia speciei bipede pe care nu ştiu ce birou demagogic

al municipalităţii voia s-o vindece de dependenţa ei de heroină într-un experiment numit „pilot”, pentru care l-au angajat pe Darío, imigrant fără documente, cu un salariu minim şi o muncă de „super”, adică de portar, plus măturător, gunoier, vidanjor şi judecător de pace. Eu, fratele şomer al victimei şi, ca şi el, fără un loc unde să-mi pun capul, l-am ajutat să facă faţă sarcinilor primite. Şi iată-mă cu o găleată de servitoare şi o sondă de instalator desfundând closetele negrilor, Sanctitatea Voastră. Care ştiţi cum sunt? Identice cu ale albilor, lucrul ăsta nu se schimbă. În umilele funcţiuni excretoare, albii nu diferă de negri, câinii de şoareci, necredincioşii de dumneavoastră. Dumnezeu, în această privinţă, i-a făcut egali pe toţi muritorii.

Oficiantul introduce sonda şi răsuceşte până ce, cu puţin noroc (şi în cazul în care nu au aruncat în closet şi fetuşi), desfundă tubul. După aceea, el trage de lanţ şi inefabilul curge, se scurge către măruntaiele oraşului pentru a duce în cântecul apei, până în cele mai profunde măruntaie ale subsolului, lumina Evangheliei. Cred sincer că orice papă trebuie să ştie aceste lucruri înainte de a începe să vorbească. Păi, nu? Magister dixit urbi et orbi!

Într-o seară, în timp ce desfundam, într-un miros pestilenţial, closetul negresei Evelyn, odăiţa începe să se zgâlţâie din cauza unor atacuri furioase, ca ale unui scos din minţi, ca şi cum s-ar cutremura pământul.

— It’s Dick, m-a informat Evelyn, cu simplitatea cuiva care spune că e cald.

Şi era Dick, într-adevăr, un porc de negru, porc evanghelic, gras şi unsuros, căruia nici heroina, nici sfânta Biblie nu îi temperau poftele, încercând să foreze din cealaltă parte a băii, cu instrumentul pe care tatăl nostru Adam Australopitecul l-a pus în funcţiune în grădina lui acum patru milioane de ani, când s-a dat jos din copac şi datorită căruia suntem aici, fragilul perete de rigips care

ţinea loc de perete şi ne despărţea de apartamentul lui, mă rog, de cocina lui. Primul lucru care a apărut prin spărtura din perete a fost capul negru, lucios, căruia i-a urmat, în urma unei asalt violent, dur ca un metal, burghiul imens, colosal, nemaipomenit, de o grosime extraordinară, lung de cel puţin douăzeci şi cinci de centimetri (sau zece inci, dacă măsuraţi, Preasfinte Părinte, în sistemul englez) până la baza creaţă prin care se unea de corp.

— What? am exclamat.

— Yes, a răspuns condamnata, cu un „da” pe cât de limpede, pe atât de stupid.

Ca un braţ încordat şi ridicat în unghi drept ca şi cum te-ar băga în aia a mă-tii, cu arterele umflate şi venele pe punctul să explodeze, împingând, băgând, vibrând, zvâcnind, impresionantul instrument a ejaculat cu spasme violente, inundând cu lichidul lăptos şi vâscos pardoseala murdară a băii.

La dracu’! De ce a făcut Dumnezeu atât de rău lucrurile? Un aparat atât de fantastic ataşat unui asemenea om scârbos... Nepătrunse sunt căile Domnului! Atotputernicul se comportă uneori ca ageamiul de Alfonso García.

— What sign are you, super? m-a întrebat Evelyn.

— Scorpio. And you?

— Virgo.

— Virgo? Ha, ha, ha!

Ce m-a mai făcut să râd, blestemata! Negrii, Sanctitatea Voastră, nu au suflet, nu-i socotiţi în turmă. Leneşi din fire, singurul lucru pentru care sunt buni (dar nu întotdeauna) este sexul. Oxidul de azot nitric îi umflă în faţă şi îi face să respire prin spate.

Dar marele personaj din clădirea Admiral Jet nu era Dick, ci Sam, alt dobitoc hijueputa: un malaxor de gunoi, furios şi megaloman, care oficia în subsol. Tot ceea ce se arunca pe ghenă de la cele şapte etaje – seringi fără heroină, reviste pornografice, tampoane vaginale, chiloţi

murdari de rahat, adidaşi împuţiţi, resturi de mâncare, ambalaje de lapte, cutii de carton, sticle, conserve, borcane, zdrenţe, fetuşi – pe toate le măcina cu un vuiet de uragan şi ni le înapoia comprimate în nişte săculeţi. Dar cât cântăreau aceşti saci blestemaţi! O sută de kile, două sute, o jumătate de tonă, o tonă, două. Şi dacă măsurau patruzeci de centimetri, cel mult... Atunci am înţeles eu ce erau găurile negre din univers: materia comprimată până la o densitate demonică. Aşa cum, atunci când dumneata, dragă prietene, cumperi un apartament, ceea ce ţi se vinde este aer închis între patru pereţi, tot aşa atomul nu este altceva decât nişte suspine ale electronilor care se învârt în jurul unui nucleu minuscul, separaţi de el de neant, de un neant imens, gigantesc, monstruos, ca acela care există între stele, neantul lui Dumnezeu. Treaptă după treaptă, pe scara de la subsol, ajutându-ne unul pe altul, Darío şi cu mine, reuşeam cu mare greutate să scoatem în stradă, unul câte unul, acei saci, ca să-i ia de acolo, ridicându-i cu o macara, maşina de gunoi. Schilodiţi, cocoşaţi, şchiopi, cu coloana vertebrală ruptă, ne întorceam în apartamentul nostru de la parter, cel al lui „super”, să fumăm marijuana şi să aşteptăm, să vedem ce băiat din Central Park ne făcea o vizită: alb, negru, galben sau arămiu.

— Super, super! se auzeau atunci bătăi insistente în uşă.

Ce s-a întâmplat? Ce s-a întâmplat? Vreun băiat? O frumuseţe? Ce băiat! Ce frumuseţe! Era Dick, negrul, negrul Dick, venea fiindcă i s-a înfundat din nou closetul.

— Oh, no, not again! exclama Darío în engleză, disperat, furios.

Şi, cu o bară de fier pe care o avea întotdeauna la îndemână pentru asemenea situaţii, o bară ad-hoc, îi aplica recidivistului, în engleză, o lovitură în cap.

Şi o sfântă vindecare a erecţiilor negrului. Niciodată nu a mai perforat vreun perete, pramatia, şi niciodată nu i s-a mai sculat!

Eu am spus mereu că negrii au sexul închistat în cap. Trebuie să li-l scoţi de acolo cu lovituri de bâtă. Păi, ce? O să permitem la nesfârşit acestor smintiţi să continue nepedepsiţi distrugerea clădirilor. Adică, de ce? Suntem cumva candidaţi democraţi? Jos, Isus Cristos! Trăiască rasismul! Moarte democraţiei proxenete!

— Darío, l-am sfătuit, data viitoare când mai loveşti cu bara pe vreunul în cap, calculează bine, să nu-ţi fugă mâna şi să ajungi pe scaunul electric.

— Ei, da! În statul New York nu mai există scaun electric, l-au abolit de mult!

Mă duceam atunci, liniştit în privinţa asta, la subsol, să văd ce mai făcea Sam şi să le duc un pic de mâncare surioarelor mele, şoricuţele[56].

— Fetelor, am sosit! Le anunţam intrând cu o farfurie mare de orez pe care-o ţineam cu amândouă mâinile. Hai, veniţi aici, veniţi!

Apăreau, ascultându-mi chemarea, din întunecatele cotloane ale subsolului. Veneau din lăcaşurile lor de nefericire, din umilele canale unde ajungea mizeria omenească, dar nu şi mizericordia lui Dumnezeu. De ce veneau? Să mă vadă, să mă salute, să mă iubească. Cu religiozitate, echitabil, fără să le permit să se agite prea mult, păstrând ordinea, îngenuncheat pe ciment, le împărţeam orezul, bob cu bob, pe care li-l dădeam în gură (fiţi atenţi că am spus „gură”, nu „bot”), din care scoteau limbile, limbuţele umede ale enoriaşelor mele, venite la împărtăşanie, ca să primească anafura. Şi, într-o seară, când mă ocupam cu acest lucru, o şoricică pe care o remarcasem, fiindcă era foarte drăgăstoasă, Maruquita, urcată, pentru a fi la înălţimea mea, pe soclul de ciment armat pe care se odihnea Sam, începu să-mi lângă obrazul.

— Ay, Maruquita, ce nebună eşti! Nu ţi-e frică să nu te infecteze oamenii?

---

[56] În limba spaniolă, cuvântul „şoarece” este de genul feminin: „rata”.

Am dat dracului imparţialitatea şi i-am dat o porţie dublă. Nu cereţi imparţialitate în iubire, pentru că iubirea este oarbă.

— Fetelor, plec, pa, pe curând. La ora zece vine în vizită la noi o frumuseţe de băiat din Central Park. Şi mai lăsaţi sexul, că nu mai aveţi loc şi s-a terminat şi orezul!

Când tocmai plecam, ceva de sus a căzut pe Sam şi nebunul s-a pornit. Nebunul, monocordul, energumenul, nervosul, maniacul, monotematicul. Şi aşa cum un câine turbat începe se latre, tot aşa a început el să macine. Alte săculeţe sunt gunoi presat, pentru Dumnezeu, ce coşmar!

Mort cum sunt, plutind în aer peste această cameră şi peste viaţa mea, părăsesc prin suverana mea voinţă şi cu o reală plăcere clădirea Admiral Jet pentru a mă întoarce cu Darío, într-o noapte întunecoasă, în Columbia, în abator. Pe una din acele pretinse şosele fantasmagorice din ţara lui Thanatos pe care în timpul nopţii nu trece niciun om viu, pentru că ar fi ucis şi scăpat astfel de suferinţe, mergem în acel Studebaker al nostru plin de băieţi, urcând curbă după curbă El Alto de Minas, un vârf de munte oarecare din Anzi, pierdut în imensitatea amintirilor mele. Farurile perforează ceaţa şi deschid în burta hăului două găuri de lumină, dar prin ferestrele laterale nu se vede nimic: ştim că de-o parte şi de alta a şoselei stă abisul pândindu-ne. Şi după o jumătate de secol el este în continuare acolo, nenorocitul, la fel, aşteptându-ne, pentru că, oricât alcool ar bea, Darío nu pierdea niciodată controlul. Conducea cu mână sigură şi cu o intuiţie rară, supervizat de Duhul Sfânt. Curbă la dreapta, curbă la stânga, altă curbă la dreapta, alta la stânga şi, aşa, din curbă în curbă, urcam pe spirala abruptă. Odată ajunşi, uf, în sfârşit, sus, pe coama muntelui, pe abruptul Alto de Minas, am oprit să tragem o duşcă de rachiu şi am coborât din maşină. Sticla trecu de la gură la gură, de la un băiat la altul şi, în timp ce licoarea binecuvântată se termina, ne

încingeam.

— Dezbrăcarea, frumoşilor! Sau credeţi că am urcat până aici să admirăm peisajul?

Nu se vedea la o palmă. Ceaţa era atât de deasă, că puteai s-o dai la o parte cu mâna. Şi frigul? Care frig! Pentru asta exista rachiul, ca să ne încălzească motorul pe dinăuntru. Ziuă sau noapte, indiferent dacă poţi să vezi sau nu ceva, nu există un loc mai bun pe planeta Pământ pentru a bea o gură de rachiu decât El Alto de Minas, urcând din Medellín la Santa Bárbara pentru a coborî apoi prin La Pintada. Şi o spun eu, care am umblat un pic prin lumea asta. Acolo se produce întrepătrunderea absolută a locului cu alcoolul şi a alcoolului cu sufletul. O fi vreo raţiune în faptul că această băutură binecuvântată domneşte în Columbia de două sute de ani, necontestată, inepuizabilă, fără s-o poată detrona nimeni şi nimic s-o poată înlocui. Din ea se hrănesc partidul conservator, liberal, Biserica Catolică, traficul de droguri, lumea interlopă obişnuită, gherila, iluziile, ambiţiile, visele. Iluzia lui Cristos se va termina într-o zi în această ţară inconstantă. Rachiul, niciodată. Fără rachiul din trestie de zahăr, Columbia nu este Columbia. Unitatea lor este consubstanţialism hipostatic.

Dezbrăcaţi, dar învăluiţi în ceaţă, vrăjiţi, ce făceam în vârful acelui drum pustiu unde noaptea nu se aventura niciun suflet? Domnule, existam, ceea ce facem toţi în toate zilele, ducând cum putem mai bine această afacere.

Ne întoarcem la Studebaker şi începem să coborâm pe celălalt versant al muntelui. Şi iată-ne din nou mergând ca nebunii, în zig-zag pe marginea prăpastiei, şerpuind pe serpentine, în patul nostru ambulant.

La o curbă oarecare, să zicem la cea cu numărul zece mii douăzecişiunu, în Columbia, se trece brusc, fără vreun anunţ prealabil, din zona rece la zona caldă dacă se merge la vale şi invers, dacă se urcă. Astfel încât, prietene

european, locuitorii mai sus-menţionatei curbe (o familie tinerică, având vreo cincisprezece copii îngrămădiţi, sordid, într-o căsuţă cu o singură cameră) trec de la iarnă la vară când coboară un metru sau de la vară la iarnă dacă urcă, îţi vine să crezi? Aşa de nebun este tropicul. Şi, dacă mergând într-un autobuz sau un automobil, vă apar în cale nişte stânci ca şi cum s-ar fi prăbuşit pe şosea, atunci adio şi n-am cuvinte, pentru că e vorba de fapt de un baraj al bandiţilor, şi ceea ce se va întâmpla nu mai înseamnă o simplă trecere de la o climă la alta, ci de la lumea asta la cealaltă. Ca să murim ne naştem, şi restul sunt poveşti. Să nu uiţi, prietene. Memento mori.

Deoarece amintirea mea vine la vale, făcând să scârţâie cauciucurile, iată că, la a nu ştiu câta curba, încep să inspir aerul zonei calde şi să simt, între efluvii de cocini de porci şi de grajduri, ca un fulger luminând noaptea întunecată, un miros parfumat care îmi aminteşte de ferma Santa Anita, un miros de flori de portocal, de pomi înfloriţi.

Exista la Santa Anita o plantaţie de portocali şi, între ei, unul care făcea nişte portocale fantastice, „cu ombilic”, numite aşa datorită unui ţumburuş de pe coajă, zbârcit ca un ombilic. Dulci, dulci, dulci. După părerea bunicului meu, care era un ignorant, trebuia să le tai doar cu „semiluna” (un cosor ascuţit, cu mâner de lemn, pe care îl păstra în camera lui), şi doar seara, pentru că dacă le curăţăm coaja cu mâna la lumina soarelui, se usca portocalul. Pentru a-i dovedi că nu era aşa, că nu se usucă, şi, în plus, pentru că nu putea să ne impună voinţa lui, curăţăm portocalele cu mâna sub soarele amiezii. Of, bunicule, în ce stare de nervi te aduceam din dragoste, pentru că te iubeam! Te sufocai, te supărai, te încingeai, ţi se urca adrenalina şi îţi scădea bilirubina. Şi cu adrenalina sus şi bilirubina jos, cu faţa congestionată, cu fruntea transpirată, scos din fire, aruncând scântei prin priviri şi stropi de salivă prin gură, ieşeau la suprafaţă trăsăturile

Rendón. În una din aceste enervări groaznice ai suferit embolia care ţi-a paralizat partea stângă.

— Bunicule, de ce eşti aşa, atât de irascibil, cu cine semeni? Nu te mai supăra atâta pentru lucruri atât de neînsemnate, că-ţi face rău. Pentru ce vrei acele portocale? Le vei mânca tu pe toate? Sau te gândeşti că o să le iei cu tine în mormânt? Dacă îţi paralizează şi cealaltă parte din cauza altei enervări, n-o să mai poţi merge nici la baie. Meditează, gândeşte-te, judecă, nu fi nebun.

Cu coaja groasă care se curăţa uşor şi pline cu felii ca nişte sticluţe zemoase, portocalele cu ombilic de la Santa Anita îmi vor îndulci amintirile, de câte ori o să fie nevoie, până în ziua judecăţii, în care domnul meu Satana va binevoi să mă cheme în împărăţia lui.

În ferma La Pintada există două stânci ascuţite ca două ţâţe, care se ridică ţintind cerul, ispitindu-l pe Dumnezeu. Printre ele apare luna, luna nebună, luna roşie, roşie de sânge. Norii se dau la o parte la trecerea ei şi astrul dement urcă şi luminează lumea. Atunci maceta şi făcliile pun stăpânire pe noapte: taie capete, incendiază drumuri, fac ce vor. Columbia, marea proxenetă, le lasă să acţioneze, să termine cu ceea ce a mai rămas, până şi cu ultimul cotlon, cum spunea bunica mea.

Furios uneori, dar în noaptea aceea liniştit şi ipocrit, râul Cauca trece prin La Pintada purtându-şi apele înşelătoare de culoarea abisului. L-am traversat pe un pod suspendat. Podul se legăna la trecerea noastră, nesigur ca un om beat. Dacă ne prăbuşim, nu mai ieşim de acolo. În această privinţă, râul seamănă cu câinele López: nesătul, vorace, rapace, pe ce pune mâna, nu-i mai dă drumul. Şi din cauza câinelui mai sus-menţionat – hoţ cum nu s-a mai văzut, derbedeu făţarnic, hahaleră deghizată, vagabond prin definiţie, depravat cu sprâncenele încruntate, hidrofob irascibil, escroc rapace, puţ fără fund, gheare de pisică, preşedintele Mexicului, întruchiparea blestemaţilor,

prototip al lichelelor, paradigma şarlatanilor – mă întorc în cameră şi la concertul ţânţarilor, care îmi bâzâie în urechi cu o frecvenţă de şase sute de hertzi. Da, categoric, cine cade în Cauca de acolo nu mai iese, este un râu înşelător. Are tot atâtea bulboane în apele sale câte rele intenţii în suflet. Am visat atunci că, în clătinarea sa, podul ne arunca în râu. Scufundându-ne în apa agitată şi tulbure, disperaţi, încercam împreună cu fratele meu să ieşim din maşină. M-am trezit înecându-mă, cu soarele în ochi.

— Darío? am strigat speriat, dar nu mi-a răspuns.

Am alergat la el în cameră, dar nu era acolo. L-am găsit jos în grădină sub soarele dimineţii răsfoind un vechi album de fotografii. Fotografii şterse, decolorate, fotografii a ceea ce am fost într-o zi, la începutul lumii. Ale lui tati, Silvio, Mario, Iván, Elenita, bunicul, bunica... Duşi pentru totdeauna.

— Treci în revistă cimitirul?

— Ia uită-te aici.

Şi mi-a arătat între fotografii una cu doi copii cam de patru şi cinci ani:

— Noi doi.

El, cu bucle blonde, îmbrăcat cu un paltonaş, eu, în spatele lui, într-o cămaşă cu dungi, îmbrăţişându-l.

— Ăştia am fost noi? Câtă apă s-a scurs pe râu!

— Cauca, spuse. Azi-noapte am visat că îl traversam cu Studebaker-ul pe podul vechi din La Pintada şi că podul, clătinându-se, ne-a aruncat în mare.

Am rămas stană de piatră, dragă prietene: avusesem acelaşi vis. Şi vreau să vă spun ceva: la sfârşitul vieţii, Darío avea sufletul sincronizat cu al meu, vis cu vis, amintire cu amintire. Dar nu m-am mirat prea mult, că nu degeaba era fratele meu: veneam din acelaşi punct, din aceeaşi scorbură, nişte viscere întunecate pline de bale şi alte vâscozităţi.

Din sarcină în sarcină, din naştere în naştere, posedată

de o furie reproducătoare care o împingea să îngrămădească fii după fii într-o casă cu spaţiul finit funcţionând nu după mintea încâlcită a lui Einstein, ci după inflexibila axiomă conform căreia un corp nu poate ocupa simultan locul pe care îl ocupă altul, încercând să ajungă la numărul celor doisprezece apostoli fără să reuşească. Pentru că se năşteau şi fete, numărându-le deci şi pe ele, Nebuna a trecut de doisprezece şi a continuat spre douăzeci. Cu cei doisprezece copii, casa era un balamuc; cu douăzeci, balamucul era un infern. O Columbie în mic. Am sfârşit prin a ne detesta toţi, prin a ne urî frăţeşte unii pe alţii până când viaţa ne-a despărţit.

După câţiva ani de când ne despărţisem, l-am reîntâlnit pe Darío la Bogota, departe de Nebună, şi am putut fi atunci fraţi cu adevărat. Şi ca dovadă a dragostei mele, i-am dăruit primul lui băiat: de şaisprezece anişori fragezi, cu o şuviţă de păr pe frunte şi cu ochii de culoarea smaraldului. Închid ochii mei cenuşii pentru a-l evoca şi:

— Dezbracă-te, băiete! îi spun.

Era atât de perfect şi de frumos, că începusem să cred în existenţa lui Dumnezeu. Se numea Andrés.

— Îţi aminteşti, Darío, de Andresito, pe care ţi l-am făcut cadou la Bogota, când ne-am împăcat şi ţi-am transmis viciul băieţilor?

— Care?

— Cum care? Cel mai frumos, nu te mai preface că nu ştii!

Dar nu se prefăcea: pur şi simplu citomegalovirusul îi ştersese caseta.

După naştere, marea matroană se instala patruzeci de zile de repaus între cearceafuri albe să poruncească. Aduceţi-mi asta, aia, cealaltă. Luaţi de aici cafeaua asta cu lapte că este rece şi încălziţi-mi-o.

— Ei, fir-ar să fie, voi nu sunteţi buni nici să încălziţi o cafea. Mi-aţi adus-o clocotind. Ce-o să vă faceţi fără mine

când o să mor?

Nu murea. Treceau cele patruzeci de zile de repaus şi era din nou teafără pe pământ, să răvăşească, să îngrămădească, să dezîngrămădească, să răscolească, să împrăştie, să dezorganizeze, să pună cu susul în jos, să deranjeze ceea ce noi toţi pusesem în ordine în timpul răgazului pe care ni-l dăduse vijelia. Orice încercare de ordine era inutilă în faţa vocaţiei ei de haos atât de categorice.

Şi abia terminată o naştere, se pregătea ipso facto pentru alta. Căpătase obiceiul de a se duce la biserică însărcinată, mergând pe jos din casa din strada Peru, unde s-au născut primele douăzeci de odrasle ale ei, până la biserica salesiană El Sufragio, unde ne-au botezat, exhibându-şi burta impudică în cele patru zări şi în cele patru intersecţii pe care le traversa. Prin ce ruşine treceam! O femeie însărcinată este un semnal de alertă publică, un disconfort jenant pentru familie. Lumea o vedea şi gândea: „I-a făcut-o!” Da. Dacă nu e aşa, de unde a apărut acest balon umflat pe două picioare afişând o faţă de Gioconda? Nu plecaţi din această lume fără să-i rupeţi gâtul vreuneia.

Borţoasă mereu, la nesfârşit, fie că ploua, tuna, venea potopul, impudoarea burţii ei nebune nu se putea compara decât cu un singur lucru: limba ei spurcată care înjura de mamă soţul, copiii, vecinii, poliţiştii, preoţii şi pe cine-i mai ieşea în cale.

— Dacă nu mă împărtăşeşti acum, în clipa asta, plec, ameninţa multinăscătoarea. Am cincisprezece copii acasă şi nu pot să stau la toată slujba, sau crezi că am timp de pierdut ca voi? Mai întâi obligaţiile şi apoi evlavia, vai de mama ta de preot.

Şerpi, broaşte, broaşte râioase i se mişcau în burtă odată cu noul copil care era pe drum. Ea putea fi orice voiai, numai târfă nu. Şi acesta era marele ei orgoliu.

Târfele, domnul meu, cât timp nu fac copii, sunt doamne demne de cea mai înaltă consideraţie din partea mea. De aici le trimit tuturor întregul meu respect.

Născătoare profesionistă, animal proliferant, o Mona Lisa placidă cu creierul unei găini şi placenta unui mamifer, năştea veselă copii, aşa cum Sfântul Petru tună şi fulgeră când se desfundă cerul. Trebuie să trăiesc, jur, până voi scrie o monografie despre acest specimen al faunei umane pentru „Zoological Journal”. Sau, dacă voi fi inspirat şi îmi va funcţiona mintea, un Tratat al Răutăţii Pure, dedicat, in memoriam, teologilor Toma de Aquino şi Duns Scotto.

Fotografia acelor copii şi visul cu râul reflectă adevărul profund a ceea ce decantează timpul din relaţia mea cu Darío. De copii, când eram doar el şi cu mine şi încă nu se născuseră ceilalţi, ne-a unit dragostea. Apoi geniul disociator al Nebunei ne-a separat. Apoi viaţa ne-a unit din nou, prin băieţii ei. Şi împreună vom fi până la sfârşitul în care ne va lua în azilul ei de bătrâni cea care începe cu litera m.

Pe el, în Medellín, în casa din Laureles, căptuşit de morfină. Pe mine, câteva ore mai târziu, în apartamentul meu din Mexic, când mi-au dat vestea la telefon. M-au găsit cu aparatul în mână, albăstrui, translucid, rigid, ca Sfântul Iosif cioplit în lemn. Cum nu am apucat să închid, apelul din Medellín l-a costat pe Carlos, că el m-a sunat, cam cât valora casa. Bine, aşa spun ei, eu nu ştiu, nici nu mă interesează. Morţilor nu le pasă deloc cât costă sau nu costă casele.

Au venit cei de la pompe funebre, au pus telefonul în furcă şi, după ce m-au acoperit cu un cearşaf, m-au urcat pe o brancardă şi m-au scos, originalii, cu picioarele înainte. Celui de la Procu (Procuratura mexicană coruptă) a trebuit să-i dau şperţ ca să mă lase să fiu incinerat. Ziceau că de ce, dacă asta era dorinţa mea, nu am lăsat-o

în scris la un notar? Că de-aia existau notari.

Cerşetorul a pus capăt obiecţiilor lui cu câţiva pesos. Şi în Panteonul Civil de Dolores, situat în secţiunea a doua a Parcului Bosque de Chapultepec, din acest inefabil Oraş al Palatelor[57], sub un cer acoperit de smog, m-au ars. Am intrat în cuptor dezbrăcat, înaintând pe o bandă rulantă. Şi nici nu am intrat bine în gura de flăcări a monstrului, în pragul eternităţii, că am izbucnit în focuri de artificii. În cea mai splendidă explozie de scântei verzi, roşii, violete, galbene. Pam, pam, pam, trăiască sărbătoarea, ce mama mă-sii! M-am simţit ca un foc bengal, din acelea pe care le aprindeam de Crăciun în departamentul Antioquia.

Niciodată nu am bănuit că o poezie atât de luminoasă zăcea în maţele mele. Şi deşi dorinţa mea era să sfârşesc în maţele vulturilor pentru a mă înălţa cu ei în zbor, nu a fost să fie. Aici nu există vulturi. Aici sunt doar priişti[58]: păsări răpitoare care se înfăşoară în steagul tricolor şi se alimentează cu ceea ce a mai rămas din Mexic.

Mă căiesc, Doamne, de tot ce-am spus şi făcut. De iluziile pe care le-am nutrit, de visele pe care le-am avut, de băieţii cu care m-am culcat, nu mai spun de cei cu care nu m-am culcat, pentru că nu am reuşit, căci păcatul cel mai mare al creştinului este cel pe care nu l-a făcut. Lui Lucius Domitius Ahenobarbus, Nero, protectorul lui Seneca şi al lui Petronius, iubitor de gramatică şi retorică la fel ca mine, iniţiator al unei foarte înţelepte reforme fiscale şi calomniat timp de două mii de ani de creştinismul defăimător, îi dedic paginile care urmează în acest incoerent inventar de adevăruri.

După săptămâna de răgaz pe care ne-a dat-o Moartea,

---

[57] Ciudad de los Palacios, denumire a capitalei mexicane atribuită exploratorului german Alexander von Humboldt (1769–1859), în timpul expediţiilor sale în ţări ale Americii Latine la începutul secolului al XIX-lea.

[58] În original: *priistas*, membri sau simpatizanţi ai PRI, Partidul Republican Instituţional din Mexic.

sulfaguanidina nu a mai avut efect şi diareea lui Darío a revenit, de data aceasta pentru totdeauna, irepresibilă, imparabilă. Sau medicii ne-au purtat ghinion, sau exista ceva în fratele meu care îl făcea diferit de vaci.

Şi culmea, s-a hotărât brusc să nu mai fumeze marijuana. Şi dacă nu mânca pentru că nu fuma, şi murea pentru că nu mânca, atunci să moară, dar el voia să moară cu mintea întreagă, lucid, cu capul limpede.

— Şi de ce, frate, pentru Dumnezeu, tocmai acum? Să descoperi că este formulată prost legea gravităţii? Da, este, şi ce dacă, tot ne prăvălim în prăpastie, în cădere liberă, direct în infern! Fumează. Fumează această ţigară, că îţi face bine.

Şi mă apucam să-i răsucesc un vareto cu o îndemânare de neofit.

Asta făceam când ne-au adus ştirea că o uciseseră pe sora cumnatei mele, Marta. Pe Marta Garzón, care a (acut numai bine, numai acte de caritate, şi care a luptat pentru drepturile săracilor în oraşul de săraci şi ticăloşi, Envigado, Columbia generoasă, care acţionează târziu, dar în cele din urmă îşi arată latura bună, a decorat-o: cu un glonţ. Tras de mâna unui ucigaş plătit.

— Cum? Când? Unde?

La şapte dimineaţa când ieşea din casă cu fetiţa ei ca s-o ducă la şcoală, cu un glonţ. Unul singur, aici, în tâmpla dreaptă, fără drept de apel.

Apoi a sosit fratele meu Manuel cu cele două fetiţe ale lui din prima căsnicie, cu altă ştire: că Raquelita, cea mică, de şase ani – repezită şi agitată şi încăpăţânată ca un Rendón şi neastâmpărată de parcă ar avea o giruetă vârâtă în fund –, tocmai omorâse un căţeluş.

— Cum? am exclamat indignat.

Da. L-a îmbrăţişat cu atâta putere, că l-a sufocat. L-a asfixiat din dragoste!

— Dacă fata asta n-are o doagă sărită, i-am prezis lui

Manuel, sigur e bună de pompier sau de lesbiană. Dar nu-ţi face griji, frate, că dacă ajunge pompier o să stingă incendii, iar dacă ajunge lesbiană, şi mai bine, că în ţara asta şi aşa prisosesc născătoarele. Sunt douăzeci şi cinci de milioane. Plus cele trei neveste ale tale.

Şi în sufletul meu îndurerat mă consolam de moartea căţeluşului spunându-mi că nu trebuia să mai sufere, că se eliberase de povara existenţei.

— Ah! Să nu-i povestiţi, vă rog, lui Aníbal şi Norei, pentru că vor suferi mult, le-am sugerat. Spuneţi-le că acel căţeluş este bine, e foarte frumos, se îngraşă. Nu trebuie să-i facem să sufere inutil pe ceilalţi.

— Eu nu spun niciodată minciuni, unchiule, replică imediat Raquelita. Căţeluşul a murit. Şi a suferit. Dar s-a-nălţat la cer.

Şi cum şi-o fi dat seama pramatia, cinica, asasina, că eu răsuceam un vareto:

— O să fumaţi din nou marijuana? a întrebat pe un ton care nu era clar de interogare sau de exclamare, de şantaj sau de reproş, de curiozitate sau bătaie de joc.

— Da, Raquelita, i-a explicat drăgăstos tatăl ei, care o concepuse. Unchiul Darío are nevoie de ea ca să îi facă poftă de mâncare.

— Şi de ce unchiul nu vrea să mai mănânce? Şi de ce este atât de urât şi atât de slab şi de ce are petele alea îngrozitoare? E adevărat că o să moară?

A început din fericire o ploaie torenţială aşa cum sunt la noi, imprevizibile, vin peste noi pe neaşteptate ca un ucigaş plătit. Şi fuga să strângi hamacul şi să desfaci cortul de cearceafuri! Un fulger a atins transformatorul din colţ şi ne-a lăsat două zile fără curent electric, de nu puteai nici să încălzeşti o cafea. Oricum, cafea nici nu exista în casa aia... Gândacii cădeau de pe pereţi, morţi de inaniţie, ca stropiţi cu flit, din cauza foamei pur şi simplu. Cădeau, săracii, pe spate şi sufleţelele lor vâscoase

părăseau această vale a lacrimilor.

Petele de care vorbea îngeraşul erau sarcomul lui Kaposi, şi după ce invadaseră corpul lui Darío, îi apăruseră acum şi pe faţă.

După câteva minute s-a luminat şi soarele a început să soarbă bălţile din grădină, să bea apa murdară. Nehotărâte, ca o găină ezitantă care face un pas, altul, altul, până când intră în curtea străină, se scurgeau ultimele picături ale ploii din crengile mangotierului şi ale prunului. Cad, sau nu cad? Cad, sau nu cad?

Când montam la loc cortul din cearceafuri şi îmi reinstalam fratele în hamac, mi-am amintit de Thales, de Anaximandros, de Zenon, de Heraclit, de Democrit, prieteni uitaţi, dintr-o Facultate de Filosofie şi Litere din îndepărtata mea tinereţe, şi mă întrebam despre realitatea realităţii şi dacă într-adevăr Darío şi cu mine eram vii sau eram iluzia optică a unei băltoace. O miasmă grea se înălţa din pavajul grădinii, respiraţia pietrelor. Atunci, mirajului din interior continuând mirajului de afară, am crezut că înţeleg ceva ce alţii înaintea mea, toţi cei numiţi mai sus, cu milenii în urmă, au crezut că înţeleseseră, în Milet, în Elea, în Efes, în Abdera. Nimic nu are realitate proprie, totul este un delir, o himeră. Vântul care suflă, ploaia care cade, omul care gândeşte. În dimineaţa aceea, în grădina udă de stropii de ploaie pe care soarele îi usca, am simţit, cu absolută claritate, în adevărul său cel mai evident, înşelătoria. În timp ce Darío murea, mirosul greu urca din pietre, derutant, amăgitor, înşelător, şi, în înălţarea lui către soarele mincinos, se nega pe el însuşi, ca un gând oarecare.

Dar, deodată: bum! Îmi cade în cap un mango copt care mi-a aprins un beculeţ: Newton s-a înşelat, nu trebuie să înmulţeşti masele, fiecare acţionează separat, şi nu trebuie să împărţi masa la distanţa la pătrat, ci doar la distanţă, simplu. Păi, cum? Cumva gravitaţia vine şi se duce ca o

minge de ping-pong? Şi englezii ăştia!

Şi am început să-l reneg pe Newton şi să mănânc fructul de mango. Nefericit moment, pentru că a poftit şi Darío.

— Nu! am strigat îngrozit.

— Şi de ce nu? A protestat Gloria, care trecea pe acolo. De ce nu poate să mănânce sărmanul un mango care nu face rău nici păsărelelor lui Dumnezeu?

— Pentru că păsăruicile lui Dumnezeu nu au sida, în plus, când o păsăruică a lui Dumnezeu moare de indigestie din cauza unui mango, nimeni nu află. Sau ai văzut cumva un anunţ despre moartea unei păsări în „El Colombiano”?

Şi iată de ce sulfaguanidina, atât de eficace în cazul vacilor, nu i-a fost de folos fratelui meu: pentru că vacile, ca şi păsărelele lui Dumnezeu, nu au sida. Ceea ce ajută la vindecarea cryptosporidiozei în cazul consoartelor taurului este sistemul lor imunitar intact; sulfaguanidina este doar un mic adjuvant. Cel mai bun medicament este cel care i se prescrie unui om sănătos; şi cel mai bun medic este cel care convinge un om sănătos că este bolnav. Pentru a-i opri lui Darío diareea provocată de cryptosporidioză, mai întâi trebuia restaurat sistemul imunitar, dar pentru a-i restaura sistemul imunitar, mai întâi trebuia eliminată sida, dar pentru a elimina sida nu exista nimic, nici măcar cele nouă zile de rugăciuni din Novena Sfintei Rita de Cascia. În acest stadiu al bolii sale şi al secolului, fratele meu nu mai avea salvare. Era mai mort decât mileniul.

Manuel sună la douăsprezece noaptea acasă pentru a-şi anunţa soţia, pe Lala (a cincisprezecea, cu care are doi copii) că el a murit. Şi Lala este atât de proastă, încât îl crede şi o sună pe Gloria plângând:

— Vai, vai, vai! geme văduva îndurerată. Manuel a murit.

Gloria, care este o femeie înţeleaptă (ca mine), în loc să înceapă să plângă, îşi vine în fire şi, pas cu pas, o întreabă şi cum a aflat, cine i-a spus.

— El! răspunde isterică jeluitoarea. M-a sunat dintr-un loc de pe Strada 80 la intersecţia cu bulevardul Columbia!

Şi ţipă şi se dă de ceasul morţii la celălalt capăt al firului.

— Ah! spune Gloria liniştită. Dacă te-a sunat, înseamnă că trăieşte, şi, dacă trăieşte, este din nou mort de beat: cu vreo târfă.

— Dar cu care? întreabă isterica.

— Ah, nu ştiu! Să zicem că este cu Irma.

— Şi unde? Că mă duc după el!

— Păi pe Strada 80 la intersecţia cu Columbia.

Şi închide.

Sora mea Gloria este o femeie fantastică, foarte energică. Pe primul ei soţ, un beţiv ordinar şi nesimţit, scund şi cu fundul mare, l-a luat într-o noapte de gulerul cămăşii, l-a dus pe balcon şi, de la penthouse-ul clădirii de şapte etaje a cărei proprietară este ea (şi care într-o ţară de săraci îi aduce un milion de pesos pe lună), i-a dat drumul în gol ca unei perechi de chiloţi murdari. Bufi Beţivul, dând din picioare în aer, a căzut în fund. A supravieţuit. Şi trăieşte pe undeva cu altă femeie, beat şi olog, însămânţând copii şi iar copii şi turnând în el rachiu şi tot mai mult rachiu, că altceva nu fac acolo, în Columbia. Şi se spune că asta este fericirea.

După episodul cu mango, teroarea a crescut. Candidoza, consecinţă a deficienţei imunitare, îi ulcerase lui Darío gura şi îl împiedica să înghită până şi soluţia pe care i-o pregăteam cu antimicotice diluate. Împuţinat, extenuat, confuz, cu ochii în fundul capului, cu pielea ofilită, îşi petrecea ore întregi în grădină răsfoind vechiul album de fotografii şi vorbind, vorbind, vorbind, delirând, amestecând poveşti din timpurile trecute şi fericite. Brusc, rămânea tăcut, cu privirea absentă, pierdută în gol şi se încuia într-un mutism care dura minute sau ore.

Dar era într-adevăr candidoza cea care îi producea

ulceraţiile? Nu era mai degrabă o leucoplachie? Sau sarcomul lui Kaposi, indiscutabil, judecând după petele de pe corp şi faţă? Şi puteam eu să jur că diareea i-o provoca cryptosporidioza? Pentru că i-o putea cauza de asemenea o bacterie... O ciupercă... Şi ce anume îi provoca episoadele bruşte de demenţă? O encefalită, desigur, dar provocată de ce? De un protozoar ca toxoplasma? Sau de un virus cum ar fi citomegalovirus? Citomegalovirusul singur îi putea produce foarte bine şi encefalita şi ulceraţiile şi diareea. Dar la fel de bine cele trei rele puteau fi produse de trei patogeni diferiţi. Pentru a stabili ce îi producea fratelui una sau alta, trebuia să facă mai întâi un examen coprologic; şi, în continuare, o aspiraţie de lichid duodenal, o biopsie endoscopică, o puncţie lombară pentru recoltarea lichidului cefalorahidian... Şi altele şi altele şi altele şi plăteşte şi plăteşte şi plăteşte-le acestor medici şarlatani. Şi, în final, pentru ce? Dacă îi descopereau cryptosporidium, ce i-ar fi prescris? Sulfaguanidina, care era cartea mea din mânecă şi pe care o jucasem deja!

În plus, aceşti şarlatani din laboratoare sunt nişte şmecheri. Pentru a nu fi pe alături şi ca să ştie ce vor scrie după aceea în rezultate, încep să sondeze, să pună întrebări, ca şi cum nu i-ar interesa prea mult.

— Diaree? Febră nocturnă? Transpiraţie?

— Toate, domnule doctor, are de toate, răspund eu pentru fratele meu în culmea furiei: transpiraţie, epuizare, delir, diaree, febră... Scrieţi acolo tot ce vreţi şi să se termine odată.

— El este de mare risc? întreabă atunci înţeleptul aruncându-ne priviri cu subînţeles.

— De foarte mare risc, domnule doctor: se culcă cu toţi bătăuşii.

— Ah... zice.

Deja Sherlock Holmes al nostru ştie ce are fratele meu. Şi după ce ne-a făcut să aşteptăm o săptămână, „ăsta e

termenul pentru o cultură”, fără să fi făcut vreo cultură sau să fi văzut în viaţa lui nenorocită un singur parazit cryptosporidium, ne scrie în rezultat: „cryptosporidium parvum”. Şi cine să conteste că nu poate fi?

— Să vedem, arată-mi cultura, i-am cerut unuia odată.

Păi cum de îmi trecea prin cap că el păstra în laborator un asemenea pericol? Asta mai lipsea. Îl arsese.

Înspăimântat, disperat, fără să ştiu ce să fac, încercând să-mi limpezesc mintea şi să-mi păstrez calmul, în timp ce Darío aluneca în gol, treceam în revistă posibilele lui boli: histoplasmoză, toxoplasmoză, cryptosporidioză, criptococoză, coccidiomicoză, blastomicoză, aspergiloză, encefalită, candidoză, isosporoză, leucoplachie. Oricare din acestea sau câteva dintre ele, ori toate împreună, plus bacteriile şi viruşii şi sarcomul lui Kaposi. Singurul lucru pe care-l puteam spune cu certitudine era că la temelia imponentului edificiu medico-patogenico-clinic în care se transformase fratele meu era sida. Ceea ce echivala cu a explica toate misterele universului prin Dumnezeu. Şi trimiţându-l pe Dumnezeu la dracu şi la mama dracului, îi dădeam muribundului antiparazitare şi antimicotice după ureche! Ceea ce era ca şi cum a-i trage cu puşca într-o pasăre în toiul nopţii.

Ascultând acum tăcerea în faţa unui perete gol, văd urcându-se la tavan spiralele de fum ale beţişoarelor de tămâie pe care, de câteva luni, le aprind obsesiv pentru a-l evoca pe Darío. Îmi petrec ore şi ore văzându-le cum se ard, urmărind inelele de fum în căutarea amintirii sale. La început, nu ştiam raţiunea maniei mele. Într-o zi, prin asociere cu fumul, am descoperit-o. Beţişoarele de tămâie îmi aminteau de cele pe care el le aprindea în apartamentul lui, beţişoare dintr-un lemn aromatic pe care le aducea din Amazonia şi care nu mai ştiu cum se numea:

— Cum zici că se numea, frate?

— Lemn sfânt.

— Ah, da, lemn sfânt! Uitasem.

Mucuri de marijuana aruncate pe jos, cutii cu cărţi pline de praf îngrămădite în colţuri, un hamac din pânză de cort ferfeniţă, sticle de rachiu goale, scaune rupte, lămpi stricate… Printre mucurile de marijuana şi cutiile prăfuite şi sticlele goale şi scaunele şubrede şi hamacul zdrenţuit şi lămpile stricate, în ciuda timpului care ne separă, apare din fum prezenţa halucinantă a fratelui meu în aiuritorul lui apartament din Bogota, în timp ce ardea beţişoarele lui de lemn sfânt.

— Şi de ce le aprinzi?

— Ca să parfumez încăperea.

Da’ de unde. Nu „parfuma” nimic! Le ardea ca să-i ţină de urât în singurătate şi să le vadă arzând tăcute, aşa cum se consuma şi viaţa lui. Ceva atât de subtil ca un firişor de fum venea să ne unească anulând timpul. În întuneric, străluceşte vârful roşu al unui beţişor de tămâie şi fratele meu revine la viaţă ca printr-o vrajă a lui Aladin.

Infirmiera îi dezinfectase braţul cu alcool, umpluse cu amfotericină seringa şi era pe punctul să o injecteze în venă când am avertizat-o:

— Să nu vă înţepaţi, domnişoară, cu acul ăla, că fratele meu are sida.

A devenit palidă, palidă, palidă, ca moartea lui Horaţiu, pallida mors.

— Mulţumesc că mi-ai spus.

— Nu ai pentru ce.

Nu ştiu de ce oamenii se ruşinează atât de mult de boli şi niciodată de mamele lor. Omenirea este ciudată. Se spune că mamă nu ai decât una şi există mai mult de trei milioane! O mamă valorează cât altă mamă şi asta e tot. În sus şi în jos, în faţă şi în spate, totul nu este decât un singur şi mereu acelaşi rahat.

În cazul în care avea criptococoză, îi dădeam fluconazol; dacă ar fi avut histoplasmoză, îi dădeam itraconazol;

pentru o posibilă pneumonie, îi dădeam trimetoprim sulfametoxazol. Şi dacă nu avea nici criptococoză, nici histoplasmoză, nici pneumonie, ce naiba, ceea ce nu omoară, îngraşă. Dacă pe Darío tot îl vor ucide medicii sau nenorocita aia de sida, mai bine să îl omor eu! La urma-urmei, eu eram singurul care suferea.

Şi fac apel acum la fapte. Cu o săptămână înainte ca eu să vin din Mexic ca să am grijă de el, plecaseră toţi în vacanţă la mare, pe coasta caraibiană, lăsându-l pe mâinile Nebunei. Dacă murea, să moară, că toată viaţa le-a adus numai necazuri. Doar nu era să-şi rateze ei vacanţa pe coasta caraibiană din cauza unui bolnav de sida în faza terminală. Păi, nu? Suntem solidari, dar nu proşti. De la această înaltă tribună asigur întreaga Columbie că am fost o familie unită. Exemplară.

Se scula cu greutate din hamac şi, pas după pas, ezitând, se îndrepta spre scară, pe care o urca încet, tatonând treptele.

— Lasă-mă să te ajut, îi spuneam şi îl luam de braţ.

— Nu, răspundea. Mă simt bine.

— Bine pe dracu! îmi spuneam eu în gând.

Apoi, trecând prin camera mea, ajungea, săracul, la a lui, intra în baie şi, după ce îşi scotea hainele, se urca dezbrăcat pe cântar.

— Cât arată? mă întreba, căci toxoplasmoza îi inflamase retina şi nu mai vedea bine.

— Cincizeci de kilograme.

Apoi au fost patruzeci şi nouă, patruzeci şi opt, patruzeci şi şapte... Şi nota cifrele cu un pix pe un perete.

Comparând ceea ce mai rămăsese din fratele meu cu rezultatele reci ale cântarului, am ajuns la o concluzie de fizică foarte interesantă: Moartea cântăreşte din zi în zi mai puţin, tot mai puţin şi tot mai puţin. Până când, dat fiind că există un prag pentru toate, aşa cum, la o anumită temperatură doar urcând cu o fracţie de grad foarte mică,

corpurile solide devin lichide şi lichidele gaz, într-o a zecemilionisimă parte dintr-o secundă, sărmana viaţă, care este forma noastră optimistă de a denumi Moartea, devine neant. A trăi, prietene, înseamnă a muri puţin câte puţin, cu rachiu sau fără el.

Amfotericina s-a dovedit inutilă. Şi inutile au fost şi fluconazolul, itraconazolul, sulfametoxazolul trimetoprim. Nimic nu îl ajuta pe fratele meu. Şi includ în nimic şi pe un preot tânăr care a venit să-l reconforteze într-o dimineaţă, picat din cer ca un găinaţ de porumbel. O să vedeţi că nu degeaba spun asta. Epidemiologii din oraş i-au povestit cumnatului meu Luis Alfonso, şi el mie, că în infinitatea de case ca a noastră, o infinitate de bolnavi asemenea fratelui meu mureau de aceeaşi boală, de răul dezonorant pe care nimeni nu îndrăznea să-l menţioneze. Şi că, în una din cartierul Boston (ah, cartierul meu, unde sub un cer problematic m-am născut), un preot tânăr infectat cu virusul de mare risc, când i-au comunicat boala, se închisese să moară, ruşinat, plin de remuşcări, ascunzându-se de aproapele său, vehiculându-se ideea că o pneumonie pe care a căpătat-o aspirând excrementele porumbeilor care veneau să se giugiulească pe zidurile curţii i-a fost fatală.

— Părinte, l-am întrebat atunci pe cel care venise să-i aducă alinare lui Darío, după ce i-am povestit această întâmplare, nu cumva a respirat colegul dumneavoastră, odată cu ceea ce a aspirat, şi excrementele Duhului Sfânt?

Nu a plecat bine preotul consolator (tot numai o voce suavă, mieroasă, sinuozităţi iezuite mătăsoase), că am avut o discuţie violentă cu fratele meu pentru că am considerat o insultă la adresa inteligenţei lui să permită să vină să-şi bată joc de noi, în situaţia în care ne aflam, un asemenea impostor cu faţă de cur sau de Papa Pablo VI.

— La dracu cu aceşti făţarnici cobitori! Să nu mai prind pe vreunul în casa asta.

Atunci am aflat că, în urmă cu un an, în timp ce tati trăgea să moară, Nebuna chemase, într-un moment de neatenţie a mea, pe unul dintre aceşti paraziţi în sutană pentru a-i administra ultima împărtăşanie.

— Şi pentru ce naiba avea nevoie de ultima împărtăşanie? Dacă sărmană victimă nu plătise suficient, în timpul vieţii, prin cei cincizeci de ani de căsnicie, adică de infern, tot ce datora ca penitenţă, nu ştiu cu ce altceva ar fi putut plăti.

Şi teribilul mâncător de preoţi care există în mine, descendent furios al liberalilor columbieni radicali din secolul al XIX-lea, ca Vargas Vila şi Diógenes Arrieta, al Revoluţiei Franceze, al Marchizului de Sade, al lui Renan, Voltaire, sectar, eretic, profan, ateu, apostat, blasfemator, iacobin, a avut cu acea ocazie un atac de mânie sfântă care aproape l-a ucis. A supravieţuit pentru că era scris în cartea destinului că trebuia să scrie despre toate acestea. Şi iată-mă aici, încercând să găsesc combinaţia magică de cuvinte care să producă scurtcircuitul final, sfârşitul lumii. Punct şi de la capăt, domnişoară. Şi să nu cumva să scrieţi ceva cu litere cursive, că le detest. Şi, apropo, cum aţi scris chestia aia cu „grad mare de risc” a preotului din Boston? Normal, sau între ghilimele?

— Între ghilimele.

— Proasto! Scoate-le! Eşti într-o situaţie de risc major sau nu eşti deloc şi cu asta basta.

Şi m-am întors brusc în camera mea din casa aceea îndepărtată sau ospiciu din cartierul Laureles şi am văzut-o încă o dată pe doamna Moarte, privindu-mă cu o curiozitate lascivă de sub tavanul pătat de infiltrarea apei de ploaie.

— I Iove you, îmi spuse.

— Adevărat, puicuţo? am întrebat-o.

A dat din cap că da şi nu a mai spus nimic. Şi totuşi, în ciuda anilor care au trecut, încă îmi răsună în urechi acea

voce de dincolo de mormânt, găunoasă, calmă, voalată, cu tonuri suave de catifea şi asperităţi de rindea. O voce inefabilă care îmi aminteşte de a altcuiva, dar a cui? Să vedem, să vedem, Alzheimer, a cui? A lui Hitler? Nu. A lui Churchill? Nu. A acestui neruşinat de papă? Nu. A lui Xóchitl! Regina Xóchitl, regina reginelor, travestitul cel mai important pe care l-am cunoscut: Gustavo nu ştiu mai cum în evidenţa populaţiei şi la lumina zilei, peşte în serviciul celor mai sus-puşi funcţionari ai PRI, cărora le obţinea cele mai bune târfe; imaginaţi-vă un mâncător de tacos[59], voluminos, gras, unsuros, josnic şi infam, deşi munca este muncă. Dar în timpul nopţii, ce transfigurare! Gustavo se transforma noaptea în regina Xóchitl, regina reginelor, o namilă de mărimea Statuii Libertăţii, îmbrăcat, ca şi ea, cu rochie lungă (uneori verde, de culoarea speranţei, alteori albă, ca de mireasă, alteori neagră, de doliu), căreia un alai de travestiţi, veniţi din cele patru zări ale întinsului Mexic – din Bajío, din Valea Anáhuac, din Peninsula Yucatán, din regiunea Lagunera – îi dădeau ascultare. Nu am cunoscut alta la fel. Xóchitl era cea mai frumoasă, pentru că era cea mai oribilă. A murit de o embolie, îmbuibată de putere şi sex. Pocnea din degete şi alergau să o servească cinci flăcăi splendizi pe care mi-i dorisem pentru mine. În fine, cum am spus, defuncta vorbea în timpul vieţii, cu vocea cu care îmi vorbea Doamna cu Coasa, puţin şi concis, pentru a nu călca în străchini.

Dar permiteţi-mi să mă întorc cu câteva pagini în urmă pentru a putea continua: la ceţosul vârf Alto de Minas care mă învăluie în mantia lui. Aşa procedez eu, construind pe ceea ce am scris deja, pe ceea ce am trăit deja. Omul nu este altceva decât o mizerabilă reţea de amintiri, care îi

---

[59] Fel de mâncare specific mexican, alcătuit dintr-o clătită crocantă (din făină de porumb sau de grâu) umplută cu diverse amestecuri: carne tocată, legume, brânză etc.

ghidează paşii. Şi scuze pentru că abuzez vorbind în numele dumneavoastră, căci unde am spus cu suficienţă „omul” trebuia să spun cu umilinţă „eu”. Viitorul meu se află în mâinile trecutului meu, care îl dictează, şi ale hazardului, care este orb. Şi să cânţi la clavecin, cum a spus Bach, este foarte uşor: trebuie să apeşi nota corectă în momentul potrivit cu intensitatea potrivită.

Cufundaţi în marea de ceaţă, ajunşi în vârful muntelui, farurile Studebaker-ului sfredeleau noaptea alungând fantomele. Jos, în întuneric, se întindea Columbia imensă, şi, deşi nu o vedeam, simţeam cum îi palpită inima: caldă, primitoare, sigură. Sigură până la moartea însăşi pe care ne-o va aplica într-o zi, vă previn.

Ne-am oprit în punctul cel mai înalt al şoselei pustii, am coborât din Studebaker şi sticla de rachiu trece de la un băiat la altul, de la o gură la alta. Când se termină, Darío o aruncă într-o stâncă şi sticla goală se făcu cioburi, cum se făcuse pentru noi de mult timp morala ipocrită.

— Femeile, frate, sunt găini ouătoare. Frumoşi sau nu (asta nu are importanţă, căci, în caz de necesitate, oricare e bun), băieţii sunt tot ceea ce este mai frumos în viaţă. Mai frumos decât Mozart, mai frumos decât Gluck. Deschide ochii, nu îi închide, că nimeni nu vede cu ochii închişi.

Teza mea: că papii şi preşedinţii şi lichelele de teapa lor, aleşi în conclavuri sau nu, conduc omenirea ca pe un catâr legat la ochi spre prăpastie.

— Dii, măgar idiot, măgar orb! Încă un pas mic şi o să te prăbuşeşti.

De fapt, se prăbuşeşte deja, şi de mult timp, dar problema e că nu termină de căzut. Suntem ca un muribund încăpăţânat care insistă în a nu muri.

Ei bine, în mijlocul acelor băieţi ale căror chipuri le-am uitat, şterse de timp, în acel vârf de munte, în timpul acelei nopţi oarbe, Darío este mai aproape de mine ca niciodată.

Ceea ce Nebuna despărţise viaţa unise din nou. În urmă rămânea pentru totdeauna copilăria noastră cu certurile şi neînţelegerile ei. În faţa noastră se deschidea, largă, nemăsurată, imensă, o panoramă de splendide mizerii.

Şoarecii din clădirea Admiral Jet unde fratele meu a fost „super” vin să mă viziteze iarăşi, din când în când. Şi nu sunt alţii, nu sunt fiii fiicelor pe care i-am cunoscut în subsolul acela; sunt aceeaşi, salvaţi de la moarte şi uitare graţie memoriei mele.

— Fetiţelor, sunt aici: în altă ţară şi în alt timp, negând timpul, mai obosit ca de obicei şi ajuns bătrân, dar iubindu-vă mereu. Nu am trădat niciodată o iubire.

Culcat pe cimentul rece, mă las cuprins de întuneric. Şi, imediat, revărsându-se în această pivniţă oarbă, inima Pământului, din umilele ascunzişuri ale subsolului, apar pe rând surorile mele, şoricuţele care vin să mă miroasă, să mă lingă cu limbuţele lor umede şi, în aerul cald al respiraţiei lor întretăiate, simt harul sufletelor lor. Ne iubim, indiferent dacă îi place sau nu acestui papă, acestui travestit polonez şi zbirilor lui din Opus Dei şi din Compania lui Isus, pe care Domnul Nostru Satana să-i ducă fără întârziere în căldarea lui cu smoală fierbinte. Păi, nu? Doar n-o să-i lase acest Diavol idiot să ne scape nepedepsită o asemenea bandă internaţională de mafioţi ca să cânte în cer! Dacă există Dumnezeu, trebuie să existe un Diavol care să încaseze datoriile murdare ale acestei lumi şi să cerceteze, totodată, pe acelea ale băncilor Vaticanului, să vedem dacă le găseşte atât de catolice. Dumnezeu, da, există, dar merge mână în mână cu toţi infractorii cu gulere albe care există pe planetă. Acest bătrân este ca preşedinţii columbieni: un proxenet tăinuitor al delictelor, un neruşinat, un ticălos. Sau ca Luxemburgul, Liechtensteinul, Insulele Cayman, Elveţia: un paradis fiscal unde se spală dolarii. Cât timp El există, vor exista mereu, aici pe pământ, în această vale nefericită

a lacrimilor, ecumenismul, globalizarea, corupţia, impunitatea, mita. Singurul care îi poate termina pe cei patru călăreţi ai Apocalipsei este Diavolul.

Afară ninge şi fulgii albi cad liniştit pe strada lugubră din West Side unde Darío şi cu mine locuim. Locatarii din clădirea Admiral Jet, negri şi portoricani pe care sistemul Social Security îi protejează şi pe care Partidul Democrat îi întreţine, se instalează, la lăsarea nopţii, la intrare, să fumeze şi să bea bere (mai târziu, înăuntru, în abjecţia chichineţelor în care trăiesc, îşi injectează heroină). Când ies din subsol pe trotuar, văd cum zăpada îi alungă din stradă şi îi trimite acasă.

— Hei, Super! mă salută negrii, conferindu-mi titlul fratelui meu.

— Câte closete aţi înfundat astăzi, nenorociţilor? le răspund cu cel mai larg surâs al meu, în spaniolă, şi ei cred că le spun că sunt foarte frumoşi.

Din adâncul negru al sufletelor lor negre îmi zâmbesc şi ei şi apoi intră în clădire eliberând intrarea de gunoaiele lor umane. Dorinţa mea cea mai arzătoare din noaptea aceea a fost să ia foc şi să ardă acea cutie de carton şubredă cu toate acele scursuri dinăuntru îndată ce nu va mai ninge şi nu va mai exista zăpadă care să stingă focul. Să ardă clădirea cu violatorii săi de pereţi. Urăsc, deci exist? Nu. Mie, iubirea îmi anulează ura. Iubesc animalele: câinii, caii, vacile, şoarecii, iar strălucirea rece a şerpilor, când îi ating, îmi încălzeşte sufletul. Cât despre cei care se numesc pe ei înşişi rationalis – albi, negri, verzi sau galbeni –, ah, asta e altă poveste, dar mai bine lăsăm lucrurile aşa cum sunt.

Darío nu a înţeles niciodată iubirea mea pentru animale. Nu a avut timp. Înclinaţiile lui multiple l-au împiedicat: băieţii, alcoolul, basuco, marijuana... Una singură dintre ele este de ajuns pentru o viaţă, o spun eu care le-am încercat pe toate şi pe care le-am lăsat pentru iubirea

despre care vorbesc. Şi ca să fie clar pentru totdeauna ce cred despre această jenantă problemă pe care demagogii întunecaţi la minte ar califica-o drept „rasism”, eu nu îi urăsc pe negrii heroinomani din New York nici pentru că sunt negri, nici pentru că sunt heroinomani, nici pentru că sunt din New York, ci pentru condiţia lor umană. Astfel de fiinţe nu au dreptul să existe. Sau cel puţin nu îl au cei pe care va continua să îi întreţină sistemul Social Security, în timp ce noi, columbienii, graţie Columbiei generoase care ne-a alungat, trebuie să spălăm de rahat latrinele în sus-numitul oraş. Punct şi de la capăt, domnişoară, şi să nu-mi scoateţi niciun paragraf, nici măcar un cuvânt, căci pentru adevăr a murit Cristos.

În tristeţea vâscoasă a uterului întunecos, unde se zămislesc toate nefericirile omeneşti, luptându-mă să ies afară, cu o asemenea nepotrivire de caracter, nu ştiu cum nu i-am provocat Nebunei un şoc anafilactic. Am ieşit în sfârşit la soare, la aer, în lume, în casa noastră din strada Peru, viitorul ospiciu, unde m-au primit ca pe un rege. Un rege fără regat. Eu am fost primul din cei douăzeci şi atâţia descendenţi pe care i-a avut îndărătnica, victime inocente ale freneziei ei reproducătoare, fără nicio noimă, fără sfârşit, datorită căreia odraslele aveau să ocupe, într-o ordine riguroasă, când le venea rândul, aceeaşi scorbură neagră, mocirloasă, băloasă, nămoloasă, acea cavitate în formă de urcior cu noroi pe fund. Darío a fost al doilea copil şi primul meu frate. Există o fotografie în care suntem amândoi, copii, pe care a făcut-o unchiul Argemiro. El cu bucle blonde, îmbrăcat cu un paltonaş; eu cu părul drept căzut pe frunte şi cu o cămaşă în dungi, îmbrăţişându-l. Lui Argemiro îi trecuse atunci prin cap să se facă fotograf, apoi a devenit fabricant de căsuţe de jucărie şi, cum era de aşteptat, dată fiind rasa lui obtuză, genitor frenetic: soţia lui aducea pe lume copii câte doi deodată, câte trei, câte patru, câte cinci. A jucat ani în şir

la loterie şi a şi câştigat, dar copii.

Anii s-au scurs peste acea fotografie, iar acum fratele meu este pe moarte. Fratele meu, dar nu datorită genelor absurde ale unei nebune, ci fratele meu datorită durerilor vieţii. Cel mai bun lucru care i se putea întâmpla lui era să moară. Cel mai bun lucru care mi se putea întâmpla mie era ca el să trăiască mai departe. Nu concepeam posibilitatea să trăiesc fără el.

Când sulfaguanidina a eşuat şi diareea i-a revenit, am fost cu cumnata mea Nora la o farmacie veterinară după amprolium, un medicament pentru holera puilor pe care i l-am dat cu linguriţa, dizolvat într-un pahar de apă.

— Fiartă?

— Da, domnule doctor, dar nu apă binecuvântată. Vasele cu apă sfinţită din biserici, oricât de binecuvântată ar fi, colcăie de toţi germenii existenţi şi viitori. Dumnezeu să ne păzească şi apere de această apă. Nu există binecuvântare de episcop care să distrugă un microb.

Aceea a fost singura doză de amprolium pe care am apucat să i-o dau: a fost ca benzina aruncată pe foc: diareea i s-a agravat şi extenuarea a ajuns la un asemenea grad, că de atunci nu a mai putut nici măcar să se ridice din pat pentru a merge la baie. Nu mai era nimic de făcut. Darío murea şi nu mai era nicio salvare.

Şi neputinţei mele în faţa terorii din interior se adăuga impotenţa mea în faţa terorii de afară: lumea în mâinile acestor vagine delincvente, încăpăţânate să nască, să nască, să nască, perturbând pacea materiei şi umplând de copii holul, camerele, salonul, bucătăria, sufrageria, curtea, cu milioanele, cu bilioanele, cu trilioanele. A, şi susţin că fără copii nu se realizează ca femei! Dar de ce nu ar compune mai bine o operă, ar ajunge compozitoare şi s-ar realiza astfel în muzică? Borţoase din cauza animalităţii brute, a poftelor trupeşti oarbe, se umflă timp de nouă luni asemenea baloanelor diforme care nu reuşesc să se

desprindă de pământ şi să se înalţe în zbor. Şi, astfel, reţinute de forţa gravitaţiei, însărcinate, îngroşate, ies în stradă să se plimbe la lumina zilei, ca nişte butoaie cu două picioare. În faţa unui gard viu înflorit se opresc. Cântă o mierlă, zboară un cintezoi, bâzâie un bărzăun. Asta cică este viaţa, fericirea, bucuria, ca o pasăre să mănânce un vierme. Atunci, ca şi cum cea mai mare crimă ar fi cea mai mare virtute, privind în gol cu un zâmbet enigmatic, condamnatele se închipuie Gioconde. Vaci cinice, vaci nesimţite, vaci nebune! Burtoase! Degenerate! Ticăloase! Scot un revolver din cap şi trag, dezumflându-le burta.

Mă duceam, veneam, coboram, urcam din camera lui Darío la bucătărie, de la bucătărie la spălătorie, de la spălătorie să întind rufele, apoi să pregătesc ceai cu lămâie pe care nu-l bea sau soluţie pentru rehidratare orală, dar nici pe asta nu o bea, şi pus din nou cearceafurile murdare în maşina de spălat ca să le întind apoi pe sârme să se usuce la lumina necruţătoare a soarelui sau la lumina dementă a lunii. Făceam ceea ce făcuse tati ani la rând: să spele rufele murdare din casă, cu răbdare benedictină, cu umilinţă franciscană. Şi acest Papă cu mâna beteagă, care şi-a considerat pontificatul un bairam, canonizând la dreapta şi la stânga şi devalorizând sanctitatea până a ajuns, ca moneda columbiană, să valoreze praf, rahat, încă nu îl sanctifică pe tatăl meu! Ce aşteaptă? Nu a beatificat el aproximativ trei sute de mexicani dintr-o răsuflare, cât ai spune amin? Desigur! Din moment ce Basilica de Guadalupe din Ciudad de México îi aduce mai mult profit decât Columbia întreagă... De aceea la capitolul sfinţi, suntem cum suntem: de săraci, de mizerabili, de zdrenţăroşi. Columbieni: sau ne beatifică tot atâţia sfinţi, sau niciun ban în plus Bisericii! Le tăiem robinetul pomenilor acestor cerşetori!

Şi din nou, pe scară, să-i duc bolnavului din bucătărie alt

ceai cu lămâie pe care nu putea să-l bea din cauza ulceraţiilor din gât şi să văd că cearceafurile pe care tocmai i le schimbasem erau din nou murdare. Mă duceam atunci la dulapul din camera mare unde dormea Cristosnebunul să aduc altele curate. Şi aşa, ducându-mă şi întorcându-mă, urcând şi coborând, am ajuns să blestem din tot sufletul blestemata de scară.

În ultima zi pe care am petrecut-o acasă, Nebuna s-a trezit morocănoasă, derutată, ca şi cum se visase pe ea însăşi. Şi ieşind din camera ei în bibliotecă, vorbi cu aerul, cu pereţii, doar-doar cineva i se va supune:

— Ei, fir-ar să fie, nu e nimeni pe-aici care să-mi aducă o cafea!

Ca şi cum tetrapoda nu ar fi avut picioare şi mâini ca să se ducă ea însăşi să şi-o ia: două picioare cu cinci degete fiecare şi două mâini cu tot atâtea. Degete avea, şi în cantitatea stabilită din Paleozoic de către înţeleapta noastră mamă-natura. Ceea ce îi lipsea era o doagă. Inevitabila doagă Rendón! Şi spun inevitabilă ca şi cum aş spune soare întunecat, ca oximoron, căci nu este vorba dacă are doaga respectivă, ci că ea îi lipseşte. De aceea Rendonii nu pot să urce şi nici să coboare scările. În schimb, beau cafea.

— Îmi aduceţi, dracului, odată, cafeaua aia? Cu lapte! comandă, nervoasă, smintita.

Eu nu, desigur, sunt peretele care nu aude, care nu a auzit niciodată. Şi m-am dus să mă spăl în baia mare a casei, care avea un boiler electric. Când eram sub duş, brusc, pac! se întrerupe curentul electric şi se opreşte aparatul. Mi-am terminat duşul cu apă rece şi, când am ieşit din baie, lumina s-a reaprins. Atunci l-am văzut pe Cristosnebunul ieşind din garaj, unde se afla contorul electric şi am înţeles imediat: oprise curentul ca să mă spăl cu apă rece. Darío era pe moarte şi acestui fiu al mamei lui, Rendona, singurul lucru de care-i ardea era să mă

necăjească, oprind curentul la boiler. Mizeria lui de suflet, infantilismul lui marca Rendón m-au făcut să râd atât de tare, că am decis să-l trimit pe tărâmul celălalt cu o lovitură în cap. Una cu o bară de metal pe care o văzusem în debara, o bară tocmai bună, fraternală, drăgăstoasă: nici prea puternică, să nu ne murdărească pardoseala cu labirintul creierul său unde sălăşluiau resentimentele lui nebune, nici prea blândă, ca să nu lase subiectul transformat într-o legumă cu care va trebui să ne chinuim toată viaţa, alimentându-l printr-un tub şi spălându-i cu apă călduţă fundul de neoprit. Deci o „belea”, cum se spune în Columbia, o ţară atât de expresivă. Nu. Lovitura nu trebuie să fie nici prea puternică, nici prea blândă: nota potrivită în momentul potrivit cu intensitatea potrivită, aşa cum am cântat mereu la clavecin. M-am întors în baie, m-am ras, m-am pieptănat şi imediat, cu o hotărâre de nestăvilit, am coborât să caut în debara bara aceea: era acolo, într-un colţ, cu duritatea ei de fier aşteptându-mă. Am luat-o şi am învârtit-o în aer ca pe o macetă.

— Ce vrei să faci? m-a întrebat Moartea speriată.

— Nimic, puicuţo, o să vezi.

Şi posedat de sminteala Columbiei nebune şi a Rendonilor nebuni pe care o moştenim de la începuturile acestei specii nebune când, într-un elan de umanism, Cain cel luminos l-a ucis pe stupidul Abel, am alergat în căutarea lui. Nulla! Niente! Sparito! Nici la etaj, nici la parter, se evaporase ca esenţa de terebentină, blestematul.

— Unde este Cristosnebunul? am întrebat negru de furie.

— A plecat, a răspuns de sus Nebuna, ca şi cum între ea şi mine nu s-ar fi întâmplat niciodată nimic.

M-am oprit brusc, uimit. De unde ştia la cine mă refeream? De unde ştia ca îl căutam pe ultimul ei fiu, avortonul pe care, după atâta funcţionare a maşinăriei, l-a

slobozit? Dobândise cumva această dementă capacitatea de a citi gândurile altora asemenea lui Balzac? Asemenea lui Balzac nebunul?

În timp ce eu mă bărbieream şi coboram apoi în debara după bara de fier, avortonul plecase, şi aşa am eu doar doi morţi pe conştiinţă, care conferă o notă de caritate creştină romanului meu autobiografic „Drumurile spre Roma”: un mic american foarte frumos cu care m-am încrucişat în Spania şi o portăreasă din Paris.

După trecerea atâtor ani şi retrăind de acum, cu mintea limpede, furia care fierbea în mine atunci, dincolo de orice limită, îmi dau seama că dacă tati se transformase în servitoarea Nebunei, eu eram la un pas să devin servitoarea Morţii. Două servicii murdare îi făcusem deja şi mai voia unul, leneşa! Asta mai lipsea!

În noaptea aceea s-au întors ţânţarii insomniei, „les musiciens”, să bâzâie deasupra patului meu de jucărie, opera lui Argemiro nebunul. În timp ce în camera de alături Darío aiura şi discuta în delirul său cu adolescenţii consumatori de basuco de pe Carrera Séptima, eu, în camera mea, ca să nu-l mai aud, făceam bilanţul dezastrului. Trăgând linie, totul nu fusese decât o himeră sinistră, un miraj grosolan de iluzii destrămate care, cel puţin, ajungea la final, într-o şandrama care se prăbuşea în bucăţi printre umbre sfărâmate. Dedublându-mă, m-am înălţat spre tavan şi, penetrând întunericul cu ochii de bufniţă, de cucuvea, l-am privit de sus pe omul acela prăpădit, în patul lui prăpădit, în derivă pe marea timpului. Omul s-a ridicat şi a făcut câţiva paşi spre fotoliul gol în care bunica se aşeza, în ultimii ani, să aştepte Moartea. Noaptea se dezintegra în clipe grele asemenea veşniciei.

Rotindu-se în spirală, în cercuri concentrice din ce în ce mai mici, vulturii coboară din cer, din înălţimea albastră a lui Dumnezeu, pe Playa del Carmen, care era la modă. Pe cine văzuseră ei că era pe moarte? Pe prietenul meu R.M.,

al cărui nume îl trec sub tăcere datorită discreţiei care ne caracterizează pe cei morţi când vorbim despre alţi morţi, un om foarte distins, cavaler al Sfântului Mormânt şi diplomat la Sfântul Scaun, care, transformat de la o lună la alta în cadavru ambulant de boala de nenumit, s-a întors de la Roma ca să moară în Mexic, nu înainte însă de a se bucura de un mic răgaz de viaţă în mai sus-menţionata plajă unde l-au detectat, din înaltul cerului, vulturii mexicani, numiţi zopilotes, tovarăşii guvernanţilor din PRI, care au început să coboare în cercuri concentrice, aşa cum am mai spus, pentru ca, odată ajunşi pe pământ, să-l supravegheze, să savureze anticipat banchetul care îi aştepta, ţopăind de mulţumire pe nisipul plajei, printre stânci. Aşa sunt vulturii, ştiu dinainte cine va muri. Asemenea preoţilor şi medicilor, ei simt morţii în cei vii. Când vulturii mai îndrăzneţi se apropiau prea mult de R.M. fâlfâind din aripi deasupra feţei lui, sărmanul meu prieten îi alunga cu o pălărie de paie.

Noaptea aceea a fost ultima petrecută acolo: în zori am plecat pentru totdeauna din acea casă. Şi din Medellín şi din Antioquia şi din Columbia şi din această viaţă. Din viaţă nu încă, asta s-a întâmplat câteva zile mai târziu, când m-a chemat Carlos la telefon în Mexic să-mi spună că i-au grăbit moartea lui Darío, pentru că se asfixia, pentru că nu mai suporta şi îi ruga să îl omoare. Şi în clipa aceea, cu telefonul în mână, am murit. Columbia este o ţară norocoasă. Are un scriitor unic. Unul care scrie fiind deja mort.

Am murit deci fără să mai apuc să închid telefonul şi acum, din acest neant unde îmi petrec ceea ce îmi rămâne din eternitate, privind agitaţia lumii şi râzând de iluziile ei, mă întreb, din plictiseală, un lucru: cât o fi fost factura de telefon pe care a primit-o Carlos pentru că eu nu am închis? Sau s-a întrerupt convorbirea singură? Nu ştiu. Şi nici nu-mi pasă.

La cinci dimineaţa m-am sculat, m-am îmbrăcat, mi-am pus hainele în geamantan şi am cerut prin telefon un taxi pentru aeroport. Plecam fără să-mi iau rămas-bun de la Darío, fără să-i spun adiós. Dar care Dumnezeu[60], prostule, Dumnezeu nu există! Cum să existe acest bătrân ticălos! În timp ce deschideam uşa de la stradă, am observat că nu fusese închisă cu cheia. Cum? O uşă de la intrare fără cheie o noapte întreagă, în inima Columbiei? Îşi pierduseră capul, sau ce? Desigur, dacă nu mai era tati! Le plecase paznicul-servitoare care le făcea de mâncare şi le spăla gresia şi rufele şi care, înainte de a se duce la culcare, verifica, negreşit, dacă au închis bine aragazul şi încuia de două ori uşa de la stradă! Prostule! Naivule! Ca şi cum în ţara ta ar fi o problemă să deschidă cineva o uşă. Doar pentru că i-ai pus tu două-trei încuietori! Dacă vor s-o deschidă şi nu cedează, o aruncă în aer cu o bombă. Şi dacă vor să te omoare şi nu ieşi afară, dau foc casei. Cu casa în flăcări, iese până şi cel mai îndărătnic. Iese, în cele din urmă iese sub cerul Columbiei şi cu fundul pârlit pe deasupra. Cu riscul de a mă transforma într-o statuie de sare, am privit înapoi şi am văzut cum de sus, din capul scării, Nebuna se uita la mine, văzându-mă cum plecam. Am ieşit, am închis după mine uşa şi, în clipa aceea, afară, un soare posomorât a apărut de după munţi şi în faţa ex-casei mele s-a oprit taxiul: avea radioul aprins. M-am urcat cu geamantanul şi taxiul a pornit.

— Domnule, i-am cerut şoferului, opriţi, vă rog, radioul şi vă plătesc dublu.

Asasinul l-a oprit.

Când urcam spre Rionegro a început să plouă: o ploaie măruntă, deasă, care te împiedica să vezi peisajul. Aşa că ultima oară când am văzut Antioquia a fost cu câteva săptămâni în urmă, la sosire, când veneam de la aeroport

---

[60] Joc de cuvinte: *adiós* (adio), în spaniolă, include cuvântul *Dios* (Dumnezeu). Literal, *adios* înseamnă „la Dumnezeu”.

la Medellín. Cine-ar fi zis, cine-ar fi ştiut!

Ultimul lucru pe care mi l-a cerut Darío a fost să mă împac cu Cristosnebunul şi cu Nebuna, să le iert ce trebuia iertat. Dar cum? m-am întrebat stupefiat. De când decid morţii pentru cei vii? E scris asta în Declaraţia Universală a Drepturilor Omului? Cine trebuie să moară, să moară şi să ne lase în pace. Cumva, cel care murea, a ţinut vreodată cont de mine? Niciodată, din câte îmi amintesc.

— Nu! i-am răspuns lui Darío, cu un nu mai categoric decât rotaţia planetei Pământ.

Şi în timp ce taxiul înainta pe şoseaua din Rionegro ducându-mă tot mai departe de Darío, l-am revăzut la fel ca în ziua când m-am întors, sub cortul lui de cearceafuri, aşteptând să vină Moartea cu toată oroarea ei să-l elibereze de oroarea vieţii. Îl vedeam tulbure, amintirea îmi era înceţoşată de lacrimi.

La intrarea în cimitirul San Pedro, în Medellín, Columbia, pe un piedestal de marmură, se află îngerul Tăcerii; cu degetul la buze ne spune că trebuie să păstrăm liniştea.

— Tăcere, supuşi ai Morţii, că intraţi în regatul ei întunecat.

Moartea? Care Moarte, înger prost! Moartea, ca să spun adevărul, mie mi-a făcut întotdeauna servicii. În ceea ce priveşte înmormântarea mea într-un atât de ilustru cimitir, în care au putrezit atâţia dintre iubiţii mei concetăţeni, ea nu este posibilă, pentru că în Mexic m-au incinerat deja: a costat o avere mita dată celor de la Ministerul Public pentru a aproba incinerarea mea.

Roţile taxiului brăzdau băltoacele deschizând, la trecerea lor, evantaie de apă. Ştiam deja că nu voi mai reveni niciodată, că aceasta fusese ultima mea întoarcere.

Asemenea unui câine care urinează pentru a marca locul pe unde trece, Nebuna şi-a petrecut viaţa născând copii: îi ieşeau din burtă, din profunzimile ei întunecate ca iadul,

cu genele inevitabile ale neamului Rendón. Gene imposibil de şters, pentru că după câte ştiu, cu toate progresele pe care le-a făcut omenirea, încă nu au descoperit ştergătorul de gene. Între timp, din albumul meu de fotografii, de dagherotipuri, am tăiat-o cu foarfecă acolo unde apărea: la botezuri, la prima comuniune, la nunţi, la înmormântări, omniprezentă ca Dumnezeu Tatăl sau ca Balzac. La botezuri voia să fie botezată; la prima comuniune, să fie ea cea care primea prima împărtăşanie; la nunţi, mireasa; şi la înmormântări, moarta! Mi-a rămas un album de fotografii mutilate, un adevărat masacru de amintiri ciopârţite.

Torente învolburate se scurgeau de pe munte revărsându-se în şosea şi vântul vâjâia turbat bătându-şi joc de noi, iar ploaia ne arunca în geam rafale de mărgele sticloase.

— Tac, tac, tac, tac, tac, tac, tac! spuneau, abia mai făcând faţă ştergătoarele parbrizului debordând de apă.

Ce s-a întâmplat în cele din urmă cu şeful mafiot de la Vatican, şarlatanul Wojtyla, făţarnicul, bigotul, travestitul polonez, pe care nu-l văd cântând în înălţimile albastre între îngeraşii lui Dumnezeu? În cele din urmă a murit? Dacă a murit, atunci trebuie să se afle în întunericul adâncurilor infernului.

Nu se vedea la o palmă. De la o curbă la alta, ne-am trezit că urcam în susul unui râu. Ca un miserere doliente ploaia ploua pe capota taxiului. „Capota”? Aşa îi spuneam când eram copii tavanului maşinii lui tati. Totul se schimbă, totul trece, totul se termină, inclusiv limbile şi cuvintele. Atâtea cuvinte mi-au murit şi mie, că am murit eu însumi.

— Ce bine, acum se poate odihni în pace! comenta Nebuna când afla despre moartea cuiva.

Şi atunci de ce a adus un asemenea puhoi de copii pe lumea asta, scoţându-i din pacea lumii celeilalte, din non-

timpul imperturbabil, numit şi eternitate? De ce să se învârtă odată cu stupida planetă trei sute şaizeci şi şase de zile pe an, timp de ani şi ani, până când, odată uzată peste măsură maşinăria, obosită, sătulă, să se întoarcă umili la punctul de plecare, mâncaţi de viermi sau înghiţiţi de flăcări? Să-i fi lăsat unde erau. Ceea ce e prea mult e prea mult.

Intrăm pe o esplanadă. Llano Grande? Cauciucurile taxiului continuau să treacă peste bălţi şi ploaia să-şi cânte îndurerata litanie. A sunat telefonul şi am răspuns: era Carlos să-mi dea vestea că Darío murise. În clipa acea am înţeles că se tăiau ultimele mele legături cu cei vii. Taxiul se îndepărta, se îndepărta, se îndepărta, lăsând în urmă totul, un trecut pierdut, o viaţă risipită, o ţară făcută ţăndări, o lume nebună, fără nimic în faţă, nimic pe laturi, nimic în urmă, îndreptându-se spre nicăieri, spre non-sens şi peste peisajul invizibil şi peste ceea ce se numeşte inimă, suflet, plângând: plângând cu lacrimi grele ploaia.